

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Ömer KARA

YÜKSEKÖĞRENİMDE BARINMA SORUNU
TÜRKİYEDE ÖĞRENCİ YURTLARI VE
DÜNYADAN ÖRNEKLER

Danışman

Prof. Dr. Nihal ÖREN

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Eğitim Yönetimi ve Denetimi Programı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2009

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Ömer KARA

YÜKSEKÖĞRENİMDE BARINMA SORUNU
TÜRKİYEDE ÖĞRENCİ YURTLARI VE
DÜNYADAN ÖRNEKLER

Danışman

Prof. Dr. Nihal ÖREN

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Eğitim Yönetimi ve Denetimi Programı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2009

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü' ne;

Ömer Kara' ya ait "Yükseköğretimde Barınma Sorunu, Türkiye' de Öğrenci Yurtları ve Dünyadan Örnekler" isimli çalışma jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan.....

Üye (Danışman).....

Üye.....

Üye.....

Üye.....

Onay: Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Tez Savunma Tarihi/...../200

Mezuniyet Tarihi/...../200

Prof. Dr. Burhan VARKIVANÇ

Müdür

.....

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR DİZİNİ.....	vi
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	vii
ÇİZELGELER DİZİNİ.....	viii
ÖZET.....	ix
SUMMARY.....	x
ÖNSÖZ.....	xi
1. GİRİŞ.....	1
2. İNSANIN İHTİYAÇLARI.....	4
2.1. Maslow' un İnsan Gereksinimleri Kuramı.....	4
2.1.1. Fizyolojik gereksinimi.....	5
2.1.2. Güvenik gereksinimi.....	5
2.1.3. Sevgi ve ait olma gereksinimi.....	5
2.1.4. Takdir ve saygı gereksinimi.....	5
2.1.5. Kendini gerçekleştirme gereksinimi.....	7
2.2. İnsanda Mahremiyet Duygusu ve Gereksinimi.....	7
2.3. İnsanın Barınma İhtiyacı.....	9
2.3.1. Konut.....	10
3. KALABALIKLAŞMA (CROWDING) VE YOĞUNLUK (DENSITY).....	11
3.1. Algılanan Kalabalıklaşma (Perceived Crowding).....	11
3.1.1. Yaşa göre algılanan kalabalıklaşma.....	12
3.1.2. Cinsiyete göre algılanan kalabalıklaşma.....	12
3.1.3. Alansal faktörler ve aktiviteler.....	13
3.1.4. Kültürel faktörler.....	13
4. GENÇLİK ÇAĞI.....	15
4.1. Gençlik Çağı Problemleri.....	19
4.2. Üniversite Gençliği ve Üniversite.....	22
4.3. Üniversite Gençliğinin Sorunları.....	29
5. YÜKSEKÖĞRETİMDE BARINMA SORUNU.....	33
5.1. Cumhuriyet Öncesi Türkiye' de Yükseköğretimde Barınma.....	33

5.2. Cumhuriyet Döneminde Türkiye’ de Yükseköğretimde Barınma.....	34
5.2.1. Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu.....	35
5.2.2. Kredi ve Yurtlar Kurumu’ nda barınma hizmetleri.....	37
5.2.3. Kredi ve Yurtlar Kurumu Yurtları’ nda barınma koşulları.....	39
5.2.4. Kredi ve Yurtlar Kurumu Yurtları’ nda beslenme hizmetleri....	40
5.2.5. Kredi ve Yurtlar Kurumu Yurtları’ nda sağlık hizmetleri.....	41
5.2.6. Kredi ve Yurtlar Kurumu Yurtları’ nda kültürel ve sportif etkinlikler.....	41
5.2.7. Kredi ve Yurtlar Kurumu Yurtları’ nda Uyum Programı.....	41
5.2.8. Kredi ve Yurtlar Kurumu’ nda Psiko-sosyal Servisler.....	43
5.2.8.1. Psiko-sosyal Servis’ te verilen hizmetler.....	44
5.2.9. Kredi ve Yurtlar Kurumu Yurtları’ nda kütüphane hizmetleri...	46
5.2.10. Kredi ve Yurtlar Kurumu’ nda küçük işletmeler.....	46
5.2.11. Kredi ve Yurtlar Kurumu Yurtları’ nda sosyal, sportif ve kültürel etkinlikler.....	47
5.2.12. Türk Cumhuriyetleri öğrencilerine verilen hizmetler.....	49
5.2.13. Kredi ve Yurtlar Kurumu’ nda kredi hizmetleri.....	49
5.2.13.1. Öğrenci Bursu.....	50
5.2.13.2. Öğrenim Kredisi.....	50
5.2.13.3. Katkı Kredisi.....	50
5.3. Özel Öğrenci Yurtları.....	51
5.4. Üniversitelere Bağlı Yurtlar.....	54
5.4.1. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Yurtları.....	55
5.4.2. Ankara Üniversitesi Yurtları.....	55
5.4.3. Bilkent Üniversitesi Yurtları.....	56
5.4.4. Boğaziçi Üniversitesi Yurtları.....	56
5.4.5. Dokuz Eylül Üniversitesi Yurtları.....	56
5.4.6. Hacettepe Üniversitesi Yurtları.....	57
5.4.6.1. Merkez Kampusu Yurtları.....	57
5.4.6.2. Beytepe Kampusu Yurtları.....	58
5.4.7. İstanbul Teknik Üniversitesi Yurtları.....	59
5.4.7.1 Gölet Yurtları.....	59
5.4.7.2. Vadi Yurtları.....	60

5.4.7.3. Gümüşsuyu Yurtları.....	60
5.4.8. Ortadoğu Teknik Üniversitesi Yurtları.....	60
5.4.9. Işık Üniversitesi Yurtları.....	61
5.4.10. Doğu Akdeniz Üniversitesi Yurtları.....	61
5.4.10.1. Namık Kemal ve Halide Edip Yurtları.....	61
5.4.10.2. DAÜ Yurtları.....	62
5.4.10.3. Sabancı Yurdu.....	63
5.4.10.4. Alfam Yurt Kompleksi.....	63
5.4.10.5. Uğursal Öğrenci Yurdu.....	64
5.4.10.6. Marmara Öğrenci Yurdu.....	65
5.4.10.7. Akdeniz Öğrenci Yurtları.....	66
5.4.10.8. Longson Öğrenci Yurdu.....	66
5.4.11. Sabancı Üniversitesi Yurtları.....	67
5.4.12. Kültür Üniversitesi Öğrenci Yurtları.....	68
5.4.13. Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Yurtları.....	69
5.4.13.1. Apart daire tipi yurtlar.....	69
5.4.13.2. Otel tipi yurtlar.....	70
5.4.14. Koç Üniversitesi Yurtları.....	70
5.4.15. Girne Amerikan Üniversitesi Yurtları.....	71
5.4.15.1. Üniver-city Erkek Öğrenci Yurdu.....	72
5.4.15.2. Gordon Bennet Court Kız Öğrenci Yurdu.....	72
5.4.15.3. Bilgi Köyü Kız Öğrenci Yurdu.....	72
5.4.16. Yeditepe Üniversitesi Öğrenci Yurtları.....	72
5.4.17. İzmir Ekonomi Üniversitesi Yurtları.....	73
5.4.18. Lefke Üniversitesi Öğrenci Yurtları.....	73
5.5. Dünyada Yükseköğrenim Yurtlarından Örnekler.....	74
5.5.1. Amerika Birleşik Devletlerinde kolej ve üniversite yurtları.....	75
5.5.1.1. Amerika Birleşik Devletleri yurtlarından örnekler.....	77
5.5.1.2. Amerika Birleşik Devletlerinde yurtların yönetimi.....	78
5.5.2. İngiltere üniversite yurtları.....	80
5.5.3. Çin üniversite yurtları.....	81
5.5.4. Meksika üniversite yurtları.....	82
5.5.5. Rwanda üniversite yurtları.....	82

5.5.6. İnan üniversite yurtları.....	83
5.5.7. Kanada üniversite yurtları.....	83
5.5.8. Danimarka üniversite yurtları.....	84
5.5.9. Japonya üniversite yurtları.....	84
5.5.10. İsrail üniversite yurtları.....	85
5.5.11. Almanya üniversite yurtları.....	86
5.5.12. Slovenya üniversite yurtları.....	86
5.5.13. Fransa üniversite yurtları.....	87
6. DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER.....	90
KAYNAKÇA.....	102
Özgeçmiş.....	108

KISALTMALAR DİZİNİ

- DAÜ : Doğu Akdeniz Üniversitesi
ODTÜ : Orta Doğu Teknik Üniversitesi
RA : Resident Asistant
WHO : Dünya Sağlık Örgütü
YURTKUR : Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1.1. Maslow' un Gereksinimler Hiyerarşisi Piramidi.....	4
Şekil 1.2. Maslow' un İhtiyaçlar Hiyerarşisi.....	6
Şekil 4.1. Yüksek Öğrenim Kredi Ve Yurtlar Kurumu Örgüt Şeması	38
Şekil 6.1. ODTÜ Yurtları Eski Oda Planında Çalışma Masalarının Konumu.....	96
Şekil 6.2. ODTÜ Yurtları Yeni Oda Planında Yatak Bölümleri Ayrılmış Oda Planı.....	100

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 1.1. 2007-2008 döneminde yurtdışında yükseköğrenim gören Türk öğrencilerin ülkelere göre dağılımı.....	27
Çizelge 4.1. Kredi ve Yurtlar Kurumu' nda Hizmet Veren İşletmeler...	48
Çizelge 5.1. Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu' na bağlı Yurt sayıları ve yıllara göre öğrenci kapasiteleri.....	53

ÖZET

Bu çalışmada yükseköğrenime başlayan gençlerin en önemli problemlerinden barınma sorunu ve öğrenci yurtları ele alınmıştır. İlk planda göze çarpmayan barınma sorunu, aile ortamından uzakta bir yükseköğrenim programına başlamak söz konusu olduğunda, ilk andaki üniversite kazanma sevincinin ardından hemen kendini hissettirir.

İnsanın barınma ihtiyacı tarihsel bir perspektiften incelenerek barınma biçimlerinin geçirdiği aşamalar irdelenmiştir. İlk çağlarda mağara ile başlayan insanın barınma serüveni, kulübe, çadır gibi aşamalardan geçerek günümüzde daha çok modern “ev” anlayışı ile tanımlanmaktadır. Maslow’ un İhtiyaçlar hiyerarşisinde güvenlik ihtiyacının karşılandığı en önemli faktör olan barınma aynı zamanda insanın mahremiyet ihtiyacına da cevap vermektedir.

Üniversite öğrencilerinin önemli bir kısmının barınma sorununu çözdüğü yükseköğrenim yurtları, genellikle insanda kalabalık algısı uyandıran, mahremiyetin kısıtlı ve birçok hizmet ve eşyanın ortak kullanımında olduğu yerlerdir. Stresi artırarak başarıyı düşürme potansiyeli taşıyan sürekli kalabalık algısı, buna bağlı gelişen uyku ve uyum problemleri ile ortamın fiziksel yetersizlikleri; özellikle devlet yurtlarındaki katı kurallar ve kısıtlamalar, yurtların yeni bir anlayışla ele alınmasını gerekli kılmaktadır.

Yükseköğrenim yurtları, bilimsel verilerin ışığında ve dünyada birçok ülkede olduğu gibi üniversitelerin desteğinde yönetilmelidir. Yurtlar öğrenciler için sadece bir geceleme yeri olarak değil, eğitimin bir parçası olarak görülmelidir. Bu bakış açısıyla eğitimde bütüncül yaklaşım hayata geçirilmiş olacak ve böylece gençler için daha zengin ve tatmin edici bir ortamda çok yönlü gelişme fırsatı da yaratılmış olacaktır.

ANAHTAR KELİMELEER: Barınma, yükseköğrenim, yurtlar.

SUMMARY

In this study, housing problem and higher education dormitories were discussed which are among important problems of young people who start higher education. Housing problem, which is covert at first, emerges after the university entrance examination.

Housing need of human and stages of housing were examined through an historical perspective. The story of housing has started with appearance of human being and passed from the stages of cave, shack, tent, home. Housing, being most important factor of satisfying the need of security in Maslow's hierarchy of needs, also satisfies the privacy needs of people.

Higher education dormitories in which most of the students solve their housing problem, are usually the places leading people feel crowded, with limited privacy under collective living conditions. "Perceived crowding" having a potential of reducing academic achievement by increasing stress level and some orientation problems regarding this, insufficient building conditions and rigid rules and restrictions especially in government dormitories make it necessary to treat the higher education dormitories with a new understanding.

Higher education dormitories should be managed under the light of scientific evidences and support of universities like most countries of the world. Dormitories must be seen as a part of higher education but not a place of spending a night. Through such a point of view, a "*Total Approach to Education*" will be achieved and an occasion will be created for multi-directional improvement of students in a richer and more satisfying environment.

KEY WORDS: Housing, higher education, dormitories.

ÖNSÖZ

“Mükemmellik detaylarda gizlidir”. Bu çok bilinen söz, doğruluğunu ve geçerliliğini hayatımızın pek çok alanında, çeşitli biçimlerde bize kanıtlamaktadır. Detaylar dolgu maddesi gibi ana olguyu besler ve geliştirir. Eğitim konusunda okullar, sınıflar, araç gereçler, yurtlar gibi fiziksel olanaklar, öğreticiler, gençlere karşı tutumlar, uygulamalar, ilgili yasalar ve daha birçok detay birer dolgu maddesidir. Bu konularda gösterilen özen ve dikkat eğitimin kalitesini belirleyecektir.

Yakın zamanlara kadar yükseköğretimde barınma konusu kelimenin tam anlamıyla bir *detay* olarak kabul edilmiş ve ailesinden uzakta okuyan öğrencilerin geceleme ihtiyacının kestirmeden ve kolayca karşılanması mantığıyla hareket edilmiştir. Kısaca bir oda bir ranza olarak özetlenebilecek bu anlayış halen yükseköğretimde en yaygın barınma şeklidir. Batı dünyasında ortaya çıkan ve son yıllarda küresel ölçekte önem kazanan, insanı merkeze alan ve ona değer veren anlayış her konuda olduğu gibi yükseköğretimde yurt yaklaşımını da etkilemiştir. Sayıları tüm dünyada artmakta olan özel üniversitelerin öğrenci çekme rekabeti de buna eklenince son yıllarda yükseköğretimde barınma konusu daha çok gündeme gelmeye başlamış ve görece olumlu değişimler ortaya çıkmıştır. Birçok özel üniversitede gençlerin istek ve tercihleri artık daha çok göz önünde tutulmaktadır ve yeni yurtlar, bilimsel veriler ışığında hayata geçirilmektedir.

Avrupa Birliği’ nin öncülüğünü yaptığı açık toplum ve bilgi toplumu ilkeleri ışığında gençlerin önemi ve taşıdıkları potansiyel her gün daha iyi anlaşılacaktır. Avrupa Birliği eğitim ve gençlik projelerine çok büyük maddi kaynaklar ayırmakta ve üye ülkeleri de buna yönlendirmektedir. Gençlere ve eğitime yapılan yatırımların ülkelerin en önemli güvencesi olduğu artık “*herkesin bildiği bir sır*” dır.

Akademik çalışmalarına izin vererek destek olan Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürü Sayın Hasan Albayrak' a, çabalarımı destekleyerek motivasyonumu yükselten Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Teftiş Kurulu Başkanı Sayın Mehmet ERİŞ' e ve tez süresince değerli görüşlerini ve engin tecrübesini esirgemeyen Tez Danışmanım Sayın Prof. Dr. Nihal ÖREN' e içten teşekkürlerimi sunarım.

Antalya
Mayıs, 2009

Ömer KARA

1.GİRİŞ

Barınma, tarih boyunca insanın en temel gereksinimlerinden biri olmuştur. Barınmanın en önemli fonksiyonu insanın temel gereksinimlerinden olan güvenlik duygusunu sağlamak ve sürdürmektir. Barınma, insanı açıkta ve göz önünde olmaktan koruyarak olası tehlikelere karşı da temel bir korunma sağlar. İnsanların, yaşadıkları çevrenin zararlı etkilerinden korunmak amacıyla doğada hazır buldukları mağara gibi barınakların ardından geliştirdikleri basit konutlar ile konutun tarihsel gelişim süreci de başlamıştır (Karasözen, 1993). Doğal çevrenin ve doğa olaylarının olumsuz etkilerinden korunmak amacıyla barınak olarak ortaya çıkan konut kavramı, aile kavramının gelişmesiyle anlam ve önem kazanmıştır. Güvenlik ihtiyacı bir şekilde sağlanan insan daha sonra kendini gerçekleştirmek ve yaşamını anlamlı şekilde sürdürebilmek için çeşitli zihinsel ve sosyal etkinliklerde bulunabilir.

İnsan aynı zamanda mahremiyet duygusuna da sahiptir ve mahremiyete gereksinim duyar. Her ne kadar insanın temel gereksinimlerinden biri olmasa da mahremiyet, insanı insan yapan değerler arasındadır. Mahremiyet insanın başkalarıyla paylaşmak istemediği tüm düşünce ve davranışları ile sahip olduğu her şeyi ve içinde bulunduğu ortam ve çevresini kapsar. Barınma, insanın mahremiyet ihtiyacının önemli bir kısmını sağlar (Day, 2000). İlkçağlarda çevresinde bulabildiği üzeri ve çevresi kapalı her yerde, mağaralarda barınmaya çalışan insanoğlu, aklının ve becerilerinin gelişimi ile çevresine hâkim olmaya başladıkça barınmak için daha gelişmiş ve daha fonksiyonel mekânlar tasarlamıştır. Böylece barınak kavramı çağlara göre değişik formlar göstermiştir. Başlangıçta mağara, çadır, yeraltı oyuğu veya su üstü konutu bazen de değişik şekillerde ve konumlarda yapılar olmuştur.

Aklını ve becerilerini, binlerce yıla yayılan evrimsel gelişim süreci içerisinde, deneyimler ve gözlemler yoluyla geliştiren insanoğlunun; elde ettiği birikimlerini sistemli bir şekilde sınıflama, saklama, geliştirme, aktarma yani kısaca tüm öğrenme ve öğretme etkinlikleri için yarattığı sistem “eğitim”dir. Bilginin üretildiği, yorumlandığı, değerlendirildiği

yerler yüksek eğitim kurumları ve üniversitelerdir. Bir ülkenin gereksinim duyduğu nitelikli insan gücünün yetişmesinde, bilginin üretilmesinde ve topluma hizmette en öncelikli olarak karşımıza çıkan olgu yükseköğretimdir. Yüksek öğretim deyince aklımıza gelen ilk terim “üniversite” dir. Günümüzde kullandığımız üniversite ismine kaynaklık eden “Universitates” terimi Ortaçağda genellikle bir öğrenci kitlesini belirtmek için dernek “corporation” anlamında kısaltılarak “Universitas” şeklinde kullanılmaktaydı (Rukancı ve Anameriç, 2004). Bugünkü anlamda ilk üniversitelere Abbasiler döneminde Bağdat’ta rastlanır. İlk üniversite ise, Emeviler tarafından Fas’ın Fez şehrinde 859 senesinde kurulan *Keyruvan Üniversitesi*’ dir. Eski Yunan ve Roma dönemlerinde bazı yüksek eğitim ve öğretim teşkilâtları olmasına rağmen bunların bugünkü anlamda üniversite niteliği yoktur (<http://tr.wikipedia.org/>). Osmanlılardaki ilk üniversite olan İznik Medresesi (1331) Tanzimata kadar fen derslerinde de söz sahibi olmuştur. Fen dersleri kaldırılınca fen bilimlerini Endülüs Emevileri ile İslâm dünyasından alan batı uygarlığı, doğuyu geçmeye başlamıştır. Daha sonra (1863) Dârül-Fünun adı altında teşkilâtlanan bu yüksek eğitim-öğretim müessesesi çeşitli aşamalardan sonra 1933’te İstanbul Üniversitesi olarak yeniden düzenlenmiştir (<http://tr.wikipedia.org/>).

Halen Türkiye’de 94 devlet üniversitesi ve 36 vakıf üniversitesi olmak üzere 130 üniversite mevcuttur. 31 Mayıs 2008 tarihli Bakanlar Kurulu kararıyla 11 yeni üniversite daha kurulmasına karar verilerek devlet üniversitesi sayısı 94’ e, vakıf üniversitesi sayısı da 36’ ya ulaşmıştır. Böylece ülkemizdeki toplam üniversite sayısı 130 olmuştur. İlk kez 1984’ de bir vakıf üniversitesinin kurulmasıyla Türk yükseköğretimine giren vakıf üniversitelerinin sayısı giderek artmıştır. 2002 yılı itibariyle vakıf üniversitelerinin sayısı 23 iken, 2007 yılı sonunda bu sayı 30’ a, 2008 yılı sonu itibariyle de 36’ ya yükselmiştir (www2.tbmm.gov.tr/d23/1/1-0653.pdf). Üniversite eğitimi barınma sorununu da birlikte getirmektedir.

Barınma, beslenme ve sağlık faktörleri birbiri ile oldukça ilişkilidir. Genç bireylerin, barınma ve beslenme alanındaki sorunları sağlığını etkilemekte, sağlıksız ortamlarda barınması ile yeterli ve dengeli beslenememesi öğrencilerin sağlığını bozmaktadır. Barınma, yaşadığı yerden yüksek öğrenim görmek üzere başka bir yere giden öğrencinin karşılaştığı ilk sorundur. Üniversite gençliğinin büyük çoğunluğu öğrenim için ailesinin yanından ayrılmak zorunda kalmakta, son yıllarda artan üniversite sayısı, öğrenci kapasitelerinin yükseltilmesi ve buna karşılık öğrenci yurt kapasitelerinin yetersiz kalması üniversite öğrencilerinin barınma sorununu daha ciddi boyutlara ulaştırmaktadır (Ersoy & Arpacı, 2003).

Dünya Sağlık Örgütü (WHO), konutu bireyin ve ailenin sosyal refahı, fiziksel ve ruhsal sağlığı için arzu edilen ya da gerek duyulan tüm zorunlu hizmetleri, olanakları, araç ve gereçleri içeren, insanların barınmak için kullandıkları fiziksel yapı olarak tanımlamıştır (www.who.int/topics/en/). Sağlıklı olmak, fiziksel, zihinsel ve toplumsal varlık olarak en iyi koşullarda yaşamak demektir. Bireyin ruhsal ve bedensel olarak sağlıklı olmasında tüm çevre etkin rol oynamaktadır. Konut ta bu çevrenin bir parçasıdır ve bireyin sağlığına, yaşam kalitesine ve mutluluğuna etki eder (Peck & Stewart, 1985). Dünya Sağlık Örgütü'nün bu tanımından yola çıkarsak öğrenci yurtlarının yapımı, tasarımı ve donatımında aynı şartların dikkate alınması gereği çok açıktır. Bunun yanı sıra bugüne kadar yurtlar ve yurt yaşantısının özellikleri hakkında elde edilen bilgi birikimi de öğrenci yurtları konusundaki yaklaşımlara yön vermelidir.

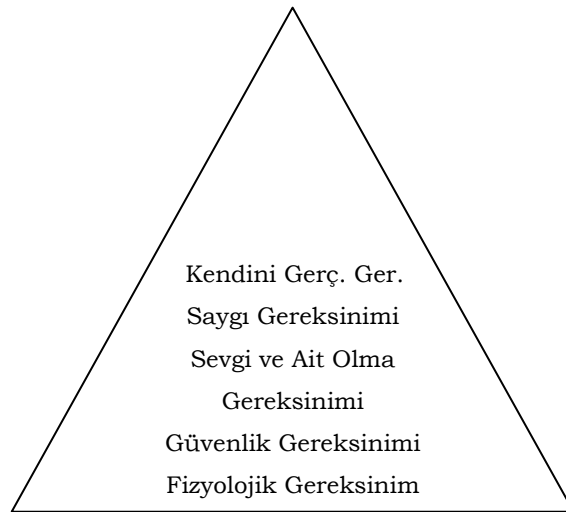
2. İNSANIN İHTİYAÇLARI

İnsan davranışları ihtiyaçlardan kaynaklanır ve güdülerle yönlendirilir. İhtiyaçlar farklı davranışlarla karşılanabilir. Aynı kişi aynı ihtiyacı için farklı zamanlarda farklı davranışlarda ve farklı tercihlerde bulunabilir. Her hareketin ardında bir güdü vardır. Güdü (motivasyon) istekleri, arzuları, gereksinimleri, dürtüleri ve ilgileri kapsayan genel bir kavramdır. Susuzluk ve açlık gibi fizyolojik kökenli güdüler dürtü (drive) olarak adlandırılır. İnsan gibi gelişmiş canlılarda görülen başarı duygusu, yaşama isteği gibi dürtülere, gereksinme yani ihtiyaç denir (Cüceloğlu, 1996).

2.1. Maslow' un İnsan Gereksinimleri Kuramı

İnsan gereksinimlerini bilimsel bir şekilde ele alarak inceleyen ve bu ihtiyaçları sınıflayarak dünyada yaygın olarak kabul gören İhtiyaçlar Hiyerarşisi Piramidi' nde gösteren Abraham Maslow' dur (Şekil 1.1). İhtiyaçlar sıralamasının özelliği de bu hiyerarşiyi bir piramit olarak düşündüğümüzde sıradaki ihtiyaçların karşılanabilmesinin şartı bir alt düzey ihtiyaçların karşılanması şartına bağlı olmasıdır.

Şekil 1.1 Maslow' un Gereksinimler Hiyerarşisi Piramidi

2.1.1. Fizyolojik gereksinimi

İnsan biyolojik bir varlık olarak yaşamını sürdürmek için öncelikle fizyolojik gereksinimlerini karşılamak zorundadır. Yemek içmek, nefes alıp vermek, uyumak, neslini devam ettirmek, giyim ve barınma gibi gereksinimler bu gruba girmektedir. Görüldüğü gibi barınma ihtiyacı insanın temel ihtiyaçları arasındadır (Şekil1.2). Bu gruptaki diğer ihtiyaçlar gibi barınma ihtiyacının da sağlıklı ve doyurucu olarak sağlanması, daha sonra ki ihtiyaçların sağlanması için gerekli koşullardandır.

2.1.2. Güvenlik gereksinimi

İkinci sırada gelenler güvenlik gereksinimleridir. İnsan her türlü çevre şartı ve tehditlerine karşı kendisini güvende hissetmek ister. Tehdit algısı ve kendini güvende hissedememe, insana özgü sevgi, saygı, zihinsel ve estetik ihtiyaçlar gibi üst düzey fonksiyonların yerine getirilmesini engeller. Maslow fizyolojik ve güvenlik gereksinimleri olarak açıkladığı bu iki ihtiyaç türüne Temel İhtiyaçlar adını vermektedir (Eren, 1989).

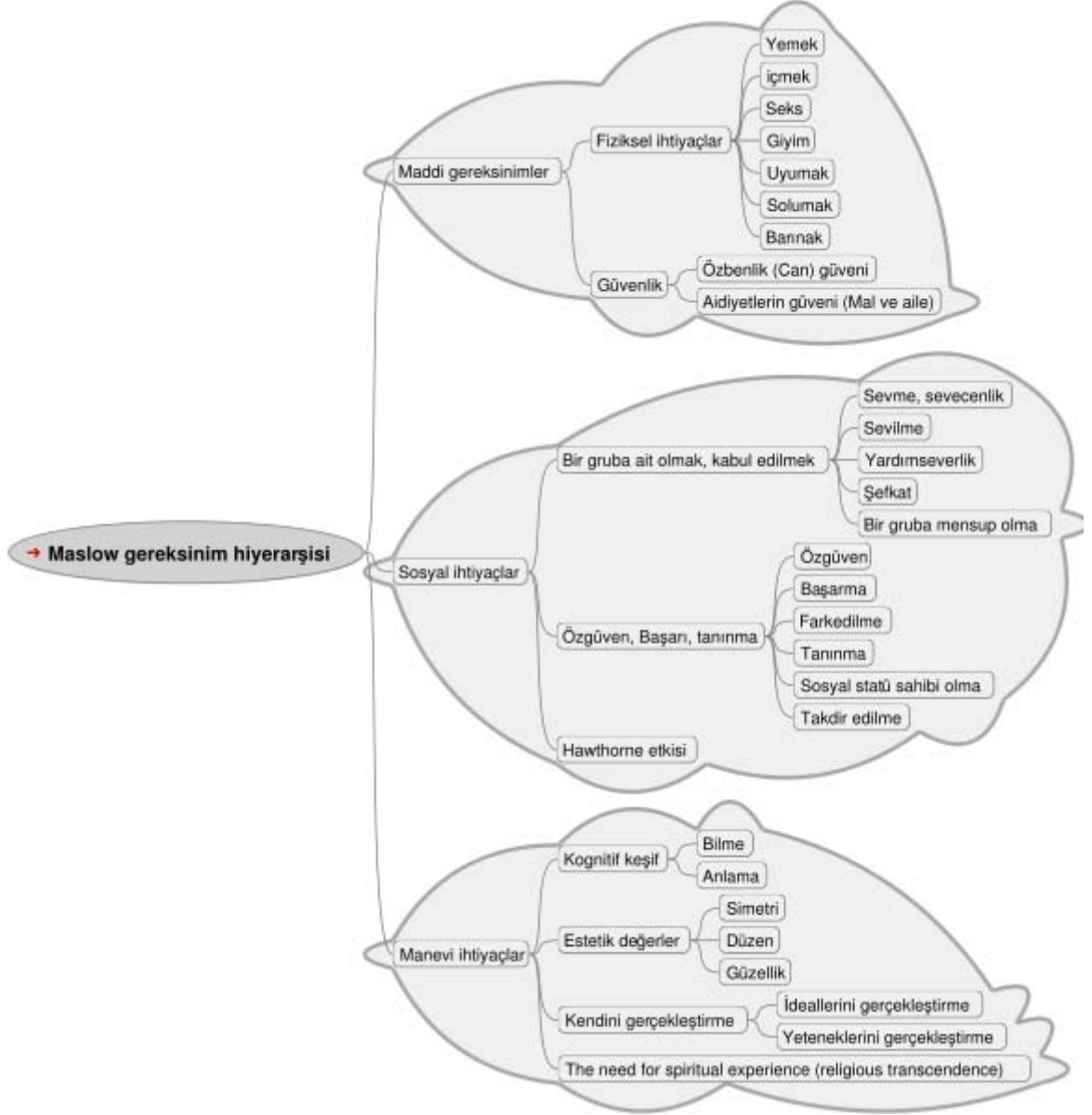
2.1.3. Sevgi ve ait olma gereksinimi

Maslow' un üçüncü gereksinimi Sevgi ve Ait Olma ile ilgilidir. İnsanın sevme, sevilme ve bir arada yaşama ihtiyaçlarına dikkat çeker. İnsan sosyal bir varlık olarak aile okul ve iş ortamlarında başka insanlarla etkileşim ve iletişim halindedir ve bu insanları sevmek onlar tarafından da sevilme ister. İnsan yaşamı boyunca sevgi arayışı içindedir. Kulüpler, dernekler gibi sosyal oluşumlar da sevme ve ait olma ihtiyaçlarının tatmini içindir (Eren, 1989).

2.1.4. Takdir ve saygı gereksinimi

Bu gereksinimler başkalarına ve topluma karşı hizmet vererek takdir ve saygı kazanma gereksinimleridir. Başkaları tarafından sevilen ve saygı duyulan insanlar kendi kendilerine karşı da saygı duyarlar.

Şekil 1.2. Maslow' un İhtiyaçlar Hiyerarşisi

Kaynak: http://tr.wikipedia.org/wiki/Resim:Maslow_tr.svg 17.07.2008

Bunun sonucunda insan güven duygusu geliştirerek kendini toplumda belli bir konuma yerleştirir. Eren' e (1989) göre terfi etme, daha fazla sorumluluk alma yoluyla statü yükseltme girişimleri topluma bu gereksinim sayesinde yansır.

2.1.5. Kendini gerçekleştirme gereksinimi

Son aşamayı oluşturan kendini gerçekleştirme, bireyin bilimsel, sanatsal veya toplumsal alanda yapmış olduğu yararlı çalışmaları esas almaktadır. Burada kişi yaratıcı bir insan olarak, ulusal ve uluslararası ölçekte örnek oluşturacak çalışmalar gerçekleştirmektedir (Eren, 1989).

Maslow' un İnsan Gereksinimleri Kuramı' nda görüldüğü gibi, barınma ihtiyacı insanın temel fizyolojik gereksinimleri arasındadır. Yine bu kurama göre insanın güvenlik gereksinimi de maddi gereksinimler arasındadır. İnsanın güvenlik gereksinimi hem mal hem de can güvenliği olarak değerlendirilmelidir. Barınma koşullarının sağlıklı olması mal ve can güvenliğinin önkoşullarından biridir.

2.2. İnsanda Mahremiyet Duygusu ve Gereksinimi

İnsan sosyal ve psikolojik bir varlık olarak mahremiyet duygusuna sahiptir. İnsan birtakım fiziksel ihtiyaçlarını karşılarken belli bir mahremiyet içerisinde hareket etme ihtiyacı içerisindedir. Mahremiyet, “kişiye ya da bir gruba optimum düzeyde yaklaşma” olarak tanımlanan bir mekansal davranış düzenidir (Karasözen, 1993). Diğer bir tanımla mahremiyet, kişilerin “tek başlarına”, “beraberce” ya da “ortaklaşa” benliklerinin ya da diğer sosyal faktörlerin sınır ilişkilerinde; psikolojik, toplumsal ve fiziksel çevre mekânları içerisinde uygulanan çevresel bir kontrolüdür (Pamir, 1979).

Mahremiyet gereksinimi düşmandan gizlenmek şeklinde barınma ve sığınmanın ayrılmaz bir parçası olarak ilk insanla beraber başlamıştır. Karaman' ın (1991) Altman' dan aktardığına göre mahremiyet kavramı dört grupta ele alınabilir. Bunlar:

- Yalnızlık ya da başkalarının gözlerinden uzak olmak;

- Başbaşa olmak, ya da ikinci bir kişi ile beraber fakat dış dünyadan arınmış olmak;
- İzole olmak ya da kalabalık içinde olup tanınmamak;
- Mesafe koymak ya da istenmeyen müdahaleleri kontrol için takınılan psikolojik tavır.

Pamir' e (1979) göre, Marshall' ın altı mahremiyet alt türü ise şunlardır:

- Yalnızlık (solitude);
- Gizlenme (seclusion);
- Kendi hakkında bilgi vermeme (reserve);
- Komşuluk etmeme;
- Kalabalıkta kaybolma (anonimty);
- Yakınlık (intimacy).

Mahremiyeti etkileyen unsurlar, kişisel mekân, egemenlik sınırı, sözlü-sözsüz yanıtlar olarak belirtilebilir. Mahremiyet tek yönlü bir gizlilik sürecinin ötesinde, geleneklerden süzülüp gelen, insanların isteğine göre şekillenen bir kontrol sürecidir. Bu kontrol süreci kişilerarası sosyal ilişkilerin düzeyine göre incelendiğinde üç tür mahremiyet davranışı ortaya çıkmaktadır:

- Yabancılar arasındaki geçici beraberliklerde oluşan “Kamusal Mahremiyet”;
- Aile içi ve misafirler arasındaki sosyal ilişkiler gibi yakın ilişkilerin düzenlendiği “Toplumsal/Sosyal Mahremiyet”;
- Eşler arasında ya da ebeveyn ve çocuklar arasındaki yakın ilişkilerde ortaya çıkan “Kişisel Mahremiyet” (Turgut, 1990).

İnsan ölçüleri ve ergonomi açısından tasarlanmış olsa bile bir çalışma köşesi, oda ya da konut kullanıcıya rahatsızlık hissi verebilir. Kişinin gizlilik, kendine özgünlük, kişisel mekan ve egemenlik sınırı gereksinimi dünya üzerindeki her kültür için geçerli ortak bir duygudur ve bunların sağlanması sağlıklı bir çevre-insan iletişimi ve rahat bir çevre imgesi için önemlidir. Bu gereksinim farklı toplumlarda farklı biçimde ele alınmakta, her toplumun kültürel değerlerine göre fiziksel çevrede

yansıtılmaktadır (Karaman,1991). Bağdaş kurarak oturmaya alışık olan ve öyle rahat eden biri için ergonomik bir masa sandalye veya koltuk rahatlık ve konfor ifade etmeyebilir. Bunun gibi gizlilik ve mahremiyet gibi kavramlardan anlaşılan şeyler de toplumdan topluma değişiklik gösterebilir.

2.3. İnsanın Barınma İhtiyacı

Barınma, her canlı için yaşamsal öneme sahip olan en temel gereksinimlerden biridir. Barınma coğrafi durum, iklim gibi çevresel faktörleri de içinde barındıran bir olgudur. Güvenlik ve sağlık nedenlerinin yanı sıra, kişisel mahremiyet duygusunun getirdiği yabancı gözlerden uzak ve yalnız olma duygusu da barınma gereksiniminin önemli nedenlerindedir. Barınak, tarih boyunca insan gereksinimlerini karşılamada en önemli araç olmuştur. Zaman içinde “konut” a dönüşen barınak kavramı, insanların beslendiği, dinlendiği, sahip olduklarını güven altına aldığı ve çevre şartlarına karşı fiziksel koruma sağlayan güvenli bir ortamı ifade etmeye başlamıştır (Ersoy & Arpacı, 2003). İnsanların yaşadıkları ortamın, doğa olaylarının ve çevrenin zararlı etkilerinden korunmak amacıyla doğada hazır buldukları mağara gibi barınakların ardından geliştirdikleri basit barınaklar ile konutun tarihi gelişimi de başlamış olmaktadır. İlk başlarda bu ilkel barınaklar tamamen doğada hazır bulunan malzemelerin kullanılması ile yapılmaktaydı. Zamanla daha işlevsel konutlar için malzemeleri işleme ve daha iyi konut yapma alanında uzmanlaşmalar doğmuştur.

Doğal ortamın olumsuz etkilerinden korunmak amacıyla barınak olarak ortaya çıkan konut, aile kavramının gelişmesiyle gitgide daha fazla anlam ve önem kazanmıştır (Karasözen, 1993). Uzun yüzyıllar boyu yavaş değişen konut anlayışında son yüzyıllarda hızlı değişmeler olmuştur. Konutun insanları çevrenin zararlı etkilerinden korumak olan temel işlevi geçerliliğini sürdürmüştür. Fakat konut denilen bu yapay çevrenin koruma ve işlevine, zamanla değişen kültür, insan psikolojisinin etkisi ve

görece olarak artan refahla birlikte lüks ihtiyacının da ortaya çıkmasıyla sanatsal, görsel ve farklı işlevsel öğeler eklenmiştir.

2.3.1. Konut

Konut, insanların çalışma dışında zamanını geçirdiği, aile yakınlarıyla bir arada yaşayıp doğal çevre ve etkilerinden korunduğu, kısaca barınma gereksinimini karşılayan bir barınaktır (Oğan, 1989). Konut aynı zamanda yuvadır, konfordur, yaşamın büyük kısmının geçirildiği, çekici bir mekândır. Günlük yaşamda kullanılan terimle ev; insanın tüm mahremiyetini yaşadığı, kendisiyle başbaşa kaldığı, gerektiğinde ibadet ettiği kısaca insanın kendisi olduğu bir yerdir. Bu açıdan “ev” e bir “kişisel mabet” gözüyle de bakılabilir. Barınabilecek bir barınak, konut, ev sahibi olabilmek ve onu kendi zevkine ve ihtiyaçlarına göre düzenleyerek “kişiselleştirmek”, insanın sürekli gündeminde olan evrensel bir arayıştır.

İnsan zaman zaman kendisiyle başbaşa, yalnız kalmak ve kendi muhasebesini yapmak ve dinlenmek gereksinimi duyar. Böyle bir ihtiyacın gerçekleştirilebileceği en uygun yer, insanın kendi mahremiyetini yaşadığı yerdir, yani evidir. Bu anlamda “ev” insanın psikolojik gereksinimlerine de hizmet eder. Konut her zaman güvenli ve koruyucu bir çevrenin sembolü olmuştur. Dış dünyada ki olumsuzluklara ve sert çevre ve iklim koşullarına karşı bireyleri koruyan, sağlıklı büyüme için rahatlık, gizlilik ve güvenlik sağlayan bir yerdir (Ersoy & Arpacı, 2003). Seeds ve Lloyd’ a (1997) göre, bireyin yaşam kalitesi konut kalitesi ile yakından ilişkilidir ve konut tasarımı, kullanım kolaylıkları gibi özellikler bireyler üzerinde büyük sosyal etkiye sahiptir. Konut birimlerinin özellikleri bireyin konutta mutlu ve memnun olması yaşam kalitesini de yükseltmektedir (Peck & Stewart, 1985).

3. KALABALIKLAŞMA (CROWDING) VE YOĞUNLUK (DENSITY)

Kalabalıklaşmayı bulunulan ortamdaki yoğunluk durumu olarak tanımlayabiliriz. Altman' a (1975) göre kalabalıklaşma, bir kişinin istediğinden daha fazla sosyal temas kurma zorunda kalması durumudur. Gifford (2002) kalabalıklaşmanın fiziksel, sayısal bir orandan çok kişisel olarak tanımlanmış sübjektif bir “çevrede çok fazla insan bulunması” duygusu olduğunu belirtmektedir. Gifford' a göre kalabalıklaşmanın üç ögesi vardır:

- 1) Kalabalıklaşma duygusu, yaşam alanınızı daraltılarak, sizde engellenme duygusu yaratılması sonucunda görülür.
- 2) Kalabalıklaşmada örtülü bir negatif etki ve duygu vardır.
- 3) Kalabalıklaşma duygusu sonucunda; açık saldırganlıktan, ortamı terk etme ve sosyal etkileşimi durdurma gibi daha az dramatik hareketlere kadar değişen davranış tepkileri ortaya çıkar.

Yoğunluk (density) ise, kalabalıklaşmadan farklı olarak birim alandaki insan sayısıdır (Bell, 1990). Yoğunluk somut bir ölçümdür ve farklı fiziksel durumlarda ölçülebilir. Gifford' a (1987) göre artan sosyal yoğunluk, ikamet edilen alanlarda kalabalıklaşma duygusuna yol açmaktadır. Özellikle sosyal yoğunluk arzu edilen düzeyin üzerinde ise, sosyal sonuçlar genellikle daha fazla saldırganlık ve en az düzeyde işbirliği gibi daha olumsuz olmaktadır. (Horn, 1990).

3.1. Algılanan Kalabalıklaşma (Perceived Crowding)

Vaske ve Donnelly (2002) algılanan kalabalıklaşmayı, “tanımlayıcı bilgi (yoğunluk ve kişinin kişisel deneyimi) ile değerlendirilebilir bilginin bir bileşimi” şeklinde tanımlamışlardır. Daha eski bir tanımda Stokols (1972), algılanan kalabalıklaşmayı, kişiyi “sınırlı alan” dan kaynaklanan, gerçek ve potansiyel problemlere duyarlı hale getiren fiziksel, sosyal ve kişisel faktörlerin sonucu olarak tanımlamaktadır. Eğer ortamın kalabalıklaştığına karar verilirse; bu, mevcut koşulların standart ortam tanımını aştığı anlamına gelmektedir (Vaske ve Donnelly, 2002).

Tanımdan da anlaşılacağı gibi kalabalıklaşma algısında değişik faktörlere bağlı farklar vardır. Bu faktörlerin çoğu yaş, cinsiyet, uzaysal faktörler ve hareket, kültür gibi alt konularda birleşmektedir.

3.1.1. Yaşa göre algılanan kalabalıklaşma

Kalabalıklaşma algısı büyüme çağında ortaya çıkmaktadır. Kalabalıklaşma algısı doğrudan yaşla ilgilidir ve çocuklar en alt düzeyde algılamalarına rağmen yine de kalabalıklaşma ve yüksek yoğunluktan etkilenmektedirler (Satiroğlu, 2004). Chapman (1997) 16-20 yaş arası gençlerle yaptığı çalışmada evde kalabalıklaşmanın gençler üzerindeki negatif etkilerini belirlemiştir. Yaşlılar da kalabalıklaşmadan negatif olarak etkilenmektedirler (Sinha ve Nayyar, 2000).

3.1.2. Cinsiyete göre algılanan kalabalıklaşma

Birçok kalabalıklaşma çalışması algılanan kalabalıklaşma konusunda kızlar ve erkekler arasında dikkate değer farklar bulmuştur. Evans ve arkadaşları (2001), erkeklerin kalabalıklaşmayı kızlardan daha fazla algıladıklarını ve daha negatif etkilendiklerini belirtmektedirler. İkamet edilen yerdeki yoğunluk da erkekleri kızlara göre daha negatif etkilemektedir. Kişisel alan algılanan kalabalıklaşmayı etkileyen başka bir faktördür. Kişisel alan Gifford (1987) tarafından “başkalarına ne kadar yakın durabileceğimizi tanımlayan, bizi çevreleyen görünmez bir balon” olarak tanımlanmıştır. Kişisel alan, kişiler arası ölçülen mesafe olan “kişiler arası mesafe” terimi ile ilintilidir. “Kişisel alan” kalabalıklaşma ve yoğunluk durumlarıyla değişkendir ve genellikle insanları cinsiyetlerine göre etkiler (Satiroğlu, 2004).

Kaya ve Erkip (1999), araştırmalarında erkeklerin aynı cinsiyet kategorisinde, kızlara göre daha uzak bir kişisel mesafe koruduklarını ortaya çıkarmışlardır. Rüstemli (1992) erkekler veya kızlar tarafından çevrelenen erkeklerin aynı düzeyde rahatsızlık hissetmelerine karşılık, kızların erkeklerle çevrelendiklerinde kızlarla çevrelendiklerine nazaran daha fazla rahatsızlık hissettiklerini belirtmektedir. Bir başka çalışmada

Sinha ve Mukherjee (1996) kız oda arkadaşlarının daha uzak kişisel alana ihtiyaç duyarken, kalabalıklaşmaya toleranslarının da düştüğünü belirtmiştir.

3.1.3. Alansal faktörler ve aktiviteler

Bu konuda yapılan araştırmalar algılanan kalabalıklaşmanın plan, organizasyon ve eşyaların yerleştirmesiyle değişebildiğini göstermektedir (Satiroğlu, 2004). Sosyal ve fiziksel faktörler yurtda kalan oda sakinlerinin alansal algılarını ve hissettikleri kalabalıklaşmayı etkilemektedir. Sosyal faktörler diğer yerleşiklerle ve oda arkadaşlarıyla iletişim, yapılan etkinlikler, yabancılarla karşılaşma sıklığı, yatak odalarının paylaşılması, cinsiyet, aile büyüklüğü ve kişisel altyapı gibi kişisel özelliklerdir. Fiziksel faktörler oda büyüklüğü, koridorların veya süitlerin uzunluğu gibi tasarım özellikleri, odadaki gün ışığının şiddeti, pencerenin manzarası ve tavan yüksekliğidir (Baum ve diğerleri 1979). Sosyal yoğunluğun bir yurt odasındaki etkisini araştıran Walden ve arkadaşları (1981), üç öğrencinin iki kişi için tasarlanan yurt odasında kalmak zorunda bırakıldığında daha fazla kalabalıklaşma hissettiklerini belirtmişlerdir.

Rüstemli (1992), çalışmasında arkadaşlığın, cinsiyetin algılanan kalabalıklaşmayı alansal faktörlerden daha fazla etkilediğini ileri sürerek, sosyal faktörlerin alansal faktörlerden daha önemli olduğunu belirtmiştir. Ortamdaki aktivite biçimleri de algılanan kalabalıklaşmayı etkilemektedir (Satiroğlu, 2004).

3.1.4. Kültürel faktörler

Algılanan kalabalıklaşmayı etkileyen diğer bir faktör de kültürdür. Birçok çalışmada kültürel farklılıkların algılanan kalabalıklaşmada önemli rol oynadığı bulunmuştur. Kaya ve Weber (2003), araştırmalarında kültürel farklılıkların ve cinsiyetin algılanan kalabalıklaşma ve mahremiyeti etkilediğini bulmuşlardır. Çalışmada Türk kız öğrenciler kaldıkları odaları Amerikalı kız öğrencilere göre daha kalabalık olarak

algıladıkları ortaya çıkmıştır. Bununla beraber Amerikalı erkek öğrenciler, fiziksel ortamlarını Türk öğrencilerden daha kalabalık bulmuşlardır. Rüstemli (1992), gençlerle yaptığı çalışmada Türklerin kişilerarası mesafe ve algılanan kalabalıklaşmayı etkileyen cinsiyete ve arkadaşlığa karşı çok duyarlı olduklarını tespit etmiştir. Gifford (2002), kalabalıklaşma ve yüksek yoğunluğun kültürlere göre farklı algılandığını belirtmektedir. Kalabalıklaşma ve algısı kültürel faktörlere göre de değişim göstermektedir.

4. GENÇLİK ÇAĞI

Gençlik denildiğinde genellikle imrenilerek bakılan, enerjik, macera dolu, biraz ürkütücü, deli dolu, ümit bağlanan, umut vaat eden, gelişmeye ve öğrenmeye açıklık gibi potansiyeller çağrışım yapar. Gençlik tanımının ve gençlik çağının sınırlarının zaman içerisinde değiştiğini görüyoruz. Batıda ve ülkemizde yapılan gençlik araştırmalarının çoğunda gençlik öğrenci gençlik ile özdeşleştirilmiştir. Yörükoğlu (1996)' na göre "Gençlik, çocuklukla erişkinlik arasında yer alan, gelişme, ruhsal olgunlaşma ve yaşama hazırlık dönemi" dir. Gençlik kavramına tarihsel bir perspektifte sosyolojik açıdan yaklaşan Armağan (2004) gençliği belirli bir toplumsal yapı içerisinde, özgül toplumsal biçimlenmenin oluşturduğu ve toplumsal gelişme süreci içerisinde, tarihsel olarak biçimlendirdiği nesnel bir toplumsal katman olarak tanımlamaktadır. Armağan (2004)' a göre toplumların geleceğini oluşturan gençlik, toplumun en devingen, en yaratıcı kesimi olması nedeniyle tarih boyunca toplumların gelişmesinde belirleyici rol oynamış, her zaman yöneticilerin ilgisini çekmiştir. Gençliğe ve gençliğin tanımına yönelik farklı yaklaşımların nedeni gençliğin farklı amaçlarla farklı biçimde ele alınmış olmasıdır.

Nüfusbilim açısından gençlik 15-25 yaş kümesinin kapsadığı toplumsal küme olarak tanımlanmaktadır. Genellikle 25 yaş üst sınır olarak belirlenirken alt sınır için farklı görüşler vardır. Birleşmiş Milletler 12-25 yaş grubunu, Türkiye Resmi İstatistikleri 12-24 yaş grubunu gençlik olarak almaktadır (Armağan, 2004).

Ergenlikle başlayan hızlı büyüme gençlik çağının sonunda bedensel, cinsel ve ruhsal olgunlukla sonlanmaktadır. Gençlik çağının tanımı bedensel ve cinsel gelişmeye göre yapılıncı başlangıcı ve bitişi belirsiz olmaktadır çünkü ergenliğe giriş farklı yaşlarda olabilmektedir. Genellikle 12-15 yaş arası, ergenlik gelişmesini içine alan ilk gençlik dönemi olarak tanımlanırken 15-21 yaş arası asıl gençlik dönemidir. 21 - 25 yaş arası da uzamış gençlik dönemi olarak bilinmektedir (Yörükoğlu, 1996). Birleşmiş Milletler Örgütünün tanımına göre "Genç, 12 ile 25

yaşları arasında, öğrenim gören, hayatını kazanmak için çalışmayan ve ayrı bir konutu bulunmayan kişidir”. Bu tanıma göre genç, cinsel olgunlaşmasını tamamlamış, ancak bağımsızlığını kazanıp erişkinler arasına katılmamış kişidir. Gençlik biyolojik, ruhsal ve toplumsal bir kavramdır. Sosyolojik olarak bakıldığında kırsal kesimde bir genç kızın 14-15 yaşlarında yaptığı bir evliliğin sonucunda gençlik çağı çok çabuk sonlamakta fakat yükseköğretimdeki bir gencin gençlik çağı 25 yaş sınırına kadar uzayabilmektedir (Yörükoğlu, 1996). Gençlik kavramının esnek biyolojik sınırlara sahip olduğunu fakat sosyal statü ve toplumsal rolün de gençlik kavramında önemli bir belirleyici olduğunu burada görmekteyiz. Tüm dünya ülkelerine genellenebilecek UNESCO tarafından yapılan bir tanıma göre gençlik çağı 12- 25 yaşları arası olarak kabul edilmektedir (Yazıcı, 2003). Ülkemizde ise gençlik çağı kızlarda 10-12, erkeklerde 12-14 yaş dilimleri arasında yer alan buluş öncesi dönem ile başlar. Bu dönemi ergenlik dönemi izler ve yirmi yaşından itibaren yetişkinlik dönemine adım atılır (Aktuna, 1986).

Gençlik her zaman, gelişmekte olan toplumlarda olsun endüstri toplumlarında olsun, tüm toplumlarda bir alt kültür olarak kabul edilmiştir. Kendine özgü düşünce ve yaşam biçimi, esnek giyim tarzı, çevrelerine göre değişebilen özel bir jargon ve konuşma tarzı, içinde bulunmadığı her şeye karşı eleştirel bir tavır ve karşı çıkma gibi tipik özellikler bu alt kültürün öğeleri arasındadır. Gençlik tanımı yapılırken yaş belirleyici bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Gençlikle ilgili neredeyse tüm araştırmalarda genç öncelikle yaş bakımından belirlenmiştir. Gençliğin başlangıcının buluş çağıyla birlikte başladığı kabul edilir. Fakat bu kural kabul edildiğinde dünyanın çeşitli yerlerinde farklı gençlik çağları ve tanımları ortaya çıkacaktır. Farklı iklim kuşaklarında yer alan ülkelerde buluş çağına girme yaşı da farklı olmaktadır. Sıcak iklim kuşağında yer alan ülkelerde buluş çağına girme yaşının diğer ülkelere göre daha erken olduğu saptanmıştır (Yazıcı, 2003). Bazı araştırmalar insanın üretime başladığı yaşı gençlik başlangıcı olarak almak gerektiğini ileri sürmüşlerdir. Genç kuşakların tanımlanmasında

kullanılacak niteliksel özellikler oldukça fazla ve karmaşıktır ve ülkeden ülkeye de farklılıklar göstermektedir. Gençlik yaş sınırlamaları ne olursa olsun çocuklukla yetişkinlik çağları arasındaki bir geçiş dönemidir (Yazıcı, 2003).

Özbay ve Öztürk (1992)' ün biyo-psiko sosyal tanımına göre, "Gençlik dönemi, bireyin biyolojik ve duygusal süreçlerindeki değişikliklerle başlayan, cinsel ve psiko-sosyal olgunluğa doğru gelişmesi ile sürerek bireyin bağımsızlığını ve sosyal üretkenliğini kazandığı belirlenmemiş bir zamanda sona eren kronolojik bir dönemdir. Bu döneme hızlı fiziksel, sosyal değişiklikler eşlik eder".

İlk gençlik çağının hızlı büyümeden kaynaklanan ruhsal ve fiziksel sorunları ve ilk cinsel uyanışlar ile birlikte, çocukluktan farklı tepkiler ve davranışlar belirmeye başlar. Genç bağımsızlığını kazanma çabası içine girerek çocukluktan kurtulmaya çalışır. Anne babası ve ailesinden uzaklaşırken, kendi yaşıtı gruplarla yakınlaşma çabası başlar. Çocuklukta ana baba kendisi için örnek figürlerken, gençlik döneminde örnek alınan kişiler aile dışındandır. Bu dönemde aile dışından figürlerin varlığı ve özellikleri, genç için potansiyel özdeşleşme figürü olmalarından dolayı önemlidir. Yaşanılan dönemin, çevrenin toplumsal ve ahlaki değer ile tutumları da genci yönlendirme potansiyeli taşımaktadır. Genç insan örnek aldığı insanların çeşitli yönleriyle kendi kişiliğini oluşturma çabası içindedir. Hızlı fiziksel ve zihinsel gelişmeyle birlikte kapasitesi ve kendine güveni artan genç, kendini ispat etme arayışları içerisinde sürekli yeni bilgiler öğrenir. Öte yandan genç çağına özgü doğal tecrübesizliğinin de etkisiyle yaşanan gerçekler ve olabirlikleri göz ardı ederek hayalci amaçlar, istekler ve öneriler ortaya atabilir. Gençlerde var olan bu enerjik öğrenme, bağlanma ve idealizm potansiyeli çeşitli alanlara kanalize edilerek yönlendirilebilir (Yazıcı, 2003).

Gençlik çağı aynı zamanda gelişme ve büyüme hızında ani değişimler ve kararsızlıklar çağıdır. Zihinsel gelişimin hızlı olduğu dönem olan 12-17 yaş dilimini, 18 yaş civarında yaşama dair öğrenmeler ve uygulamalarla belirgin bir hale gelmeye başlayan olgunlaşma takip eder.

18 yaşın kanunlar karşısında reşit kabul edilme yaşı olması da bu olgunlaşmadan kaynaklanmaktadır (Çakmaklı, 1991).

Bilişsel gelişim kuramları açıdan 11-15 yaşlar arası bilişsel yapının olgunlaştığı dönemdir. Mantık ve akıl yürütmeler başlar ve zamanla bilgi ve tecrübe artışıyla birlikte değişime uğrar. Formel işlem düzeyi tamamen gelişmiş bir ergenin bilişsel yapısını oluşturan öğeler yetişkinle aynı potansiyele sahiptir. Yetişkinlik ile birlikte akıl yürütme gelişir (Wadsworth, 1996).

Gökçe (1985)' ye göre gençlik bireyi sosyal olgunluğa hazırlayan bir kavram olup beden gelişmesi, sosyal gelişme ve ekonomik gelişme birbirini etkileyerek ve tamamlayarak bireyin sosyal sorumluluğa erişmesini sağlar. Doğan (1986)' ın Houle' den aktardığına göre, yetişkinliğin başlaması 18-22 yaşları arasına denk düşer. Bu dönem yetişkinlik aşamalarının fizyolojik olarak en önemlilerindedir ve yetişkinliğin kazanıldığı, toplumdaki sorumluluk ve hakların elde edildiği bir dönemdir. Gander toplumsal ilişkiler bağlamında yaklaştığı gençlik kavramını “insanda bireyin yetişkinlere özgü ayrıcalıklarının kendisine verilmediğini hissettiğin zaman başlayan ve bir yetişkinin tüm gücü ve toplumsal konumu toplum tarafından verildiğinde sona eren gelişim dönemi” olarak tanımlamıştır (Onur, 1993).

Gençtan' a (1995) göre yaşamın bu döneminde ergen, kişiliği için bir kimlik geliştirmeye çalışır. Bu dönemde dış görünüm önem kazanır ve bu ilgi benlik oluşmasına yardımcı olur. Kimlik arayışı çabası içerisinde olan genç, kahramanlara, öğretilere, karşı cinsten kişilere tutulur. Bu dönemin karakteristikleri olan kararsızlık ve şaşkınlık gençlerin dayanışma grupları oluşturmasına neden olur. Bu dönemde genç, çocuklukta öğrenmiş olduğu kurallarla, yetişkinlere özgü değer yargıları arasında sıkışarak bocalamaya başlar (Gençtan, 1995). Gençliği “normatif kriz” dönemi olarak tanımlayan Erik Erikson' a göre, genç geçmiş deneyimlerini birbirine ekleyip bütünleştirerek, kim olduğu sorusuna yanıt bulma ve bir kimliğe ulaşma çabası içindedir. Kriz döneminden sonra kendisi olma yolunda bütünlüğe ulaşarak bir kimlik kazanır. Bu

dönemde kendisi, çevresi ev yaşamı konusundaki ilgisizliği kimlik karmaşasının belirtisidir (Özbay, Öztürk, 1992).

İnanır' a (2005) göre "Gençlik" dönemi gencin toplumsal üretim ilişkilerine dahil olup olmadığına, içinde yaşadığı toplum ve dünya hakkındaki bilgilenme içeriğine, aileye bağlılık durumuna, üstlendiği sorumluluklara ve evlenme gibi yaşam süresine göre uzayıp kısalmaktadır. Diğer bir deyişle, boyutları ve nitelikleri sosyolojik açıdan değişim gösteren bir yaşam evresi olarak değerlendirilebilir. Bu bağlamda Türkiye' deki genç nüfus Gençlik ve Spor Bakanlığı (1973) tarafından, a) eğitim sürecinde bulunan gençlik, b) örgün eğitim dışında bulunan okul dışı gençlik, c) durumu özellik arz eden bedensel-zihinsel engelli gençlik ve d) ikinci kuşak ve yurda dönüş yapmış yurt dışı gençlik olarak dört ana grupta sınıflanmıştır. Bu kategorilerin hangisinde olursa olsun Türk gençliği; istihdam, eğitim, sağlık, barınma beslenme ve boş zamanları değerlendirme faaliyetleri ile ilgili çeşitli toplumsal, kültürel ve psikolojik sorunlarla karşı karşıyadır. Bu sorunlar her grupta nitelik ve derece itibariyle çeşitlilik gösterebilir (Doğan, 1991).

4.1. Gençlik Çağı Problemleri

Genç, kendini kanıtlama çabası içindedir. Bu yolla bağımsızlığına kavuşacak kendi kimliğini bulacaktır. Ancak yeterli deneyim ve bilgisi yoktur. Denemekten kaçınmaz, bir bakıma deneyimsizliği yaşar, ama yalpalayarak da olsa yolunu bulmaya çalışır.

Bu özellikler, gencin yetişkinlerle anlaşmasını, geçinmesini güçleştiren başlıca nedenlerdir. Unesco' nun tanımına göre gençlik "Cesaretin çekingenliğe, serüven isteğinin rahata üstün geldiği çağdır" (Yörükoğlu, 1996).

Gençlik döneminde duygular yoğundur ve sürekli dalgalanma gösterirler. Genç sevinçle üzüntü, sevgi ile nefret arasında gidip gelir. Ruhsal tepkilerinde aşırılık, davranışlarındaki çelişki bu döneme özgü bir bocalamanın belirtisidir. Genç bir yandan içinden gelen dürtülerini dizginlemeye çabalarken öte yandan çevresi ile çatışmaya girebilir. İç

dünyası ile dış dünya arasında dengeler kurmaya çalışır. Genç kendine özgü yaşamak istemekte, bağımsızlığını kazanmaya çabalamaktadır. Gencin aradığı yeni bir kimliktir. Ben neyim? Kimim? Nasıl bir insan olmalıyım sorularına yanıt arar. Bir kişi ve bir birey olarak ana babasından değişik özellikleri olduğunun bilincine varır. Kendisine ve çevresine eleştirici bir gözle bakar. O güne dek yanılmaz ve kusursuz tanıdığı ana babasını yeni bir değerlendirmeden geçirir. Onlarda hiç görmediği eksikler, beğenmediği yanlar bulur. Öğütleri saçma, koydukları kuralları sıkı, yasakları anlamsızdır.

Gençlerin atılganlıkları, coşkuları, hatta hayalcilikleri gelişmelerin, yeniliklerin kaynağıdır. Gençler toplumsal yaşamda, sanatta ve yarıda yeniliğin, değişikliğin ardında koşmasalardı ilerleme olmazdı. Bu nedenle gençlerin yetişkinlerle karşıtlığını ortadan kaldırmak yararlı bir sonuç sağlamaz. Önemli olan bu çatışmayı toplum yararına kullanabilmektir. Aristo 2300 yıl önce gençliğin özelliklerini çok çarpıcı ve özlü bir şekilde anlatmıştır:

“Gençlerin istekleri pek çoktur ve bunları hemen eyleme dönüştürmek isterler. Bedensel isteklere karşı koyamaz, özellikle cinsel isteklerine yenilirler. Çok değişkendirler. İstekleri geçicidir, hasta bir insanın açlığı ve susuzluğu gibi birden parlar, birden sönerler” (Yörükoğlu, 1996).

Dünya nüfusunun yaklaşık üçte birini 15 – 25 yaşlarında gençler meydana getirmektedir. Toplam iki milyar gencin dörtte üçü az gelişmiş ülkelerde yaşamaktadır. Toplumların insan gücü ve en verimli kaynağı olan gençlerin çok boyutlu ve karmaşık sorunları vardır. Ancak başta gelen problemleri eğitimsizlik ve işsizliktir. Gelişmiş ülkelerde eğitim meselesi büyük bir oranda çözülmüştür, ancak işsizlik problem olmaya devam etmektedir. Gençlerin toplum hayatının dışında tutulması toplumların problemlerini daha da artırır (<http://genclik.bilgi.edu.tr/docs/genclik>).

Gençler, ana babalar için sevinç ve mutluluk kaynağı olabildikleri gibi, üzüntü ve sıkıntı sebebi de olabilirler. Kimi gençler büyüdükçe problemleri de artar. Çocukluğun önemsenmeyen uyumsuzlukları gençlik çağında birden alevlenip ağır bunalımlara dönebilir. “Gençlik Problemleri” çoğunlukla bu çağın bocalamalarından ileri gelir ve genellikle geçicidir. Kimi zaman da ağır ve kalıcı ruhsal hastalıkların habercisidirler. Gençlerle anlaşmak ve geçinmek kolay değildir. Gençler, kendileri bocaladıkları gibi ana babaları da bocalatırlar, ilişkileri gerginleşip kopma noktasına gelebilir. Bu sebeple gençlik çağı ana babalar için de sınav dönemidir.

Gençlik deyince genellikle akıllara kötü alışkanlıklar gelir. Sigara, içki ve uyuşturucu gibi maddelerle ilk tanışma gençlikte başlar. Gençlik çağı sağlıklı ve ölüm oranı düşük bir çağdır; başlıca ölüm sebepleri araba kazaları ve intiharlardır (<http://okulweb.meb.gov.tr>).

Eğitimsizlik ve işsizlik var oldukça gençliğin topluma katılımı imkânsızlaşmaktadır. Eğitilmiş, sağlıklı bir gençlik olmadan ülke gelişmesi ve ilerlemesi başarılması söz konusu olmaz. Dışlanan, ya da toplumun değer vermediği gençlik ise geleceğin güvencesi olamaz. Toplumun sosyal ve ekonomik gelişmesi, gençlik kesiminin katılımı olmadan gerçekleşemez. Gençlik; yeniliğe ve ileriye doğru atılımların yapıldığı, kendini kanıtlama ve kendi kimliğini arayıp bulma çabalarının yoğunlaştığı dönemdir. Gençler tutkulu, huysuz ve öfkelidirler. Kendilerini iç reaksiyonlarına kaptırır, tutkuların kölesi olurlar. İsteklerinin önüne dikilen en küçük engele bile katlanamazlar. Onura ve başarıya paradan çok değer verirler, çünkü paraya ihtiyaçları olmamıştır. Çabuk güvenir, çabuk bağlanırlar, çünkü aldatılmamışlardır. Yüksek, ulaşılması güç amaçları ve hayalleri vardır; çünkü daha yaşamın sillesini yememişler, olanakların ve mevcut koşulları sınırlayıcı etkisi ile henüz yüzleşmemişlerdir. Gençler yanılığlarında bile inatçıdırlar. Sevgide de, nefrette de aşırıya kaçarlar. Her şeyi bildiklerini sanırlar, onun için yanlışlarında sonuna dek direnirler (Yörükoğlu, 1993).

Akranları arasından sıyrılarak üniversiteye girmeyi başaran genci bekleyen en önemli stres kaynaklarından biri barınma problemidir. Çoğu üniversite adayı genç, üniversiteyi ailelerinden uzak başka bir yerde okumayı tercih etmektedir. Bunun anlaşılabilir nedenleri vardır. Ailelerinin gözetim ve baskısından bunalan genç, çağının gereği olan davranışları sergilemek bir anlamda kendini gerçekleştirmek istemektedir. Bu sağlıklı bir istektir. Kendi kararlarını vermek, yaşamını kendi sorumluluğunda düzenlemek, tercihlerinde özgür olmak gibi bağımsız davranışlar gencin kişilik gelişimi ve kendini tanıması açısından önemlidir. O güne dek ailesi ile yaşayan, birçok konuda kendisi adına ana babasının karar verdiği, gencin bağımsız olabilmesi için üniversite eğitimi nedeniyle ailesinden uzak bir yaşama başlaması yegâne seçenek olarak görünmektedir. Özellikle ülkemizde ailelerin çocukları üzerindeki aşırı koruyucu yaklaşımları göz önüne alındığında, gençlerin kendi başlarına, bağımsız yaşamak için evlilik dışında yegâne seçeneği üniversite eğitimidir.

Amerika Birleşik Devletleri ve çoğu Batı Avrupa ülkesinde gençler 18 yaşından itibaren üniversite eğitimi fırsatı dışında ailesinden bağımsız olarak yaşamak üzere karar verip uygulama konusunda birçok seçeneğe sahiptir. Bu ülkelerde anne babalar da çocuklarını bağımsız bir birey olarak kabul ettikleri için, onların bu tür isteklerini normal karşılamakta ve destek olmaktadır. Gençlere karşı bu yaklaşımın farkının yansımaları çeşitli alanlarda görülmektedir. Yetişkinlerin ve devletin gençlere bakışı o ülkenin sosyal ve kültürel yapısı ile yakından ilintilidir.

4.2. Üniversite Gençliği ve Üniversite

Üniversite öğrencisi, üniversite veya bir yüksekokulda okuma hakkını kazanmış ve eğitim görmekte olan kişidir. Herhangi bir toplumda üniversite gençliği o toplumun sosyolojik yapısındaki en dinamik kesimdir ve o toplumun geleceğinin güvencesi konumundadır. Bu açıdan üniversite gençliği her toplum için aynı zaman da stratejik bir öneme de sahiptir.

Bir tanıma göre “Üniversite gençliği; üretim sürecinde yeri olmayan, bir uzmanlık alanı için bir araya gelmiş, disiplin içerisinde yaratıcı, eleştirici düşünceye sahip, benzer alışkanlıkları olan genç insanlar bütünüdür”. Üniversite gençliği, tüm gençlik kesimi içerisinde daha seçkin bir yere sahiptir. Gelecekte aktif olarak üretimde ve ülke kalkınmasında yer alacaklardır. Bu anlamda üniversite gençliği ülkenin donanımlı ve dinamik gücüdür (Tire, 2002).

Üniversite gençliği kategorisi 17-25 yaş kategorisini içerir. Bu devrede organik gelişme neredeyse tamamlanmış olup, beden imajı oluşmuş ve zihinsel süreçler ve ahlaki olgunlaşma gerçekleşmiştir (Yazıcı, 2001). Gençlik dönemi, öğrencilik hayatında olduğu kadar kişilik gelişimi açısından da önemli bir yaş dönemi içerir. Bu dönemde çevreye uyum güçlüklerinin, sosyal ve akademik güçlüklerin ortaya çıkması doğaldır. Bu dönemde aile, arkadaş ilişkileri ve sosyal bir kimliğe bürünme çabaları, yeni bir çevre ve ona bağlı sorunlara akademik yaşamla ilgili yük de eklenince öğrenciler bocalayabilirler (Orhon, 1985).

Üniversite gençliği biyolojik gelişme ve psiko-sosyal olgunlaşma açısından 17-21 ve 22-25 yaşlar olmak üzere ikiye ayrılabilir. Birinci evre tercihlerin yapıldığı, aile ile çatışmaların yaşandığı, gruplaşmalara yönelen, özerklik çabaları ve toplumsal ilgilerin doruk noktaya ulaştığı bir dönemdir. Yüksek öğrenim genellikle bu yaş dilimini kapsar. 22-25 yaşları arası bazı gelişim uzmanları tarafından genç yetişkinlik olarak tanımlanmaktadır (Yazıcı, 2001). Bu dönemde düşünme yeteneği, mesleki davranışlar gelişmekte, geleceğe ilişkin anlamlı tavırlar oluşmakta, yaratıcılık eğilimleri ve eylemleri görülmektedir. Toplumsal konulara ilgi ve katılım isteğinin artması, görüş geliştirme girişimleri, coşku dolu olma, idealist düşünceler ve eşitsizliğe tahammül edememe gibi özellikler gencin kişiliğinin olumlu, üretici, sağlıklı bir uyum gerçekleştirmesinin işaretleridir (Özoğlu, 1988).

Üniversite gençliği kültürel değişme ve değer çatışmaları ile iç içedir. Gencin içinden çıkıp geldiği sosyoekonomik katman ve alt kültür,

onun üniversiteli genç imajı oluşturmasında zorlanma yaratarak, “Üniversite kültürü” nü benimsemesini zorlaştırabilir (Yazıcı, 2001).

Üniversiteler Kanunu’ na göre “Üniversiteler fakülte, bölüm, kürsü, yüksekokul, enstitü ve benzer kuruluşlarla hizmet birimlerinden oluşan, özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine sahip yüksek bilim, araştırma, öğretim ve yayım birlikleridir (Tanilli, 1996). Üniversitelerin temel görevi araştırma, bilim üretme ve bunu başta öğretim olmak üzere çeşitli yollarla yayarak hayata geçirmek ve nitelikli insan yetiştirmektir. Üniversiteler eğitim sistemimizin en üstünde yer alan ve bireylerin en geniş anlamda topluma yararlı olmak üzere yetiştirildikleri kilit kurumlardır (Kocacık, 1987).

Üniversitelerin en önemli organik varlığı doğal olarak öğrencilerdir. Üniversite gençliği yaşamının çoğunu kendi kişiliğini ve yaşam çizgisini bulmasında kendisine olanaklar sağlayan üniversite ortamında akademik bir çevrede geçirmektedir. Antik çağlardan beri var olan üniversite kavramının temelinde özgür yurttaşların özgür düşünce geliştirebilecekleri özgür ortam anlayışı vardır. Antik Yunan’ da eğitim, siteyi yönetecek özgür yurttaşların kafalarını geliştirmek temelinde başlamıştır (Yazıcı, 2001).

Üniversiteler kişinin özgür ortamda kendini bularak, etkin birey olmasını sağlayan yerlerdir. Evrensel eğitimin insanlar arasındaki eşişsizlikleri ortadan kaldıracabileceği varsayılmıştır. Üniversiteler evrensel bilginin toplandığı, üretildiği, aktarılarak yayıldığı yerlerdir. Üniversitelerin kendi kadrosunu üreterek kurumsallaşmasını sağlaması gerekir. Üniversitelerin bilgiye, topluma ve kendine yönelik işlevleri vardır ve bu işlevlerini de birbirine bağlı olarak sürdürmek zorundadır. Üniversiteler öncelikle gerçeğin, bilginin ve bilimin peşinde, gerçeği tüm yönleriyle ortaya çıkarıp tartışan, geliştiren ve topluma sunan bir kurum olmalıdır (Yazıcı, 2001).

Üniversiteler gençlere sadece yaşamdaki rollerinin neler olduğunu öğreten, statik bilgi aktarma merkezleri olmamalıdır. Gençler için üniversite kendini keşfederek yaşamına yeni roller kazandırmayı, kendini

değiştirip dönüştürebilmeyi, kazandığı yeni değerler ve bilgileri toplumda uygulayabilmeyi öğreten, bilginin nasıl ve nereden öğrenileceğini öğreten kurumlardır. Bu çerçevede üniversiteler aynı zamanda toplumsallaşmanın öngörülüp, planlandığı ve sağlandığı yerlerdir. Toplumsallaşma en geniş anlamıyla toplumsallaştırılan birey ve onu toplumsallaştıran etkenler arasındaki etkileşim sürecidir (Kaplan, 1999).

Üniversiteler toplumların kalkınmasında, gelişmesinde ve saygınlığında öncülük eden, ekonomik ve siyasi yaşamda kilit roller oynayan kültürel iletişimin merkezi durumundadırlar. Yüksek öğretim kurumları dünyanın her yerinde gelişmenin, ilerlemenin, çağdaşlaşmanın en temel dinamiğini oluşturmaktadır (Tire, 2002). Üniversiteler bu misyonlarını, belirli doğruların sürekli olarak aktarıldığı ve tek tip insanların yetiştirildiği yerler olmaktan çıktığı sürece yerine getirebilirler. Üniversiteler farklılıkların üretildiği ve öğretildiği yerler olmalıdır (Yazıcı, 2001). Bu yönüyle üniversiteler bir ülkede demokrasinin kökleşip kurumsallaşmasına da katkıda bulunurlar. Eğer bir ülkede demokrasi içtenlikle isteniyorsa, birbirine benzemeyen insanların, fikirlerin varlığının kabul edilmesi gerekir. Kılıçbay' a (1989) göre üniversite demokrasi ilişkisi olmazsa olmaz, iki yönlü bir ilişkidir ve birinin yara alması diğerine de yansıyacaktır.

Türkiye'de yüksek öğretimin amaçları dört ana madde olarak belirlenmiştir:

- a) Öğrencileri ilgi, yetenek ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yurdumuzun bilim politikasına ve toplumun yüksek seviyede ve çeşitli kademelerdeki insan gücü ihtiyaçlarına göre yetiştirmek;
- b) Çeşitli kademelerde bilimsel öğretim yapmak;
- c) Ülkeyi ilgilendirenler başta olmak üzere, bütün bilimsel, teknik ve kültürel sorunları çözmek için bilimleri genişletip derinleştirecek inceleme ve araştırmalarda bulunmak;
- d) Yurdumuzun türlü yönde ilerleme ve gelişmesini ilgilendiren bütün sorunları, hükümet ve kurumlarla da işbirliği yapmak suretiyle öğretim ve araştırma konusu yaparak sonuçlarını toplumun

yararlanmasına sunmak ve hükümetçe istenen inceleme ve araştırmaları sonuçlandırmak; araştırma ve incelemelerin sonuçlarını gösteren, bilim ve tekniğin ilerlemesi için yayınlar yapmaktır (www.meb.gov.tr).

Yükseköğretim, eğitimin pahalı bir aşamasıdır. Yükseköğretim maliyetinin tamamının Devlet tarafından karşılanması maddi anlamda devlete önemli bir yük teşkil etmektedir. Kazanca yönelik olmamak üzere vakıfların üniversite kurmalarına olanak sağlanmıştır. Küreselleşen dünyada, yükseköğrenimin küreselleşmesi de kaçınılmaz olarak yaygınlaşmaktadır. Yükseköğretim artık her ülkenin kendine özgü bir etkinliği olmaktan çıkarak küresel bir etkinlik haline gelmektedir. Gelişmekte olan ülkelerdeki yoğun genç nüfusun gelişmiş ülkelerde yükseköğrenime yoğun bir talebi vardır. Avrupa Birliği üyesi ülkelerde Erasmus ve Socrates gibi eğitim programlarından yararlanarak, bu ülkelere eğitime giden öğrenci sayısında da yıldan yıla artış kaydedilmektedir (<http://emu.edu.tr/orgcom/TCelikMission>).

Yükseköğretimde küreselleşme, program hareketliliği ve kurumsal hareketlilikle gerçekleşmektedir. Program hareketliliğinden yararlanan öğrenciler başka ülkelerin eğitim kurumlarının programlarına o ülkelere gitmeden sanal eğitim yoluyla devam edebilmekte ve derece alabilmektedirler. Gelişmiş üniversitelerin başka ülkelerde açtıkları şubelerde eğitim vermesiyle de kurumsal hareketlilik yaratılmaktadır (<http://emu.edu.tr/orgcom/TCelikMission>).

Yükseköğrenimini yurtdışında yapmak üzere başka ülkelere giden öğrenci sayısı 2008 yılında % 11 artışla 21.891' e ulaşırken bu sayının % 8.8' i kız öğrencilerden oluşmuştur. Milli Eğitim Bakanlığı verilerine göre 2003 – 2008 yıllarını kapsayan beş yılda yükseköğrenim yapmak amacıyla yurtdışına giden öğrenci sayısı yavaş bir artış gösterirken, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunu erkekler oluşturmuştur. 2007–2008 eğitim dönemi için yurt dışına giden öğrenci sayısı bir önceki yıla göre yüzde 10 artış kaydederek 21.891' e yükselmiştir. Bu öğrencilerin 16.352' si lisans, 3.960' ı yüksek lisans, 1579' u ise doktorasını tamamlamak

üzere yurt dışına gitmiştir. Öğrencilerin yaklaşık yüzde 10' u kız öğrencilerden oluşmuştur (Çizelge 1.1). En fazla tercih edilen ülkeler Amerika Birleşik Devletleri, Almanya ve Azerbaycan olarak gerçekleşmiştir (<http://www.cshtr.com/egitim-haberleri>). OECD verilerine göre 2001 yılı itibariyle yurt dışında öğrencisi bulunan ülkeler sıralamasında ülkemiz 44.204 öğrenci ile 8 inci sırada yer almaktadır (<http://emu.edu.tr/orgcom/TCelikMission>).

Çizelge 1.1. 2007–2008 döneminde yurtdışında yükseköğrenim gören Türk öğrencilerin ülkelere göre dağılımı

	TOPLAM	Lisans	Yüksek Lisans	Doktora
TOPLAM	21.891	16.352	3.960	1.579
Fransa	1.082	823	164	95
İngiltere	1.071	854	732	115
Almanya	3.070	1.747	1.178	145
Amerika Birleşik Devletleri	3.270	1.597	796	877
Avusturya	1.153	1.006	125	22
Azerbaycan	3.444	3.401	22	26
Bulgaristan	1.547	1.528	8	11
Kırgızistan	831	799	29	3
ERKEK	19.950			
KADIN	1.941			

Kaynak: (<http://www.cshtr.com/egitim-haberleri>) 17.02.2009

World Bank, 2005 World Development Indicators' a göre, tüm dünyada yükseköğrenimde okullaşma oranı 1998–1999 yıllarında %16 iken bu oran 2002–2003 yıllarında % 26' ya yükselmiştir. Yükseköğrenimdeki bu hızlı yaygınlaşmada genelde az gelişmiş ülkelerdeki geleneksel öğrenci tanımına giren 18–23 yaş grubunun yükseköğretim taleplerinin etkisi vardır. Bunun yanı sıra gelişmiş ülkelerdeki “yaşam boyu eğitim” veya zorunlu meslek değişimi için “yeniden eğitim” yönündeki talepler sonucunda 24–34 yaş grubuna giren

yeni öğrenciler de yükseköğretimde hızlı okullaşma oranını artırmaktadır (<http://emu.edu.tr/orgcom/TCelikMission.pdf>). 2005 yılı verilerine göre yükseköğretimde okullaşma oranları Kanada' da % 88, ABD' de % 81, Belçika' da % 56, Fransa' da % 51, Almanya' da % 46 ve Japonya' da % 41' dir (www2.tbmm.gov.tr/d23/1/1-0653.pdf).

2005–2006 öğretim yılında %34,46 olarak gerçekleşen yükseköğretimde okullaşma oranı 2006–2007 öğretim yılında %36,59 olarak gerçekleşmiştir. 2007–2008 öğretim yılında ise yükseköğretimde okullaşma oranı lisans düzeyinde %15,6, ön lisansta %8,4, açık öğretimde %14,2 olmak üzere toplam % 38,2 olarak gerçekleşmiştir (www2.tbmm.gov.tr/d23/1/1-0653.pdf).

Son yıllarda özellikle gelişmiş ülkelerde bilgi toplumuna geçiş süreci başlamıştır. Bu süreçte bilgi ekonomisi adı verilen yeni küresel ekonomik yapı ortaya çıkmaktadır. Bu yapıda bireylerin ekonomik gücü, bilgi ve öğrenim düzeyleri ile ülkelerin rekabet gücü ise sahip oldukları yetişmiş insan kaynağı ile ölçülmektedir. Bu yeni oluşumda üniversitelerin bilginin üretilip paylaşıldığı yerler olarak toplumdaki yeri daha da önem kazanmıştır. Yükseköğretim toplumların ilgi odağı haline gelirken, toplumun üniversitelerden beklentileri artmıştır. Bu ilgi ve beklenti artışı yükseköğretimin yeniden yapılandırılmasını gündeme getirmiştir (<http://emu.edu.tr/orgcom/TCelikMission>).

YÖK' ün 2007 yılında hazırladığı Türkiye' nin Yükseköğretim Stratejileri çalışmasında belirtildiğine göre, değişik toplum kesimlerinin bilgi toplumuna ve bilgi ekonomisine geçiş sürecinde üniversiteden artan beklentileri şunlardır:

- a. Daha fazla öğrenciye ve daha geniş bir yaş grubuna eğitim vererek eğitimi yaygınlaştırmak,
- b. Hızla üretilen yeni bilgilerin ve oluşan yeni bilgi alanlarının tümünü kapsayacak şekilde programları genişletmek,
- c. Eğitimde mezunların iş bulabilmesi, araştırmada ise bilginin yanı sıra uygulamaya yönelmek,

- d. Toplumla güçlü köprüler kurarak bölgesel ve ulusal kalkınmaya daha fazla katkıda bulunmak,
- e. Hesap verebilen, açık ve saydam yönetim modelleri geliştirmek (www.sp.gov.tr/documents/Turkiyenin_Yuksekogretim_Stratejisi).

4.3. Üniversite Gençliğinin Sorunları

Üniversite gençliğini diğer gençlik gruplarından ayıran en önemli özellik onların geleceğin bilgili yönetici ve karar verici adayları olmalarıdır. Meslek sahibi olmak için çalışmak ve kariyer yapmak onların yaşam karşısındaki yüklerini daha da ağırlaştırmaktadır. Türkiye’de üniversite gençliği gençlik piramidinin tepesinde küçük bir azınlığı teşkil etmektedir (Yazıcı, 2003).

Üniversite gençliği açısından bakıldığında eğitim öğretim hayatı kadar kişilik gelişimi de gençler için önemlidir. Üniversite öğrencileri bir taraftan öncelikle kendileri için yeni olan üniversite ortamına uyum zorluklarıyla birlikte toplumsal kurallara ve değerlere de uyum göstermeye çalışırken, diğer taraftan evrensel değerler ve ideallerinin peşinde de olabilmektedir. Bu çok yönlü çabanın getirdiği baskı sonucunda oluşan stres gençlerin zorlanmalarına neden olabilmektedir.

Üniversiteli genç, beraberinde getirdiği ait olduğu toplumsal katmanın değerleriyle, mevcut toplumsal kurallar çerçevesinde yaşamaya çalışırken, arkadaş grupları ile tanıştığı alt kültür grupları norm ve değerleri arasında çatışma yaşayabilir. Bu dönemin sağlıklı olarak geçilebilmesi ve sonucunun olumlu ve genci geliştirici olabilmesi için gençlerin büyüklerinden yardım almasının yaşamsal bir önemi vardır. Bu dönemde yardım alamayan, sürekli olarak eleştirilen gençlerin istemeden yanlış yollara sapabilmeleri mümkündür (Orhon, 1985).

Üniversite öğrencileri, üniversitede karşılaşılabilecekleri birçok sorunla karşı karşıyadırlar. Orta öğretimlerini bitirip zor bir yarıştan sonra üniversiteye gelen gençler farklı çalışma tekniklerine hazır olmayabilirler. Okullarındaki fiziki koşullar ve olanaklar yetersiz olabilir. Birçoğu için kazandıkları bölüm ve üniversite gerçekten istedikleri

tercihleri olmayabilir. Yeni geldikleri ortama uyum sorunları yaşayabilirler. Küçük şehirden büyük şehirdeki üniversite ortamına, büyük şehir veya metropolden, küçük şehirdeki üniversite ortamına gelmek uyum sorunlarını artıran faktörlerdir. Karşı cinsle ilişkiler ve geleceğe yönelik bireysel ve toplumsal tasarılar da üniversiteli genç için potansiyel stres ve problem kaynakları arasındadır (Yazıcı, 2001).

Üniversite öğrencisi, gençlik sorunlarını üniversiteye beraberinde getirmektedir. Fırtınalı geçen kimlik gelişimi ve fiziksel değişim devresini atlatabilmeden üniversiteye gelen gençlerin çoğu ilk kez ailelerinden uzakta kendi başlarına kalmakta ve tek başlarına sorunlarıyla mücadele etmek durumunda kalmaktadırlar. Genç bir yandan yaşamını yönlendirmeye çalışırken, diğer yandan da yetersizlik duyguları, aile beklentileri, yalnızlık, özlem duyguları ve dersleri ile baş başadır (Tire, 2002).

Özgüven' in (1992) aktardığına göre, problem tarama envanteri şeklinde yapılan bir grup çalışmada üniversite öğrencilerinin karşılaştıkları problem alanları;

- i. Gelecek,
- ii. İş bulma ve ekonomik hayat,
- iii. Üniversite yaşamı,
- iv. Sosyal ve boş zaman değerlendirme,
- v. Sağlık,
- vi. Öğretim ve öğretim yöntemleri,
- vii. İnsanlarla ilişki kurma,
- viii. Aile,
- ix. Karşı cinsle ilişkiler,
- x. Din ve ahlak

ile ilgili problemler şeklinde gruplandırılmıştır.

Gençlere üniversite eğitimi sağlanması tek başına yeterli olmamaktadır. Öğrencilerin kendilerini ifade edebilecekleri, sorunlarını paylaşabilecekleri, boş zamanlarını değerlendirebilecekleri destek kurum ve kuruluşları ve profesyonel elemanlar da olması gerekmektedir (Yazıcı, 2003).

Gençlik olgusuna sosyolojik ve toplumsal bir süreç bağlamında yaklaşan Kentel' e (2005) göre; genel olarak tüm dünyada karşılaşılan ancak Türkiye gibi ülkelerde daha da sorunlu yaşanan sosyalleşme süreçlerindeki aksaklıklar, gençlerin karşılarına çıkan ilk sorun dizisi olarak ele alınabilir. Cumhuriyet değerlerinin, okulun giderek işlevini yerine getirememesi sonucunda vatandaşlık oluşumunda kriz oluşmakta ve bu süreçte yaşanan entegrasyon ve sosyalleşme sorunları karşısında gençler kendi sosyalliklerini kurarak aşırı politikleşme ve aşırı cemaatleşmeye varan “kimlik fetişizmleri” ne kaymaktadırlar. Sosyal olarak yaşanamayan hazlar ve tatmin edilemeyen duygular gençlerde hayal kırıklığına ve kültürel açıdan bir tepkiye dönüşmektedir (Kentel, 2005).

Özgüven' in (1992) bildirdiğine göre, yurtiçinde ve yurt dışında yapılan birçok araştırmada üniversite düzeyinde öğrencilerin zihin ve akademik gelişmelerine ağırlık verildiği fakat bedensel ve sosyal gelişim, bireysel ihtiyaçlar ve boş zaman değerlendirme gibi ihtiyaçlarını karşılamak üzere sağlanan olanakların sınırlı olduğu vurgulanmıştır. Özbay' ın (1997) yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin toplumdaki diğer yetişkinler gibi gelişimsel görevleri arasında yakın ilişki kurma, kimlik arayışı çabaları, yaşam stili oluşturma, meslek ve evlilik kararları almak gibi görevler sayılmıştır. Üniversite öğrencilerinin problemleri kişiler arası ilişkilerden, birçok nevroitik eğilimin sergilendiği boyuta kadar değişim göstermektedir. Bu problemler akademik ve mesleki, ailevi, sosyal uyum, depresyon ve benzeri türde ortaya çıkabilmektedir (Özbay, 1996).

Üniversite öğrencilerinin önemli bir çoğunluğunun en temel problemlerinden birisinin maddi düzey düşüklüğü olduğu birçok kez tespit edilmiş bir olgudur. Gençler bir yandan eğitimlerini sürdürürken diğer yandan da, yeme, içme barınma gibi temel yaşamsal sorunlarını çözmeye çalışmaktadırlar. Bu çabalar üniversite öğrencisinin akademik başarısını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu problemlerin çözümünde

kolaylık sağlanması öğrencilerin ders başarılarının yükselmesine yol açacaktır (Yazıcı, 2003).

ODTÜ Kampusu' nda yaptıkları bir araştırmada Aksu ve Paykoç (1986), öğrencilerin gelirlerinin çoğunu yiyeceğe ve barınmaya harcadığını, buna karşın kitap, fotokopi ve giyim masraflarının ikinci planda kaldığını tespit etmişlerdir. Aynı araştırmada öğrencilerin yarıya yakını ilgi duymadıkları bir alanda okuduklarını belirtmişlerdir. Öğrenci ile öğretim elemanları arasındaki ilişkileri inceleyen araştırmalarda öğrencilerin öğretim elemanlarına çekinmeden soru sorabilmeleri, farklı düşüncelerini açıklayabilmeleri ve ders dışında öğretim elemanlarıyla konuşma davranışlarını çok az gerçekleştirebildikleri belirlenmiştir (Bolat, 1990).

Üniversite öğrencilerinin sorun, beklenti ve önerilerinin araştırıldığı 1991, 1992 ve 1993 yıllarına yayılan çalışmada Armağan (2004) gençlerin %70' inin mevcut üniversite sisteminden memnun olmadıklarını belirlemiştir. Bu memnuniyetsizliğin nedenleri:

- i. Eğitim düzeyinin yetersizliği (%85),
 - ii. Verilen bilgilerin çağ dışılığı (%73),
 - iii. Üniversite yöneticileriyle diyalog kuramama (%68),
 - iv. Üniversite özerkliğinin olmaması (%66),
 - v. Üniversite yönetiminden öğrencilerin dışlanması (%60),
 - vi. Öğretim üyeleriyle sağlıklı diyalog kuramama (%39),
 - vii. Eğitimde uygulama eksikliği (%37),
 - viii. Öğretim üyelerinin yetersizliği (%30),
 - ix. Ekonomik sıkıntılar ve harç ücretlerinin yüksekliği,
- olarak sıralanmıştır.

5. YÜKSEKÖĞRETİMDE BARINMA SORUNU

Ailesinden uzakta üniversiteye devam etmekte olan bir öğrencinin karşısına çıkan en önemli sorunlardan biri de barınmadır. Üniversitelerin bulunduğu şehirlerde devlet ve özel yurtlar ihtiyaca cevap vermekten uzaktır ve öğrenciler bu yurtlara uyum sağlayamamaktadırlar. Bunun sonucunda öğrenciler başka barınma yolları aramak zorunda kalmaktadırlar. Bir kısım öğrenciler ise tercih etmediği ortam ve koşullarda barınmak zorunda kalarak öğrenimine devam etmektedirler. Böylece üniversitelerde okuyan öğrenciler için çok farklı barınma koşulları ortaya çıkmakta bu da eğitimde eşitsizliğe yol açmaktadır.

Yükseköğretimde barınma sorunu ülkemizde ve dünyanın her yerinde yükseköğrenimin başlamasıyla ortaya çıkmış eski ve yaygın bir problemdir. Ortaçağda üniversitelere tanınan ayrıcalıklar çerçevesinde öğretim üyeleri ve öğrencilerin elde ettikleri sosyal ve hukuki kazanımlar arasında “barınacak yer (pansiyon, ev, oda) sağlanmasının kolaylaştırılması” maddesi de yer almaktadır (Rukancı ve Anameriç, 2004). Burada üniversite öğreniminde barınma sorununun ne kadar eski olduğu anlaşılmaktadır.

5.1. Cumhuriyet Öncesi Türkiye’ de Yükseköğretimde Barınma

Selçuklu İmparatorluğu ve Osmanlı İmparatorluğunun Tanzimat Devrine kadar yüksek öğrenim birkaç büyük merkezde bulunan üst düzey medreselerce yerine getirilmekteydi. Osmanlılar devrinde büyük merkezler dışında ikamet eden halkın, çocuklarına öğrenim yaptırma, ulaşım, barınma, iaaşe, kitap, para gibi sorunlarında sıkıntılar doğmuş, bu sorunlara çare bulabilmek için çabalar harcanmış bu nedenle, medreselerin buldukları bilim merkezlerinde kuruluş amaçları doğrultusunda teşkilatlanması ve kendi içlerinde bütünleştirilmesi yoluyla külliyele oluşturulmuştur (www.kyk.gov.tr).

Buralarda halkın ve öğrencilerin bir taraftan din ve dünya bilimleri alanlarında bilgi, beceri ve deneyim sahibi olmaları sağlanmıştır. Diğer

tarafından medreselere devam eden öğrencilerin yatak, yemek, temizlik vb. ihtiyaçlarının giderildiği imaretler ile buralara harcanacak paraları sağlayacak akaretler kurulmuştur. Zengin kitaplıklar ile takviye edilen külliye halkın ve öğrencilerin eğitimi ve öğretimi, dini, kültürel ve ilmi, mesleki ihtiyaçlarının karşılandığı birer eğitim öğretim ve sosyal merkezler haline getirilmiştir (www.kyk.gov.tr).

5.2. Cumhuriyet Döneminde Türkiye' de Yükseköğretimde Barınma

Cumhuriyet döneminde ise 6 Mart 1924 tarihinde yürürlüğe giren 430 sayılı Kanun ile medrese ve imaretler kapatılmıştır. Bu durum, yüksek öğrenim öğrencilerinin barınma, yemek vb. ihtiyaçlarının giderilmesinde sıkıntı yaşatmışsa da Cumhuriyet hükümetleri, bazı okulları yatılı hale getirmiş ve bir kısım medreselerin barınma yerlerinden yararlanmak suretiyle sıkıntının hafifletilmesine çalışmıştır (www.kyk.gov.tr).

İstanbul ve Ankara'da yükseköğretim kurumlarına devam eden öğrencileri sayılarının artmasıyla, barınma ve beslenme ihtiyaçlarının giderilmesinde süre gelen sıkıntılar karşısında İl Özel İdareleri, Belediyeler, Dernekler ve özel kişilerce yurtlar açılmaya başlanmıştır. Bu gelişmeler sonucunda, kamusal nitelik taşıyan yurt işletmeciliğini denetim altına almak üzere yeni düzenlemelere gidilmiştir.

03 Mayıs 1949 tarihli kanun ile "Yurt ve Aşevleri" Milli Eğitim Bakanlığı'nın yönetim ve sorumluluğuna verilmiştir. Daha sonra özel ve tüzel kişilere ait yurtların açılmasına izin verilmesi, kapatılması ve denetlenmesi de Milli Eğitim Bakanlığının görevleri arasına alınmıştır (www.kyk.gov.tr).

2007 yedi yılı verilerine göre 78 il ve 84 ilçede 227 yurt müdürlüğünde hizmet veren Kredi ve Yurtlar Kurumu, 204 bin yatak kapasitesiyle, yükseköğrenim öğrencilerinin barınma ihtiyacının önemli bir kısmını üstlenmektedir (Yurtkur, 2007). Kredi ve Yurtlar Kurumunun yanı sıra başta özel üniversiteler olmak üzere devlet üniversitelerinden bazılarının da kendilerinin işlettiği öğrenci yurtları vardır. Genellikle

Üniversite Rektörlüklerine bağlı bir yurtlar müdürü ve blok müdürleri tarafından yönetilen üniversite yurtları kendi yönetmeliklerine ve kurallarına sahiptirler (www.kyk.gov.tr).

Yükseköğrenim öğrencilerine barınma hizmeti veren diğer kuruluşlar arasında son yıllarda sayıları hızla artmakta olan Özel Öğrenci Yurtları da vardır. Özel öğrenci yurtları buldukları ilin veya ilçenin Milli Eğitim Müdürlüğü ve Emniyet Müdürlüğü gibi mülki amirleri ile koordineli olarak ve onların üst denetiminde hizmetlerini sürdürmektedirler. Özel Öğrenci Yurtları' nın da kendi yönetmelikleri ve özel kuralları vardır.

5.2.1. Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu

Yükseköğrenim öğrencilerinin barınma, beslenme ve diğer ihtiyaçlarının giderilmesinde sıkıntılar doğmuş, bu taleplerin karşılanmasında süregelen sıkıntılar karşısında İl Özel İdareleri, Belediyeler ile Dernekler ve özel kişilerce ticari amaçlarla yurtlar açılmaya başlanmıştır. Ancak bu şekilde açılmış olan yurtlar yüksek öğrenim öğrencilerinin barınma sorununu çözememiştir (www.kyk.gov.tr).

1961 Anayasasına göre halkın eğitim ve öğretim ihtiyaçlarını karşılamak devletin başta gelen ödevidir. Maddi olanaklardan yoksun başarılı Türk gençlerinin öğrenimlerini sağlıklı ve düzenli bir biçimde sağlamak sosyal ve kültürel gelişmelerine katkıda bulunmak amacıyla burs ve diğer yollarla gerekli yardımların yapılmasını sağlamak da yine devletin öncelikli görevleri arasındadır (www.kyk.gov.tr).

Anayasa ile Devlete ait olduğu bildirilen bu görevlerin yerine getirilmesi için 22 Ağustos 1961 tarihinde yürürlüğe giren 351 sayılı Kanunla Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu kurulmuştur. Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Kanunu Tasarısı TBMM'nde, maddelerin okunması ve maddeler üzerinde görüşüldükten sonra "16 Ağustos 1961" tarihinde kanunlaşmış, "22 Ağustos 1961" tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Kurum hizmetlerine "4 Ekim 1961" tarihinde başlamıştır.

Kurumun amacı; yüksek öğrenim gören gençlerin eğitim ve öğretimlerini kolaylaştırmak, sosyal ve kültürel gelişmelerine katkıda bulunmak amacıyla burs ve kredi vermek, yurtlar yaptırmak, işletmek ve beslenmelerine katkıda bulunmaktır (www.kyk.gov.tr).

Kurum; 1961 Yılında 351 sayılı Kanun ile kurulmuş olup, tüzel kişiliğe haiz, özel hukuk hükümlerine tabi, Millî Eğitim Bakanlığının bağlı kuruluşudur. 351 sayılı Kanuna göre Kurumun organları; Genel Kurul, Yönetim Kurulu ve Genel Müdürlüktür. Genel Kurul; Kredi ve Yurtlar Kurumu'nun üst karar organıdır. Millî Eğitim Bakanı Genel Kurulun tabii başkanıdır. Yönetim Kurulu, Genel Kurula karşı icra, Genel Müdürlüğe karşı karar, Genel Müdürlük ise Kurumun Yürütme organıdır (Şekil 4.1).

Kurum tüzel kişiliğe haiz, özel hukuk hükümlerine tabi, sosyal amaçlı hizmet veren bir kamu kuruluşudur. Başlangıçta Kurum Millî Eğitim Bakanlığının denetiminde iken, bu denetim 6 Şubat 1970 gün ve 3/707 sayılı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi gereğince 4951 sayılı Kanuna göre 3 Kasım 1969'da kurulan Gençlik ve Spor Bakanlığı'na devredilmiştir. Daha sonra 179 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve 3046 sayılı Kanun ile Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı kuruluş haline getirilmiştir. Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Millî Eğitim Bakanlığının bağlı kuruluşu olarak görevini sürdürmektedir (www.kyk.gov.tr).

Kurum özel bütçeli olup, gelir ve giderleri ile ilgili bütün işlemleri 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu ile 2490 ve bu kanunu değiştiren 2886 sayılı Arttırma, Eksiltme ve İhale Kanunu hükümleri ile Sayıştay'ın vize ve denetimi dışında tutulmuştur. Kurum hesap ve işlemleri Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu tarafından denetlenmektedir. Kurumun işlemleri ve hesapları Maliye Bakanlığı ile Millî Eğitim Bakanlığı tarafından denetlenmektedir. Kurum, merkez teşkilatı ile 20 bölge müdürlüğü ve bu bölge müdürlüklerine bağlı 227 yurt müdürlüğünden oluşmaktadır (www.kyk.gov.tr).

Yurtkur' un yüksek öğrenim gören gençlere sunmuş olduğu hizmetler iki ana başlık altında yer almaktadır. Bunlar barınma ve kredi hizmetleridir.

5.2.2. Kredi ve Yurtlar Kurumu' nda barınma hizmetleri

Kredi ve Yurtlar Kurumu; 2002 Yılında 77 il, 59 ilçede toplam 193 yurdunda 105.247 kız, 82.940 erkek olmak üzere toplam 188.187 yatak kapasitesi ile hizmet vermiştir. 2007 yılı Ekim ayı itibariyle 78 il, 79 ilçede toplam 222 yurttta 115.554 kız, 86.083 erkek olmak üzere toplam 201.637 yatak kapasitesi ile hizmet vermiştir (Yurtkur 2007).

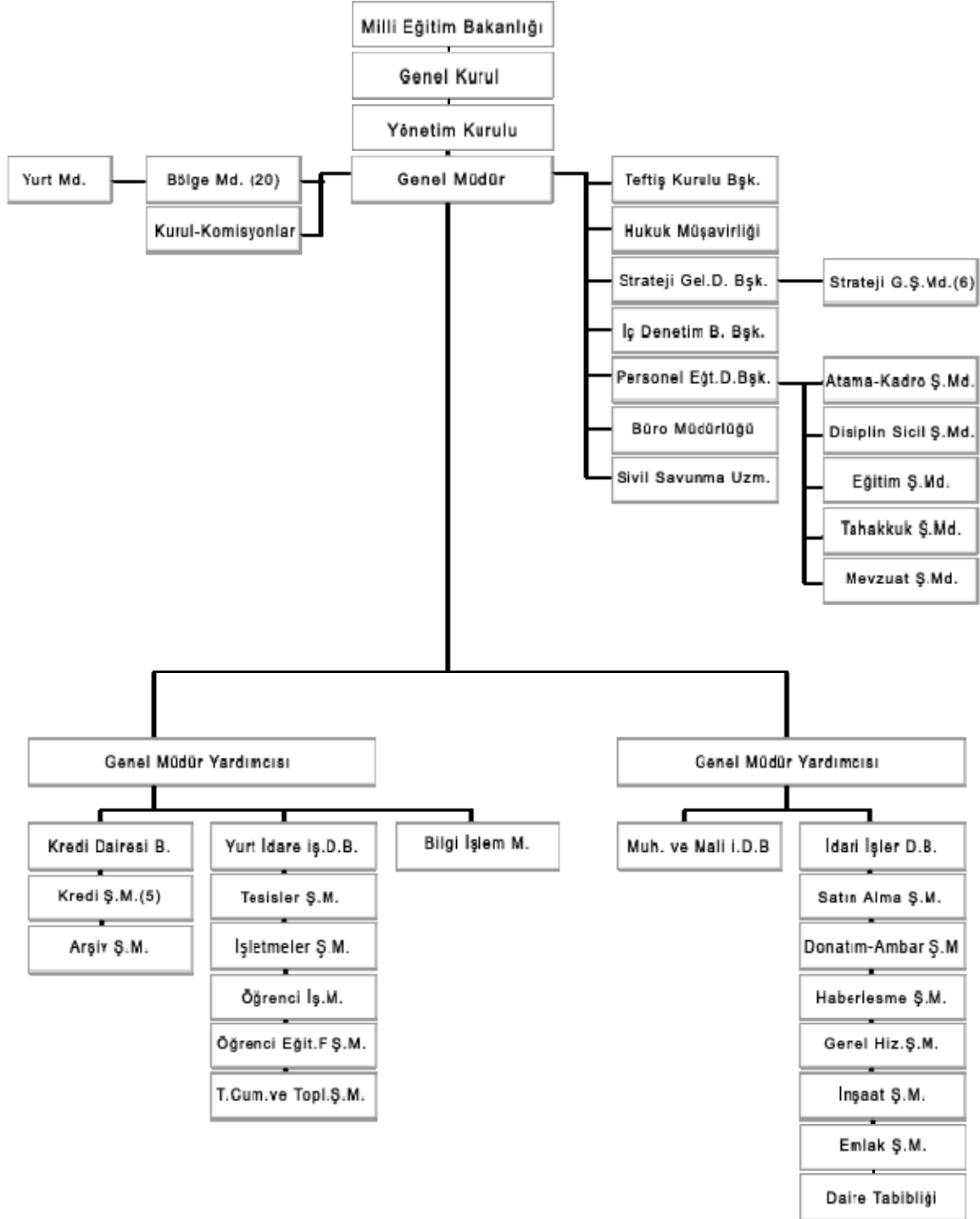
Kredi ve Yurtlar Kurumu yeni hizmet anlayışı doğrultusunda yurtlarda otel standardında, ahşap mobilyalı karyola sisteminde, 1, 2, 3 ve 4 kişilik, içerisinde banyo, tuvalet, TV, buzdolabı, telefon bulunan öğrenci odaları düzenlemiştir. Ayrıca özürlü öğrencilerin de ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri ortamlar sağlanmıştır.

Yurtlarda ranza sisteminden karyola sistemine geçilerek; 6, 8 ve 10 kişilik yurt odalarında kapasite düşürülmüştür. Toplu olarak kullanılan hamam sisteminden de vazgeçilerek, banyo ve duşlar birçok yurttta katlara ve odalara çıkarılmıştır. İyileştirme çalışmaları sonucunda yurtlarda 8.051 kişilik kapasite düşümü yapılmıştır (Yurtkur, 2007).

2006–2007 öğretim yılında başvuran öğrencilerden öğretim yılı başı itibariyle 88.552 öğrenci Kredi ve Yurtlar Kurumu Yurtlarına yerleşmiştir. Yedekteki diğer öğrenciler sırası gelinceye kadar yurtlarda misafir olarak barındırılmaktadır.

2002 Yılında aylık yurt yatak ücreti 24 lira iken, 2007 yılında 66 lira olmuştur. 2002 Yılında 11 lira olan beslenme yardımı, 2007 yılında aylık 66 TL' ye yükseltilmiştir. 2002 yılında alınan yurt yatak ücretinin % 46'sı öğrenciye beslenme yardımı olarak geri dönmekteyken, 2007 yılında bu oran % 100'e çıkmıştır. Bu, öğrencilerin yurtlarda ücretsiz olarak barınmaları anlamına gelmektedir. Bir öğrencinin Kredi ve Yurtlar Kurumu' na maliyeti 2006 yılında 152 lira olmuştur (www.kyk.gov.tr).

Şekil 4.1. Yükseköğretim Kredi ve Yurtlar Kurumu Örgüt Şeması

Kaynak: www.kyk.gov.tr 08.10.2008

Kredi ve Yurtlar Kurumu yurtlarında 1992–1993 öğretim yılından itibaren Türk Cumhuriyetleri ve Topuluklarından ÷lkemize eğitim ve öğretim görmek üzere gelen öğrenciler de ücretsiz olarak barındırılmaktadır. Bu öğrenciler ÷lkemiz ile Türk Cumhuriyetleri arasında 1992 yılında başlatılmış olan Büyük Eğitim Projesi kapsamında her yıl ayrılan kontenjanlar kapsamında 5 Türk Cumhuriyeti ve 41 Türk Topuluğundan gelmektedir. Sayıları 2006 yılında 4.400' a, 2007 yılında 3.782' ye ulaşan bu öğrenciler, Kredi ve Yurtlar Kurumu' nun Adana, Antalya, Ankara, Balıkesir, Bursa, Edirne, Erzurum, Eskişehir, Isparta, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Konya, Nevşehir, Sakarya, Samsun, Tokat ve Trabzon illerinde bulunan yurtlarında barındırılmaktadır (Yurtkur, 2007).

Kredi ve Yurtlar Kurumu Yurtlarında barınan öğrenciler son ay veya döneme ait yurt ücretlerini ödediklerini belgelemeleri kaydıyla diğer il ve ilçelerdeki kurum yurtlarında 10 güne kadar ücretsiz olarak misafir edilmektedir. Yakın çevrede sınav, kurs, yaz okulu vb. eğitim faaliyetlerine katılanlar başvuruda bulduklarında Kredi ve Yurtlar Kurumu Yurtları' ndan ücretsiz olarak faydalanabilmektedir.

Yurtlar, çeşitli dernek, vakıf, spor federasyonları, sivil toplum kuruluşları ile kamu kurum ve kuruluşlarının tüm etkinliklerine açıktır. Her türlü sportif etkinlik, festival, seminer gibi faaliyetler için hizmet veren Kredi ve Yurtlar Kurumu Yurtları, turizm amaçlı gelen vatandaşlar için de yaz aylarında açık tutulmaktadır. Ayrıca ÷lkemizde bulunan yabancı turist grupları da uygun boş yer olması durumunda yurtlarda döviz üzerinden yapılan ücretlendirmelerle kalabilmektedirler.

5.2.3. Kredi ve Yurtlar Kurumu Yurtları' nda barınma koşulları

Bir yüksek öğretim kurumuna kayıtlı olmak kaydıyla;

- a. Ailesi yurdun bulunduğu şehir veya Büyükşehir belediye sınırları dışında oturan öğrenciler,
- b. Taksirli suçlar hariç, sabıka kaydı bulunmayan öğrenciler,
- c. Eğitim, öğretim için gelen Türk Cumhuriyetleri öğrencileri,

- d. Ülkemiz ile kültür anlaşması bulunan ülkelerin öğrencileri,
- e. Kurum ve diğer kuruluşların yurtlarından süresiz çıkarma cezası almamış öğrenciler,
- f. Yukarıdaki şartlara sahip olan ve ikamet tezkeresi bulunan yabancı uyruklu öğrenciler, Yükseköğretim Kredi ve Yurtlar Kurumu Yurtları' nda barınabilmektedir.

Öğrenciler devam ettikleri öğretim kurumunun normal öğrenim süresi kadar yurttan kalma hakkına sahiptirler. Ara sınıflarda yurda girenler ise geri kalan öğretim yılı kadar yurttan kalabilirler. Normal öğretim süresinde öğrenimini bitiremeyen ve artık yıl olarak adlandırılan öğrenciler arasında gerçekten yurttan kalmaya gereksinimi olan ve yurttaki iyi hali tespit edilen öğrenciler en fazla bir öğretim yılı yurtlarda barındırılırlar. Şehir içi nakil araçlarından yarımsız faydalanamayan âmâ, felçli bir veya iki kolu veya bacağı olmayan öğrenciler, öğrenimlerini bitirinceye kadar yurtlarda barındırılmaktadırlar.

5.2.4. Kredi ve Yurtlar Kurumu Yurtları' nda beslenme hizmetleri

Yurtlarda barınan öğrencilerin sağlıklı, dengeli ve ucuz beslenebilmeleri için işleticiler tarafından işletilen lokanta-kantin, kafeterya gibi hizmet yerleri bulunmaktadır.

Yemeklerin fiyatı, piyasa fiyatları ortalamasının en az %30'u oranında indirimlidir. Mutfak, depo, kullanılan araç gereçler ile malzemelerin kalitesi ve hijyen şartlarına uygunluğu diyetisyenler ya da yurt yöneticileri tarafından kontrol edilmektedir. Yemekler genellikle seçmeli olarak verilmektedir.

Kredi ve Yurtlar Kurumu yurtlarında barınan öğrenciler için 2006 yılında sabah kahvaltısı uygulaması başlatılmıştır. Sabah kahvaltısı için 1 TL, akşam yemeği için 1,50 TL olmak üzere toplam 2,50 TL olan beslenme yardımı, 1 Ocak 2009 tarihinden itibaren 1,50 TL kahvaltı yardımı 2,10 TL de akşam yemeği yardımı olmak üzere toplam 3,60 TL ye yükseltilmiştir. Devlet koruması altındaki öğrencilere; 2008 yılında günlük 10.60 TL beslenme yardımı yapılmıştır (www.kyk.gov.tr).

5.2.5. Kredi ve Yurtlar Kurumu yurtlarında sağlık hizmetleri

Yurtlarda meydana gelebilecek acil sağlık sorunlarına müdahale edilebilmesi için kampüs içerisinde yer alan yurtlara, İl Sağlık Müdürlükleri tarafından doktor, hemşire ve sağlık memuru görevlendirilmektedir. Her yurttaki basit sağlık sorunları için ilaç ve sağlık malzemelerinin bulunduğu ecza dolapları mevcuttur.

5.2.6. Kredi ve Yurtlar Kurumu Yurtlarında kültürel ve sportif etkinlikler

Öğrencilerin serbest zamanlarını verimli Şekilde değerlendirmelerine yardımcı olmak; bedensel, zihinsel ve kültürel yönden gelişimlerine katkıda bulunmak; dostluk ve kardeşlik bağlarını güçlendirmek amacıyla voleybol, basketbol, futbol, halk oyunları, satranç, tiyatro ve gençlik Őölenleri düzenlenmektedir.

Bu etkinlikler, yurtların fiziki yapısı da dikkate alınarak öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda belirlenmektedir. Dönem içerisinde çalışmalar sürdürülerek yurtlarda bloklar arası ve katlar arası, Bölge Müdürlükleri bazında da yurtlar arası turnuva ve yarıŐmalar yapılmaktadır. Yılsonunda da bölgelerarası basketbol, voleybol, futbol, masa tenisi ile yurtlar arası satranç turnuvaları, atletizm, yüzme ve halkoyunları yarışmaları düzenlenmekte; konser, konferans, sergi, Őenlik, tiyatro, gezi gibi çeşitli etkinlikler gerçekleştirilmektedir (www.kyk.gov.tr).

5.2.7. Kredi ve Yurtlar Kurumu yurtlarında Uyum Programı

Kredi ve Yurtlar Kurumu Yurtlarına yeni kayıt yaptıran öğrenciler ile yüksek öğrenim amacıyla ülkemize gelen Türk Cumhuriyetleri ve Toplulukları ğrencilerinin, yurt ortamına ve yaŐantısına (evre, okul, arkadaş ilişkileri vb.) uyumlarını kolaylaştırmak için her ğretim dönemi başında bir ay süreyle Uyum Programı Toplantıları düzenlenmektedir.

Öğrenciler yurda geldiklerinde, programı uygulayacak personel tarafından; yurdun fiziki yapısı, yatakhaneler, lokanta ve kantin, banyolar, çalışma salonları, yurtlarda uyulması gereken kurallar,

uygulanacak programın amacı, tarihi, yer ve zamanı hakkında bilgilendirilmekte ve kendilerine Yurtkur Hizmet Kılavuzu verilmektedir.

Yapılan oryantasyon toplantılarında, yurt personeli tarafından;

(1) Kurum hakkında genel bilgiler;

- (a) Kurumun amacı, öğrenim ve katkı kredisi hizmetleri,
- (b) Yurt idaresi ile ilgili (öğrenciyi ilgilendiren konular) bilgiler,

(2) Yurt ile ilgili bilgiler;

- (a) Yurttaki görevli personelin görev ve yetkileri.
- (b) Yurdun fiziki durumu, ek tesisleri, spor alanları, okuma, çizim, televizyon odaları, banyo vb. yerlerden nasıl ve ne zaman yararlanılacağı.
- (c) Lokanta-kantin ve diğer küçük işletmeler, beslenme hizmeti, akşam yemeğine Kurum katkısı,
- (d) Haberleşme hizmetleri (mektup, koli, havale vb.),
- (e) Ülkemiz öğrencileri ile Türk Cumhuriyetleri ve Türk Topluluklarından gelen öğrencilerin izin uygulamasına ilişkin işlemler.
- (f) Öğrencilerin yurttaki uymak zorunda oldukları kurallar ve disiplin işlemleri.
- (g) Yurt ücretlerinin ödenmesi ile ilgili hususlar.
- (h) Bölge ve yurt müdürlüklerince düzenlenen sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler, hakkında bilgiler, Kapasitesi 500 ve daha fazla olan yurtlarda sosyal hizmet uzmanları ve psikologlar tarafından;
 - İnsan ilişkileri,
 - Toplu yaşanan yerler ve özellikleri,
 - Yurda, okula ve çevreye uyum,
 - Aileden uzak kalma kaygısı, aile özlemi,
 - Yalnızlık duygusu,
 - Okulu başaramama korkusu

gibi konularda bilgiler verilmekte ve gençlerin o an içinde buldukları kaygıları giderilmeye ya da en aza indirilmeye çalışılmaktadır.

5.2.8. Kredi ve Yurtlar Kurumunda Psiko-sosyal Servisler

Yurtkur yurtlarında barınan öğrencilere kişilik hizmetleri vermek üzere, 1984 yılında Ankara, İstanbul ve İzmir Bölge Müdürlüklerinde rehberlik ve danışma hizmeti veren servisler kurulmuş ve o ildeki yurtlarda barınan öğrencilerin bu servislerden yararlanmaları sağlanmıştır (www.kyk.gov.tr). Bu gelişmelerin sonucunda 1986 yılında 8 Bölge Müdürlüğü bünyesinde Sosyal Çalışmacı unvanlı personel alınmıştır.

Kurumun belirlediği çerçeveye göre yurtlarda barınan gençlere sunulacak eğitim ve destekleyici yardım hizmetlerinin Bölge Müdürlüğü bünyesinde teşkilatlandırılan bir birimde, ancak; Sosyal Çalışmacı'ların statü ve rolleri ile ilgili işlevleri açısından ise yurt müdürlüklerinde gerçekleştirmeleri gerekmiştir. Bu ikili yapıya çözüm getirilmesi ve ilgili elemanların yurt müdürlüğü bünyesinde gençlerle yüz yüze mesleki etkileşime girebilmeleri için, 1991 yılında kapasitesi 900'ün üzerinde olan yurt müdürlüklerine birer sosyal çalışmacı ve psikolog kadrosu alınmıştır. Kapasitesi 500 ve üzerinde olan bazı yurtlarda sosyal çalışmacı ve psikolog çalışmaktadır.

Genel Müdürlükte 2, bölge müdürlüklerinde 11 sosyal çalışmacı; yurt müdürlüklerinde ise 43 sosyal çalışmacı ve 22 psikolog görev yapmaktadır. Kapasitesi 500 ve üzerinde olan yurtlarda psiko-sosyal hizmetler verilmektedir. 52 Yurt müdürlüğünde Psiko-sosyal Servislerde 22 psikolog ve 44 sosyal çalışmacı görev yapmaktadır. Bu meslek elemanları bazı yurtlarda tek olarak, bazı yurtlarda birlikte çalışmaktadırlar.

Psiko-sosyal Servislerde gençlere; Sosyo-ekonomik problemler, uyum sorunları, karşı cinsle arkadaşlık ilişkileri, kişilerarası iletişim, ders çalışamama, sınav kaygısı ve başarılı olamama korkusu, son sınıf öğrencilerinin mezuniyet ve gelecek kaygısı, ailevi vb. sorunlar ve bu

sorunların yarattığı kişisel psikolojik sorunlar hakkında rehberlik ve danışmanlık hizmetleri verilmektedir.

Ayrıca, gençlerin serbest zamanlarını en iyi şekilde değerlendirebilmeleri için sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler gerçekleştirilmektedir. Psiko-sosyal Servis yurtlarda barınan öğrencilerin kendilerinden ve çevre şartlarından kaynaklanan ekonomik, sosyal, psikolojik sorunlarının ve ihtiyaçlarını belirlenmesine, çözümlenmesine; okul ve yurt ortamına uyumlarına; yaşam koşullarının korunmasına ve geliştirilmesine yardımcı olmak amacıyla, bilimsel yöntem ve teknikleri kullanarak hizmet veren birimdir. Bu birimde, Sosyal Çalışmacı ve Psikolog unvanlarında sağlık hizmetleri sınıfı personel görev yapmaktadır (www.kyk.gov.tr).

Söz konusu elemanlar çalışmalarında mesleki etik (insanlar arasında dil, din, cinsiyet, ırk, siyasal görüş, zihinsel ve fiziksel özür ayırımı yapmamak, başvurana saygı, mahremiyet ve gizlilik kurallarına saygı, başvuranın haklarının gözetilmesi, insan haklarına saygı vb.) kurallarına uyarlar. Başvuranlarla ilgili her türlü belge ve konuşulanlar tamamen gizli kalır. Gizli bilgiler, kişiye ve çevresine zarar verecek nitelikte ise, uzmanın ve kişinin kararıyla bu bilgiler açıklanabilir.

Psiko-sosyal Serviste öğrencinin şimdiki durumu, kişisel nitelikleri, yaşantısı, arkadaş ilişkileri, aile ilişkileri konu edilerek, kendisini ve çevresini daha iyi tanımasına, uygun tercihler yapmasına, olumlu kararlar almasına, gelişmesine, kişisel ve sosyal yönden sağlıklı ve uyumlu olmasına yardım edilmektedir.

5.2.8.1. Psiko-sosyal Servis' te verilen hizmetler

Yükseköğretim Kredi ve Yurtlar Kurumu resmi sitesinde Psiko-Sosyal Servisler' in görevleri şöyle sıralanmaktadır.

- Yurtlara yeni kayıt yaptıran öğrencilerin yurt ortamına ve çevreye uyumlarını kolaylaştırmak, ailelerinden ayrılmanın yarattığı kaygıyı azaltmak amacıyla Kredi ve Yurtlar Kurumuna bağlı bütün yurtlarda Oryantasyon Programı düzenlemek.

- Yurda kayıt yaptıran öğrencilerin tanınmasında ve öğrenciler arasındaki risk gruplarının (ekonomik, psikolojik, fiziksel, sağlık vb.) belirlenmesi ve takibinin yapılmasında kolaylık sağlamak amacıyla sosyal inceleme formu düzenlemek.
- Gençlerin bireysel olarak başa çıkamadıkları problemlerini çözmelerine yardımcı olmak amacı ile koruyucu ruh sağlığı hizmetleri vermek.
- Psiko-Sosyal Servisin olanaklarıyla psikolojik sorunlarına çözüm bulunamayan öğrencilerin ilgili sağlık kuruluşlarına yönlendirmek; sosyal ve ekonomik sorunları olan yurt öğrencilerini ilgili kurum ve kuruluşlara havalesini yapmak ve işlemlerinin sürdürülmesine yardımcı olmak.
- Yetenekli öğrencilerin kendilerini geliştirmeleri için çeşitli ilgi grupları (tiyatro, halk oyunları, müzik, satranç, futbol, basketbol, voleybol, bilardo, tenis vb.) oluşturmak.
- Benzer sorunları olan öğrencilerle sorun çözme grupları oluşturarak, grupla çalışma yöntemleriyle sorunlarının çözümünde öğrencilere yardımcı olmak.
- Kampus içi ve kampus dışında öğrencilere sağlanan olanaklar (burs, aynı ve nakdi yardım, kurs, sosyal ve kültürel etkinlikler vb.) hakkında öğrencilere bilgi vermek ve gençlerin bu hizmetlerden yararlanmalarını sağlamak.
- Öğrencilerin sosyo-ekonomik ve psikolojik durumları, yurt içerisindeki yaşam koşulları, yurtda verilen hizmetler hakkında düşünceleri vb. konularda bilimsel nitelikli araştırmalar yapmak ve ilgili birimlere sunmak.
- Öğrencilerin, dersleri dışında kalan serbest zamanlarını değerlendirmek amacıyla sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler yapmak ve yürütmek.

- Kredi ve Yurtlar Kurumu ile işbirliği yapılan, diğer kurum ve kuruluşlar hakkında bilgi almak üzere başvuruda bulunan, öğrenci ve yakınlarının bilgilendirilmelerine yardımcı olmak.
- Öğrencilere psikolojik sorunları dışında okul, çevre, ders çalışma teknikleri, sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler, arkadaşlık ilişkileri, kaynak kitap, tez konusu, iletişim, oda ve yurtla ilgili sorunlar, burs, ekonomik yardım, sağlık vb. konularda da danışmanlık ve rehberlik hizmetleri vermek.
- Öğrenciler arasında dayanışma, güven ve birlik duygusunu geliştirmek, düşünme ve karar verme yeteneğini artırmak, girişkenliği ve önderliği teşvik etmek, iş bölümü ve işbirliği yapmayı öğretmek amacıyla, seminer, konferans, panel sempozyum vb. toplantılar; şiir, kompozisyon, fotoğraf, karikatür, bilgi yarışmaları; gençlik şöleni, toplu olarak sinema ve tiyatroya gitme gibi faaliyetler düzenlenmek (www.kyk.gov.tr).

5.2.9. Kredi ve Yurtlar Kurumunda kütüphane hizmetleri

Kredi ve Yurtlar Kurumu'na bağlı 39 Yurt Müdürlüğünde, yurtlarda barınan öğrencilerin akademik çalışmalarında destek olması, bilgi ve kültür seviyelerinin yükselmesi amacıyla bazı yurtlarda kütüphane hizmeti verilmektedir (www.kyk.gov.tr).

5.2.10. Kredi ve Yurtlar Kurumu' nda küçük işletmeler

Kredi ve Yurtlar Kurumu'na bağlı yurtlarda barınan öğrencilere ucuz ve kaliteli yemek verilmesi için lokanta ve kantinler işleticiler aracılığıyla hizmet vermektedir. Bunun yanı sıra ayakkabı tamiri, kuru temizleme, kırtasiye, fotokopi, terzi, kuaför, berber, çamaşırhane, internet işletmeleri, fotoğrafçı gibi küçük işletmeler hizmet vermektedir (Çizelge 4.1).

5.2.11. Kredi ve Yurtlar Kurumu Yurtları' nda sosyal, sportif ve kültürel etkinlikler

Yurtkur (2007) dergisinde, kurumun sosyal sportif ve kültürel etkinliklere yaklaşımı şöyle ifade edilmektedir:

“Yurtlarımızda barınan gençlerimizin serbest zamanlarını en iyi şekilde değerlendirmek; bedensel, zihinsel ve kültürel yönden gelişimlerine katkıda bulunmak; her türlü zararlı alışkanlıktan uzak tutmak; aralarındaki birlik beraberlik duygularını pekiştirmek, dostluk ve kardeşlik bağlarını güçlendirmek amacıyla yurtlarımızda sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler düzenlenmektedir.”

Sosyal, kültürel faaliyetler; müzik çalışmaları, halkoyunları, tiyatro, satranç, fotoğrafçılık, konferans, panel, açık oturum, geziler, gençlik şenlikleri, bilgi yarışmaları, ilkyardım kursları, kütüphane ve kitaplık çalışmaları, resim kursları, konserler, öğrenci rehberlik ve danışma hizmetleri gibi etkinliklerden oluşmaktadır.

Sportif faaliyetler başta futbol olmak üzere basketbol, voleybol, masa tenisi, güreş, hentbol, atletizm, yüzme ve bilardodan oluşmaktadır. Ayrıca öğrenciler için her yıl çeşitli yurtlarda bahar şenlikleri, müzikli eğlenceler, konserler gibi organizasyonlar da gerçekleştirilmektedir.

Kredi ve Yurtlar Kurumu' nda düzenli olarak her öğretim döneminde Mayıs ayı içerisinde Yurtlar arası ve Bölgeler arası yarışma ve turnuvalar da düzenlenmektedir. 2007 yılında Kredi ve Yurtlar Kurumunda Bölgeler arası Futbol Turnuvası, Voleybol Turnuvası, Basketbol Turnuvası, Atletizm (Kros) Yarışması, Bilardo Turnuvası, Halk Oyunları Yarışması, Masa Tenisi Turnuvası ve Satranç Turnuvası düzenlenmiştir. Bu turnuvalara yurtlardan seçilerek götürülen öğrenciler için okullarından izin alınmakta ve kendilerine günlük kumanya bedeli ve turnuvanın yapılacağı ile gidiş dönüş ulaşım bedeli ödenmektedir (Yurtkur, 2007).

Çizelge 4.1. Kredi ve Yurtlar Kurumu' nda hizmet veren işletmeler

KÜÇÜK İŞLETMELER	İŞLETME SAYISI
Lokanta	5
Lokanta-Kantin	245
Kantin	95
Merkezi Lokanta-Kafeterya	17
İnternet	197
Çamaşırhane	75
Fotokopi-Kırtasiye	63
Berber	58
Bilardo	76
Terzi	18
Kuru Temizleme	2
Kuaför	55
Kundura Tamiri	14
Fotoğrafçı	3
Spor Salonu	4
Sinema	3
Pastane	4
Tuhafiye	1
Büfe	2
Cep Telefonu Satış-Tamir	1
Halı Saha	1
Toplam	939

Kaynak: www.kyk.gov.tr 08.10.2008

5.2.12. Türk Cumhuriyetleri öğrencilerine verilen hizmetler

Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu yurtlarında Kültür Anlaşması yapılan 114 Ülke öğrencisi yanında, 1992-1993 öğretim yılından itibaren Türk Cumhuriyetleri ve Topuluklarından eğitim ve öğretim görmek üzere gelen öğrenciler de barındırılmaktadır.

Türk Cumhuriyetleri ile 1992 yılında çok sıkı bir işbirliği başlatılmış ve bu işbirliği kapsamında, her yıl ayrılan kontenjanlara göre, 4 Türk Cumhuriyeti ve 42 Türk Topuluğundan ülkemize öğrenci gelmektedir.

Bu öğrencilerin bursları Milli Eğitim Bakanlığı tarafından karşılanmaktadır. Bursluluk durumları bitene kadar tahsis edilen kontenjanlara uygun olarak Yurtkur yurtlarında depozito ve yurt ücreti alınmadan barındırılmaktadırlar.

Belirlenen iç ve dış merkezlerde Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı tarafından yapılan Türk Cumhuriyetleri Sınavı sonucunda yüksek öğrenim görmeye hak kazanan başarılı Türk Cumhuriyetleri ve Topulukları öğrencileri, devlet burslusu olarak seçilerek Türkiye’de eğitim ve öğretim görmektedirler.

Sınavlar sonucu Türkiye’de öğrenim görmeye hak kazanan öğrencilerden Türkçesi yeterli olmayanlar Ankara Üniversitesi'nin Ankara, İstanbul, İzmir, Samsun, Kayseri, Bursa illerinde Gazi Üniversitesi'nin Ankara; Ege Üniversitesi'nin İzmir; İstanbul Üniversitesi'nin de İstanbul illerinde bulunan Türkçe Öğretim Merkezi (TÖMER) şubelerinde bir öğretim yılı Türkiye Türkçesi kursları görmektedirler. Türkçesi yeterli olan öğrenciler kazandıkları yükseköğretim kurumunda öğrenimlerine doğrudan başlamaktadırlar.

5.2.13. Kredi ve Yurtlar Kurumu’ nda kredi hizmetleri

Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu tarafından yurt içinde yüksek öğrenim gören Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı öğrencilere burs, öğrenim ve katkı kredisi verilmektedir.

5.2.13.1. Öğrenci Bursu

Öğrenci bursu yurt içerisinde yüksek öğrenim gören başarılı ve ihtiyaç sahibi öğrencilere kanun çerçevesinde karşılıksız verilen üç ayda bir ödenen paradır. 2005–2006 öğretim yılında 135.497 olan burslu öğrenci sayısı, 2007 yılında 184.500'e ulaşmıştır. Burs için; 2004 -2006 yılları arasında 388,2 Milyon Lira, 2007 yılında ise 319 Milyon Lira ödeme yapılmıştır (www.kyk.gov.tr).

5.2.13.2. Öğrenim Kredisi

Öğrenim kredisi ülke içerisinde yüksek öğrenim gören Türk gençlerini maddi yönden desteklemek, sosyal ve kültürel gelişmelerini kolaylaştırmak amacıyla devam ettikleri yüksek öğretim kurumlarının normal öğretim süresince verilen, zorunlu hizmet yükümlülüğü bulunmayan borç paradır (www.kyk.gov.tr).

Öğrenim kredisinden; 2005–2006 öğretim yılında 569.276 öğrenci yararlanmıştır. 2006–2007 öğretim yılında öğrenim kredisi alan öğrenci sayısı 576.119 olmuştur. 2007 yılında öğrencilere aylık 150 Lira öğrenim kredisi verilmiştir ve toplam tutarı 983,7 milyon Lira olmuştur. 2007 yılında 760.619 öğrenci burs ve öğrenim kredisinden aynı anda faydalanmıştır. Öğrenciler burs ve kredilerini otomatik para ödeme makinelerinden ve şubelerden masrafsız olarak alabilmektedirler. 2007 yılında aylık burs-öğrenim kredisi miktarı ön lisans - lisans öğrencileri için 150 Lira, yüksek lisans öğrencileri için 300 Lira, doktora öğrencileri için 450 Lira olmuştur (www.kyk.gov.tr).

5.2.13.3. Katkı Kredisi

Yüksek öğretim kurumları öğrencilerine yönelik sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler ve beslenmelerine katkıda bulunmak için her yıl devletten katkı payı almaktadır. Katkı Kredisi, katkı payına karşılık olarak öğrenci adına borç kaydedilip, yüksek öğretim kurumlarına ödenen paradır (www.kyk.gov.tr).

Katkı kredisinden 2005–2006 öğretim yılında 505.348 öğrenci yararlanmıştır ve öğrencilere üniversiteler aracılığıyla Kredi ve Yurtlar Kurumu tarafından 128,5 Milyon Lira ödeme yapılmıştır. 2007 yılında geçmiş yıllardan katkı kredisi devam etmekte olan 340.869 öğrenci ile yeni 200.000 öğrenciye katkı kredisi verilerek katkı kredisi alan toplam öğrenci sayısı 540.869'a ulaşmıştır. Katkı kredisi için 2002 Yılında 49,8 Milyon Lira ödeme yapılmıştır. 2007 Yılında 127 Milyon Lira katkı kredisi ödemesi yapılmıştır. 2002 Yılında 404.791 öğrenci katkı kredisi alırken, 2007 yılı içerisinde 540.869 öğrenci katkı kredisinden yararlanmıştır (www.kyk.gov.tr).

5.3. Özel Öğrenci Yurtları

Türkiye'deki 1 milyon 969 bin üniversite öğrencisinden yüzde 65'inin farklı şehirlerde öğrenim görmesi, öğrenci ve velilere yurt bulma stresi yaşıyor. Kredi ve Yurtlar Kurumu'na bağlı yurtların yetersiz kalması, öğrencileri yıllık konaklama bedelleri 10 bin YTL' ye kadar çıkan özel yurtlara yöneltiyor. Özel öğrenci yurtları yılda 326 milyon YTL' lik pazar oluşturmaktadır (www.eduvizyon.com/).

Türkiye'de 2006 yılı verilerine göre 216'sı Kredi ve Yurtlar Kurumu'na bağlı olmak üzere toplam 3 bin 30 yurt bulunmaktaydı. Bunların 2 bin 698'ini özel yurtlar, 116'sını da pansiyonlar oluşturmaktadır. Özel yurtların 1552'si derneklere, 155'i vakıflara 255'i şahıslara, 736'sı da tüzel işletmelere aittir. Türkiye'deki üniversite öğrencilerine yönelik yurtların toplam yatak kapasitesi de 440 bin 115 dir. 2006 yılı verilerine göre Bunun 198 bin 936'sı Kredi ve Yurtlar Kurumuna, 225 bin 962'si özel yurtlara, 16 bin 217 yatak kapasitesi de pansiyonlara aittir (www.eduvizyon.com). 2007 yılı verilerine göre Yüksek Öğrenim Kredi Ve Yurtlar Kurumu' na bağlı yurtların sayısı 222' ye çıkarken, kapasite 86.083 kız, 201.637 erkek olmak üzere 201.637' ye çıkmıştır (Çizelge 5.1).

Genel olarak yurtlarda aynı barınma süreleri geçerlidir fakat yurttan yurda farklılıklar olabilir. Resmi tatiller dâhil olmak üzere yılın 12

ayı kesintisiz olarak hizmet vermektedir. Yaz okullarına devam eden öğrencilerin yaz aylarında da yurttan kalmaları mümkündür. Ayrıca, sınavlara girmek veya kayıtlarını yaptırmak üzere gelen öğrenciler, yurttan yer bulunduğu takdirde, durumlarını belgelendirmek ve ücret ile depozitolarını peşin olarak ödemek kaydı ile yurda kabul edilirler. Üniversitelerin kapanmasından sonra, yurtlarda konaklayan veya konaklamak isteyen öğrenciler, depozitolarını iade almamak veya yatırmak şartıyla, seçtikleri odayı bir sonraki eğitim dönemine kadar rezerve edebilir, eşyalarını bırakabilirler.

(www.meb.gov.tr/iletisim/yurtlar/yurtlarform).

Özel Öğrenci Yurtlarında kesin kayıt sırasında başvuru formunda belirttiği beyanların dışında aşağıdaki belgeler gerekmektedir.

- Öğrenci Durum Belgesi,
- Vukuatlı Nüfus Kayıt Örneği Belgesi,
- İkametgah Belgesi,
- 12 adet son altı ay içinde ön cepheden çekilmiş vesikalık fotoğraf
- Savcılık Belgesi veya Adli Sicil Raporu
- 18 yaşını doldurmamış olanlar için Veli İzin Belgesi

Özel Öğrenci Yurtları Yönetmeliğine göre o yurttan kalan öğrencilerin uymak zorunda oldukları kurallar vardır. Yurtlar mekânların ortak kullanıldığı, birden çok insanın bir arada kaldığı yerler olarak birlikte yaşamak için bazı kuralların olması gereken yerlerdir. Özel Yurtların uyulması gereken genel kuralları vardır:

- Yurt Yönetimi tarafından yapılan her türlü tebligata uymak,
- Yurdun huzurunu ve düzenini bozacak hareketlerden titizlikle kaçınmak,
- Dolaplarda ve odalarda kokan bozulan ya da akan yiyecek maddeleri bulundurmamak,
- Yurt içerisinde ortak kullanılan ve öğrenciye zimmet edilen eşyalara ve cihazlara zarar vermemek, verildiği takdirde zarar günü reel piyasa fiyatından ödemek,

Çizelge 5.1. Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu' na bağlı
Yurt sayıları ve yıllara göre öğrenci kapasiteleri

Öğretim Yılı	Yurt Sayısı	Kapasite		
		Erkek	Kız	Toplam
1991/'92	114	70.554	43.136	113.680
1992/'93	125	77.552	49.935	127.487
1993/'94	132	84.218	55.126	139.344
1994/'95	137	86.836	63.506	150.342
1995/'96	144	86.320	69.534	155.754
1996/'97	151	82.141	74.954	161.095
1997/'98	162	82.444	77.977	160.421
1998/'99	171	83.234	84.258	167.486
1999/'00	179	82.952	88.819	171.771
2000/'01	188	82.959	97.732	180.691
2001/'02	190	83.660	98.968	182.628
2002/'03	191	81.689	103.396	185.085
2003/'04	199	82.753	106.026	188.779
2004/'05	201	83.098	108.973	192.071
2005/'06	211	83.522	111.259	194.781
2006/'07	216	84.922	114.023	198.945
2007/'08	222	86.083	115.554	201.637

Kaynak:

http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_orgun_egitim_2006_2007.pdf
08.10.2008

- Yurt bünyesinde kıyafet ve hareketlere dikkat etmek ve görgü kurallarına uymak,
- Genel ahlaka aykırı resim ve afişleri yurda asmamak,
- Yurt Yönetimi tarafından belirlenen yerler dışında konuk kabul etmemek,
- Yurt izni olmadan herhangi bir nedenle toplantı düzenlememek, gösteri yapmamak, tahrik ve teşviklere katılmamak,
- Her türlü kesici, vurucu, ateşli silahla, mermi, parlayıcı ve patlayıcı maddeleri yurda sokmamak,
- Yurt binası içinde veya çevresinde alkollü içecek, uyuşturucu madde bulundurmamak ve kullanmamak,
- Kumar olarak tanımlanan oyunları bulundurmamak, oynamamak,
- Kişilerle olan ilişkilerde kaba ve saygısız olmamak, çevreyi temiz tutmak, gürültü etmemek, başkalarını rahatsız edici tonda müzik dinlememek,
- Yurtta evcil de olsa hayvan beslememek,
- Yurt personelinin görevini engelleyici, güçleştirici hareketlerden kaçınmak, müdahale etmemek ve saygılı davranmak,
- Yurt kimlik kartının sorulması halinde yurt güvenlik görevlilerine göstermek,
- Yurt yönetimi tarafından belirlenen öğrencilerle ilgili bağlayıcı hükümlere ve kurallara uymaktır.

5.4. Üniversitelere Bağlı Yurtlar

Türkiye’de yukarıda tanıtılan Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu’na bağlı olanların ve Özel Yurtların yanı sıra birçok üniversitenin kendi işlettiği yurtlar da vardır. Her üniversitenin kendi yurtlar yönergesi vardır ve bu yönergeler bazı ayrıntılar dışında öz itibariyle aynıdır. Ulaşılabilen bazı üniversite yurtlarının özellikleri, kapasiteleri, başvuru koşulları aşağıda verilmektedir.

5.4.1. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Yurtları

Abant İzzet Baysal Üniversitesi'ne bağlı yurtlar iki ayrı kampüste yer almaktadır. Şehir Kampüsü' ndeki erkek yurdu 400 kişilik, Gölköy Kampüsü' ndeki yurt ise 800 erkek, 800 kız olmak üzere 1600 kişiliktir. Ayrıca yurtlarda oturma, TV ve çalışma salonları bulunmaktadır (<http://universite.sanalkulup.com>).

5.4.2. Ankara Üniversitesi Yurtları

Ankara Üniversitesi öğrencilerine barınma konusunda çeşitli olanaklar sunmaktadır. Üniversiteye ait 6 öğrenci evi vardır. Bunlar Cumhuriyet Kız Öğrenci evi, Yıldırım Beyazıt Kız Öğrenci Evi, Yıldırım Beyazıt Erkek Öğrenci Evi, Vehbi Koç Erkek Öğrenci Evi ve Keçiören Erkek Öğrenci Evi toplam 1112 kapasiteye sahiptir.

Odalarda her öğrenci için yatak, çalışma masası, elbise dolabı ve etajerler vardır. Öğrenci evleri bir, iki, üç ve dörder kişilik odalardan oluşmaktadır ve odalarda televizyon, telefon ve buzdolabı bulunmaktadır. Ayrıca ortak kullanıma açık bilgisayar odaları vardır. Odalar halı döşelidir ve devamlı sıcak su bulunmaktadır. Her katta bulunan ortak banyolar günün her saatinde kullanıma açıktır. Çamaşır makineleri ve kurutma makineleri ile ütü ve ütü masalarının bulunduğu çamaşırhanelerden öğrenciler uygun ücret karşılığında yararlanabilmektedirler.

Öğrenci evlerinde kalmakta olan öğrencilerin belli saatler arasında yararlanabilecekleri internet odası, spor salonu, ütü odası, kuaför, pastane, masa tenisi odası, diş atölyesi ve televizyon bulunmaktadır. Devamlı güvenlik hizmetinin bulunduğu öğrenci evlerinde kahvaltı ve yemek hizmeti de verilmektedir (www.eng.ankara.edu.tr).

Vehbi Koç Erkek Öğrenci Evi daha çok son sınıf öğrencilerinin kullanımına açıktır. Öğrenci kapasitesi 240 öğrenciyle sınırlıdır. Ayrıca Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu'ndan devralınan 300 öğrenci kapasiteli Cumhuriyet Yurdu adı Milli Piyango olarak değiştirilerek 18

Şubat 1998' de öğrencilerin hizmetine açılmıştır (<http://universite.sanalkulup.com>).

5.4.3. Bilkent Üniversitesi Yurtları

Bilkent Üniversitesi Kampüsü' nde yer alan öğrenci yurtları yaklaşık 4500 yatak kapasiteye sahiptir. Yurt bloklarında 4 kişilik, 2 kişilik ve az sayıda da tek kişilik odalar vardır. Yurtlarda ayrıca, okuma, oturma ve TV salonları, masa tenisi, bilardo salonları, mini mutfaklar ve çamaşır yıkama makineleri bulunmaktadır. Ayrıca tam donanımlı bir kondisyon odası, 1100 seyirci kapasiteli bir spor salonu, açık ve kapalı tenis kortları, fitness merkezi, basketbol sahaları, mini futbol sahaları da öğrencilerin hizmetindedir (<http://universite.sanalkulup.com>).

5.4.4. Boğaziçi Üniversitesi Yurtları

Boğaziçi Üniversitesi' ne bağlı yurtlar üç ayrı kampusta toplanmıştır. Kuzey Kampusu' nda 500 kişilik bir kız yurdu ve 500 kişilik bir erkek yurdu yer almaktadır. Hisar Kampusu' nda 200 kişilik bir erkek yurdu bulunmaktadır. Güney Kampusu' nda yer alan yurtlarda 400 kişilik bir kız yurdu ile 500 kişilik üç erkek yurdunda öğrenciler kalmaktadır. Odalardaki yatak sayısı 12 kişiyle 2 kişi arasında değişmektedir. Odaların yatak sayılarına göre ücretleri de aylık 300 binle 1.5 milyon TL arasında değişmektedir. Yurtlarda çalışma odaları, TV ve oturma salonları bulunmaktadır.

Boğaziçi Üniversitesi, 1998 yılının Kasım ayı başında Superdorm adı verilen yurdu açmıştır. İki ve beş kişilik dairelerden oluşan toplam 130 öğrenci kapasiteli yurttta, her öğrenciye özel telefon hattı ve sesli posta hizmeti sağlanmaktadır (<http://universite.sanalkulup.com>).

5.4.5. Dokuz Eylül Üniversitesi Yurtları

Dokuz Eylül Üniversitesi'nin Buca Kampusu'nda 554 kişilik bir yurt bulunmaktadır. 4 kişilik odaların bulunduğu yurttta her gün sıcak su

ve akşamları tabldot yemek verilmektedir. Ayrıca yurttta oturma, TV ve çalışma salonları mevcuttur (<http://universite.sanalkulup.com>).

5.4.6. Hacettepe Üniversitesi Yurtları

Hacettepe Üniversitesi bünyesinde Merkez Kampusunda ve Beytepe Kampusunda kız ve erkek öğrenci yurtları bulunmaktadır.

5.4.6.1. Merkez Kampusu Yurtları

Hacettepe Üniversitesi Merkez Kampusunda bulunan Sıhhiye Kız Yurdu iki bloktan oluşmaktadır ve kapasitesi 704 kişidir. Yurttta kantin, çalışma salonları, çamaşırhane, ütü odası, bilgisayar odaları, dış hekimliği öğrencileri için dış laboratuvarı, yurt içi ve yurt dışı telefon görüşmelerine açık ankesörlü telefonlar ve anons sistemi bulunmaktadır ve katlara devamlı sıcak su verilmektedir. Yurttta odalar, iki öğrenci barındıracak şekilde düzenlenmiştir. Tüm odalarda iki adet yatak, bir adet soyunma dolabı, bir adet çalışma masası, bir adet kitaplık bulunmaktadır. Ayrıca ortak kullanılan bir mini buzdolabı ve ayakkabılık vardır.

Sıhhiye Erkek Yurdu 340 öğrenci kapasitelidir, 16 üniteden ve 4 katlı tek bloktan ibarettir. Her ünite de altı normal oda bir de balkonlu oda bulunmaktadır. Odalar tercihe göre 4 ve 2 öğrenci barındıracak şekilde düzenlenmiştir. Tüm odalarda her öğrenci için bir yatak, elbise dolabı, çalışma masası, kitaplık bulunmaktadır. Ayrıca öğrencilerin ortak kullanımını için mini buzdolabı ve ayakkabılık vardır. Öğrencilerin yurttta çamaşırlarını yıkamaları için, içerisinde tam otomatik çamaşır makineleri ve kurutma makinelerinin bulunduğu çamaşırhane vardır ve katlara devamlı olarak sıcak su verilmektedir.

Dış Hekimliği Fakültesi öğrencileri için dış laboratuvarı, ankesörlü telefon, katlarda çalışma salonları, internet bağlantısı ve bilgisayar odaları da yurttta öğrencilerin kullanımına sunulan hizmetler arasındadır (www.barinma.hacettepe.edu.tr).

5.4.6.2. Beytepe Kampusu Yurtları

Beytepe Kampusu' nda yer alan kız öğrenci yurtları A, B ve C olmak üzere 3 bloktur ve 842 kız öğrenciye barınma olanağı sağlamaktadır. Yurtlara giriş ve çıkışlar akıllı öğrenci kimlik kartlarının kullanıldığı turnikelerle yapılmaktadır ve otomatik güvenlik sistemi ile kontrol edilmektedir. A blok, 14 kattan ibarettir ve her katta 8 oda bulunmaktadır. A bloğundaki öğrenci kapasitesi 220' dir ve buradaki tüm odalar 2 kişiliktir. A blok altında çalışma salonu, elektrikli ocak ve fırınların olduğu mutfak bulunmaktadır.

Her katta 7 odanın bulunduğu B blok, 15 kattan oluşmaktadır. Odalar 2 kişiliktir ve bu blokta öğrenci kapasitesi 210' dur. Her katta elektrikli ocaklar ve her öğrenciye ait dolaplar bulunmaktadır. Ayrıca çalışma salonu, otomatik çamaşır ve kurutma makineleri bulunan çamaşırhane, internet odası, ütü odası ve televizyon salonu yer almaktadır (www.barinma.hacettepe.edu.tr).

C blok 14 kattan oluşmakta ve her katta 8 oda bulunmaktadır. Odalar 4 kişinin barınabileceği şekilde düzenlenmiştir ve bu blokta öğrenci kapasitesi 412' dir. C blok içinde çalışma salonu, elektrikli ocak ve fırınların olduğu mutfak bulunmaktadır.

A, B ve C bloklarından oluşan Beytepe Kız Yurdu'ndaki bütün odalarda büro tipi buzdolabı, çalışma masası, kitaplık, elbise dolapları, her katta bulunan lavabo gruplarında ise tuvaletler ve duş kabinli banyolar mevcuttur. Yurda her gün belirli saatlerde sıcak su verilmektedir.

Beytepe Yerleşkesi'ndeki erkek öğrenci yurtları D ve E blok olmak üzere 2 bloktan oluşmaktadır. Bu bloklarda toplam 548 erkek öğrenciye barınma olanağı sağlanmaktadır. Yurtlara giriş ve çıkışlar akıllı öğrenci kimlik kartlarının kullanıldığı turnikelerle yapılmakta ve otomatik güvenlik sistemi ile kontrol edilmektedir (www.barinma.hacettepe.edu.tr).

D blok, 14 kattan ibaret olup her katta 7 oda bulunmaktadır. Odaların tümü ikişer kişiliktir ve toplam öğrenci kapasitesi 196' dir. Her odada büro tipi buzdolabı, çalışma masaları, elbise dolapları ve her katta

birer mutfak vardır. Mutfaklarda her öğrenci için birer dolap bulunmaktadır. Katlardaki banyolarda duş kabinleri mevcuttur ve günün belirli saatlerinde katlara sıcak su verilmektedir. Ayrıca öğrencilerin çamaşırlarını yıkamaları için tam otomatik çamaşır ve kurutma makinelerinin bulunduğu çamaşırhaneler ile ütü odaları da yurttta yer almaktadır.

Erkek Öğrenci Yurdu'nun E bloğu 15 kattır ve her katta 8 oda bulunmaktadır. E blokta yer alan odalar 2 ve 4 kişilik olmak üzere iki farklı özellikte düzenlenmiştir. E blokta öğrenci kapasitesi 352' dir. Odalarda büro tipi buzdolabı, çalışma masası ve elbise dolapları vardır. Katlara günün belirli saatlerinde sıcak su verilmektedir. Blok altında bir çalışma salonu, bir İnternet odası ve mutfak vardır. Mutfakta 2 adet fırın, 4 adet elektrikli ocak bulunmaktadır. Ayrıca öğrencilerin çamaşırlarını yıkamaları için tam otomatik çamaşır ve kurutma makinelerinin bulunduğu çamaşırhaneler ile ütü odaları da vardır (www.barinma.hacettepe.edu.tr).

5.4.7. İstanbul Teknik Üniversitesi Yurtları

İstanbul Teknik Üniversitesi, 2001 atılım projeleri çerçevesinde 950 kişilik yurt kapasitesini bağışlarla 4 bine çıkarmıştır. 2007 yılında hizmete açılan Ayazağa Kampusu yurtları şunlardır:

5.4.7.1. Gölet Yurtları

Her biri 52'şer kişilik olan gölet manzaralı olan yurtlar Saadet Öcalgiray Kız Yurdu, Gülsün Sağlamer Kız Yurdu, Turan Karakullukçu Erkek Yurdu, Ata2 Erkek Yurdu ve Ata1 Erkek Yurdu'dur. Ata1 Erkek Yurdu'nun her katında iki kişilik 4 oda bulunmaktadır. Her katta, toplam 8 öğrenci için, mutfağı, banyo ve tuvaletleri ve dinlenme odalarıyla, aile ortamında ancak bağımsız davranabilecekleri mekânlar olarak düzenlenmiştir. Her yurttta 48 öğrenci için planlanmıştır.

Yurtlarda ayrıca, öğretim görevlisi veya ağabey ve ablalar için 3 suit oda, 2 çalışma odası, 1 kafeterya, 4 çamaşır makinesi, 3 pres ütü ve

3 kurutma makinesinin bulunduğu çamaşır ve ütü odası, genel eşya deposu ve her odada internet bağlantısı bulunmaktadır. Yurtların en önemli özelliği ise istedikleri zaman gelip öğrencilerle birlikte kalabilmeleri amacıyla bağışçıları için ayrılmış özel bir odaya sahip olmasıdır. Her Gölet Yurdu için 500 bin dolar bağış yapılmıştır.

5.4.7.2. Vadi Yurtları

Ayazağa Kampusu' nda yeni hizmete açılan iki vadi yurdunda 2 kişilik ve tek kişilik odalardan toplam 122 öğrenci yararlanmaktadır. İTÜ Ayazağa Kampusu' nda ayrıca, 630 kişilik erkek yurdu, biri 107 diğeri 146 olmak üzere iki kız yurdu daha mevcuttur.

5.4.7.3. Gümüşsuyu Yurtları

Gümüşsuyu Kampusu' nün İçinde bulunan yurt toplam 254 erkek öğrenci kapasitelidir..Yurtta odalar, 3 kişilik eşyalı, banyo ve tuvalete sahiptir. Ayrıca yurttta öğrencilerin yararlanabileceği genel çalışma mekânları, çamaşır temizleme servisi, internet hattı, telefon hattı ve ütü odası bulunmaktadır. Yurtta sabah kahvaltısı, öğle ve akşam yemekleri verilmekte ve daimi sıcak su bulunmaktadır.

Toplam kapasitesi 58 kişi olan yurttta 11 adet 4 kişilik, 2 adet 3 kişilik, 1'er adet 2 ve tek kişilik eşyalı odalar bulunmaktadır. Yurtlarda daimi sıcak su var ve öğrenciler çamaşır temizliğini ücretsiz olarak yapabilmektedir (<http://universite.sanalkulup.com>).

5.4.8. Ortadoğu Teknik Üniversitesi Yurtları

Üniversiteye bağlı yurtların tümü kampus içerisinde yer almaktadır. Toplam 12 blok olan yurtların kapasitesi 4912 kişidir. Rektörlüğe bağlı yurtlarda 1710 kız, 3002 erkek öğrenci kalabilmektedir. Ayrıca ODTÜ Geliştirme Vakfı' na bağlı olan yurttta da 200 kız öğrenci kalmaktadır. Kız yurtlarındaki odalar 4 kişilik, erkek yurtlarındaki odalar ise 6 kişiliktir. Üniversite, yurtlarda kalan öğrenciler için akşamları da yemek çıkartmaktadır. Yurtlarda 24 saat sıcak su ve odalarda her

öğrenciye ait özel çalışma masaları vardır. Ayrıca her yurttta 4 çalışma odası, TV ve oturma salonları bulunmaktadır (www.odtu.edu.tr).

5.4.9. Işık Üniversitesi Yurtları

Işık Üniversitesi Yurtları eski yurtlar ve yeni yurtlar olmak üzere iki çeşittir. Eski yurtlar ikişer bölümlük dört blok olmak üzere sekiz binadan oluşmaktadır. Bunların altısı erkek ikisi kız yurdudur. Bu yurtlarda ikişer ve dörder kişilik odalar bulunmaktadır. Dörder kişilik odalar ranzalıdır, tüm odalarda banyo, tuvalet ve buzdolabı bulunmaktadır. Her binanın zemin katında mutfak ve çamaşırhane, alt kat ve giriş katında televizyon odaları, birinci ve ikinci katlarda ise çalışma odaları yer almaktadır. Bu yurtlarda ortak yaşam alanları adı verilen bölümlere 23.00'a kadar misafir kabul edilebilmektedir, misafirlerin odalara girişleri yasaktır.

Yeni yurtlar iki binadan oluşmaktadır. Bunların biri kız diğeri erkek yurdudur. Bu yurtlarda ikişer, üçer ve dörder kişilik odalar bulunmaktadır. Her öğrencinin yatak, kitaplık ve giysi dolabı paravanlarla ayrıldığı için öğrencilere tek kişilik oda konforu sunulmaktadır. Yeni yurtlarda banyo ve tuvalet koridorda olduğu için kulüp odaları, çalışma salonu ve televizyon salonu dışında yani oda ve koridorlarda misafir kabulü yasaktır. Bu yurtlarda giriş katında mutfak, televizyon salonu ve çamaşırhane, en alt katta ise kulüp odaları bulunmaktadır (<http://sks.isikun.edu.tr>).

5.4.10. Doğu Akdeniz Üniversitesi Yurtları

Doğu Akdeniz Üniversitesi Kampusu içerisinde başlıca üç tip yurt vardır. Daire tipi Namık Kemal ve Halide Edip Yurtları, Standart DAÜ Yurtları ve özel statülü Sabancı Yurdu.

5.4.10.1 Namık Kemal ve Halide Edip Yurtları

Daire tipi yurtlardır. Her dairede 2 kişilik oda, telefon, tv, mini-buzdolabı, klima, ocak, devamlı sıcak su ve ücretli internet bağlantısı ile

elektrik kesilmelerine karşı merkezi jeneratör bulunmaktadır. Kız öğrenciler için iki ayrı binada hizmet veren ve Doğu Akdeniz Üniversitesi (DAÜ) Yurtlar Bölgesinde bulunan Namık Kemal ve Halide Edip Adıvar Yurtları Kampusun en fazla olanağa sahip yurtları konumundadır. 16 normal daire ve 4 özel daireden oluşan yurdun 80 öğrencilik bir kapasitesi vardır.

Üniversitenin yurtlar bölgesinde, farklı mimari ile ve diğer yurtlardan ayrılan çelik konstrüksiyon olarak inşa edilmiştir. Daireler iki yatak odası, açık mutfaklı salon ve tuvalet/banyo bölümlerinden oluşmaktadır. Her dairede öğrencilerin ihtiyacına cevap verebilecek oturma ve yemek odası grubu, bina dışından beslenen gazlı ocak, mini buzdolabı ve uydu yayınlarını alan televizyon bulunmaktadır ancak dairelerde mutfak gereçleri yoktur. Her dairedeki yatak odalarında iki kişinin rahatça yaşayabileceği bir ortamda özel elbise dolabı, çalışma masası ve kitaplık bulunmaktadır. Yurdun ortak kullanım alanları her gün, daireler ise haftada iki kez görevliler tarafından temizlenmektedir.

Dairelerdeki yatak takımları ayda üç kez görevlilerce değiştirilmektedir. Dairelerin salon ve yatak odalarında klima bulunması ısıtma tercihini öğrencilerin kendine bırakması nedeni ile konforlu bir yaşam sunmaktadır. Öğrencilerin dünya ile haberleşmesini sağlayan İnternet bağlantısı yurt odalarında mevcuttur ve ücretlidir. Tüm dairelerde dıştan aramalara açık iç hat telefon bulunmaktadır (<http://dormitories.emu.edu.tr>).

5.4.10.2. DAÜ Yurtları

DAÜ 2 Yurdu: Erkek Yurdu 91 adet normal 2 kişilik, 7 adet 3 kişilik, 14 adet özel 2 kişilik, 9 adet tek kişilik ve 3 adet özel fiziksel engelli odasından oluşmaktadır. Okuma odası, ücretsiz internet laboratuvarı, çizim odası, TV odası, her katta mutfak, kafeterya, odalarda mini buzdolabı, dıştan aramaya açık telefon ve ücretli internet bağlantısı vardır.

DAÜ 3 Erkek Yurdu: Toplam 8 Bloktan oluşan DAÜ 3 yurdunda her odada iki kişinin barınabileceği çalışma üniteli yatak, dolap, mini bar ve buzdolabı bulunmaktadır. Köşe oda; her odada iki kişinin barınabileceği ranza yatak, dolap, çalışma masası bulunmaktadır.

DAÜ 4 Erkek Yurdu: Okuma odası, çizim odası, 2 adet TV odası, her odada büyük buzdolabı, dıştan aramaya açık telefon, klima ve ücretli internet bağlantısı mevcuttur.

DAÜ Kız Yurdu: Kız yurdu 12 adet 4 kişilik, 48 adet 3 kişilik, 6 adet 2 kişilik, 4 adet 4 kişilik süit odadan oluşmaktadır. Yurt merkezi ısıtmalıdır ve her odada dıştan aramalara açık telefon ve mini-buzdolabı vardır. Klimalı çalışma salonları, sınırsız internet bağlantılı bilgisayar laboratuvarı ve kafeteryanın bulunduğu kız yurdunda TV-salonu, kat mutfakları ortak kullanım alanlarıdır (<http://dormitories.emu.edu.tr>).

5.4.10.3. Sabancı Yurdu

Kampus içerisinde yer alan özel statülü bu devlet yurdunda 12 adet 4 kişilik, 48 adet 3 kişilik, 6 adet 2 kişilik oda yer almaktadır. Merkezi ısıtmalı odalarda dıştan aramalı telefon ve mini buzdolapları öğrencilerin hizmetindedir. Klimalı etüt odaları, okuma odası, İnternet bağlantılı bilgisayar laboratuvarları, kafeterya, TV-salonu, öğrenci mutfağı yurdun ortak kullanım alanlarını oluşturmaktadır.

Bu yurtların yanı sıra yine Doğu Akdeniz Üniversitesi Kampusu içerisinde Alfam Yurt Kompleksi, Marmara Yurdu, Uğursal Öğrenci Yurdu ve Akdeniz Öğrenci Yurdu da DAÜ öğrencilerinin hizmetindedir (<http://dormitories.emu.edu.tr>).

5.4.10.4. Alfam Yurt Kompleksi

Odalar tercihe bağlı olarak tek veya çift kişiliktir. Yüzme havuzu, market, kafeterya tüm yurda hizmet sunmaktadır. A blok kız yurdu ile erkek yurdunda ücretli internet vardır. B blok kız yurdu ile erkek yurdunun tamamında her odada ayrı banyo/tuvalet ve buzdolabı bulunmaktadır. Üç blokta toplam 375 oda ve 12 stüdyo daire vardır.

1995 yılında faaliyete geçen ilk özel öğrenci yurdu olan Alfam Yurdu 35 dönümlük bir alana yayılmıştır. Yurt binalarında ortak kullanılan alanlar yurt temizlik personeli tarafından her gün temizlenmekte, çöpler toplanmaktadır. Yatak örtüleri, çarşaf ve yastık kılıfları da belli aralıklarla değiştirilmektedir. Yurtta her gün sıcak su verilmektedir. Her odada ısı kontrollü elektrikli radyatörler vardır.

Alfam Yurdu'nda harici görüşmeler için harici aramalara açık, on adet dış hatta sahip otomatik telefon santrali vardır. Yurt kompleksi içerisinde market ve internet kafe bulunmaktadır. Tam zamanlı güvenlik hizmetinin verildiği yurtta, kız yurtlarının girişinde ek güvenlik tedbirleri alınmıştır.

Alfam Yurtlarında 12 adet stüdyo tipi müstakil girişli ev vardır. Her evde veranda, oturma ve çalışma odası, Amerikan mutfak, banyo, tuvalet ile asma katta 2 yatak ve 2 dolap bulunmaktadır. Her evde dâhili telefon ve uydu anteni bulunmaktadır. Her öğrenciye yatak, nevresim takımı, yastık, yorgan, dolap, sandalye, çalışma masası ve kitaplık verilmektedir. Odalar duvardan duvara halı kaplıdır.

Sosyal Tesisler' de bulunan kafeterya, lokanta, kuaför ve telefon satış merkezi Alfam Yurdu öğrencilerinin hizmetindedir (<http://dormitories.emu.edu.tr>).

5.4.10.5. Uğursal Öğrenci Yurdu

Üç bloktan oluşan üç katlı yurdun 236 öğrenci kapasitesi vardır. Yurdun birinci ve ikinci katları erkek öğrenciler, üçüncü katı kız öğrenciler için tasarlanmıştır. Odalar 30 metrekaredir ve iki kişiliktir. Her odada yatak, komodin, gardrop, çalışma masası, sandalye, koltuk, sehpa, tavan vantilatörü, klima, mini buzdolabı, telefon ve internet bağlantısı bulunmaktadır. Ayrıca yurtta öğrencilerin çay ve çorba türü basit yiyecekler hazırlayabilecekleri yerler de bulunmaktadır. Odalarda dâhili ve harici telefon ve internet bağlantısı da vardır.

Duvarдан duvara halı kaplı olan odalarda tuvalet, duş, merkezi ısıtma sistemi ve devamlı sıcak su vardır. Elektrik kesintilerinde devreye

girecek jeneratör de vardır. Odalar ve tuvaletler gün aşırı temizlenmektedir. Haftada bir kez da yatak takımları değiştirilmektedir. Yurt idaresine bağlı güvenlik ekibi devamlı görevdedir ve yurt güvenlik kameralarıyla donatılmıştır.

Yurt giriş katında ortak kullanım alanı olarak kahvaltı ve yemek verilen kafeterya ve restoran bulunmaktadır. Ayrıca öğrencilerin dinlenebilecekleri, sosyal etkinlikler düzenleyebilecekleri yerler de giriş katında bulunmaktadır. Öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri market, berber salonu ve çamaşır toplama merkezi de giriş katında bulunmaktadır. Kız ve erkek öğrencilerin ayrı ayrı kullanabilecekleri zengin donanımlı mutfaklar da Uğursal Öğrenci Yurdu' nun hizmetleri arasındadır (<http://dormitories.emu.edu.tr>).

5.4.10.6. Marmara Öğrenci Yurdu

Kapasitesi 264 olan Marmara Yurdu, 108 çift kişilik oda ve dört kişilik 12 süit odadan oluşmaktadır. Yurdun odaları klimalıdır ve elektrik kesintilerine karşı jeneratör vardır. Her odada ücretli internet, 50 arabalık özel park yeri, her odada dış hatta açık telefon, uydu bağlantılı televizyon, buzdolabı ve mutfak, giriş katında lokanta, kafeterya, bilardo salonu, market ve kuaför bulunmaktadır.

Marmara Yurdu DAÜ Kampusu içindedir ve 132 erkek 132 kız olmak üzere 264 öğrenci kapasitesi vardır. Odalar iki ve dört kişilik süit daireler şeklindedir. Yurtta tüm odalar 27 metrekaredir ve her odada banyo, tuvalet ve öğrencilerin yemek hazırlayabileceği mutfak bulunmaktadır. Odalarda mini buzdolabı ve televizyon vardır. 60 metrekarelik süit daireler; iki yatak odası, salon, açık mutfak, duş ve tuvaletlerden oluşmaktadır.

Tüm odalarda yatak, çalışma masası, sandalye, elbise dolabı ve komodin bulunmaktadır. Giriş katında iki adet erkek ve kız çalışma salonu, lokanta, kafeterya, bilardo salonu, market ve berber salonu yer almaktadır. Yurdun kendisine ait 50 arabalık özel park yeri vardır.

Yurtta kesintisiz sıcak su, sistemli olarak haftada 3 kez yapılan oda temizliği, her hafta değişen yatak takımı değişimi, 24 saat güvenlik, çamaşır toplama ve dağıtma hizmetleri verilmektedir (<http://dormitories.emu.edu.tr>).

5.4.10.7. Akdeniz ğrenci Yurtları

Ücretli internet, bilgisayar laboratuvarı, kat mutfağı, çamaşır salonu, her odasında televizyon, telefon, mini buzdolabı bulunan Akdeniz Yurdu; 530 adet çift kişilik oda ve dört kişilik süit odalardan oluşan 1068 kişi kapasiteli depreme karşı dayanıklı ve ses ve ısı yalıtımlı modern bir yurt kompleksidir. Kız ve Erkek ğrenci bölümleri birbirinden bağımsızdır ve odalar iki öğrencinin barınabileceği şekilde tasarlanmıştır. Yurtta fiziksel engelli öğrenciler için tasarlanmış özel donanımlı odalar da bulunmaktadır.

Akdeniz ğrenci Kompleksinde ğrenciler, odalarında uydu yayın alabilen televizyon, uluslar arası görüşme yapabileceği telefon, çalışma masası, elbise dolabı, buzdolabı, banyo, tuvalet, sıcak su ücretli internet bağlantısı, ücretsiz günlük ve haftalık oda temizliği gibi hizmetlerden yararlanmaktadırlar.

Öğrenci Danışma Merkezi, 24 saat güvenlik, her katta donanımlı 3 mutfak, özel otopark ve amaşırhane, kesintilere karşı jeneratör ve su deposu, sosyal kültürel ve sportif etkinlikler Akdeniz Yurdunda barınmakta olan öğrencilerin yararlanabileceği diğer hizmetler arasında yer almaktadır (<http://dormitories.emu.edu.tr>).

5.4.10.8. Longson ğrenci Yurtları

Doğu Akdeniz Üniversitesi Kampusu' nda yurtlar bölgesinde yer alan Longson Kız ve Erkek ğrenci Yurtları 2005-2006 akademik yılında hizmete girmiştir. A-B-C olmak üzere üç bloktan oluşan yurtlar 11.000 m² alana sahiptir ve 630 ğrenci kapasitesine sahiptir. Yurtta 303 adet 21 m² normal oda, 6 adet 27 m² süit oda, 4 adet 30 m² süit oda, 2 adet 22,5 m² süit oda bulunmaktadır. Depreme dayanıklı yapılan yurt binaları

taşıyıcı sistem çelik karkas kaplamadır. Duvarlar ses ve ısı yalıtımlı maddelerden yapılmıştır.

Odalarda tek kişilik yatak, gardırop, çalışma masası, ofis tipi sandalyeler, mini buzdolabı ve boy aynası vardır. Oda zeminleri parke, koridor ve mutfak zeminleri seramiktir. Her katta lobby mutfaklar, duşa kabinli banyo, tuvalet, lavabolar bulunmaktadır. Yurtta özel olarak işletilen çamaşırhane, oto park, bisiklet parkı, banka ve bankamatikler, posta ve kargo hizmetleri, telefon, internet, split klima, uydu yayını, bakım onarım hizmetleri, emanet odaları, ulaşım için ring seferleri, Öğrenci İlişkileri Bürosu öğrencilerin hizmetindedir (<http://dormitories.emu.edu.tr>).

5.4.11. Sabancı Üniversitesi Yurtları

Sabancı Üniversitesi Yurtları Orhanlı-Tuzla mevkiinde kampus içerisinde yer almaktadır. Yurtlara başvuru değerlendirmeleri öncelikler doğrultusunda elektronik olarak yapılmaktadır. 2008-2009 Akademik Yılında Sabancı Üniversitesi yurtlarında lisans öğrencileri için 2 ve 4 kişilik, lisansüstü 2, 1 kişilik ve ortak kullanım alanları 6 kişilik gruba ait olan 1 kişilik stüdyo odalarda barınma imkanları sunulmuştur. Toplam yatak kapasitesi 2428' dir. Odalarda banyo ve tuvalet vardır ve 24 saat sıcak su verilmektedir.

Odalarda her öğrencinin ayrı çalışma masası, telefonu ve internet bağlantısı bulunmaktadır. Odalarda haftada iki gün temizlik yapılmaktadır. Engelli öğrenciler için özel olarak tasarlanmış 1 ve 2 kişilik engelli odaları mevcuttur. Yurt binalarında bulunan çamaşır odalarında öğrenciler ücretsiz olarak çamaşırlarını yıkamakta ve ütü yapabilmektedirler.

Her yurt binasında bulunan mutfaklarda öğrenciler istedikleri yemekleri yapıp yiyebilmektedirler. Her yurt binasında TV salonu, spor odası, çalışma odası öğrencilerin ortak kullanımına sunulmuştur.

Yurtlara kabul bir akademik yıl için geçerlidir. Yurtlara kabul öncelik şartları her yıl yurtlar komitesi tarafından önerilir ve Sabancı

Üniversitesi Rektörü' nün onayını takiben öğrencilere duyurulur. Öğrenciler yurt başvuru dönemi sürecinde başvurularını web üzerinden yapmaktadırlar. Kaydını tamamlayan öğrencilere oda, dolap, keson ve posta kutusu anahtarları verilmektedir (www.sabanciuniv.edu.tr).

5.4.12. Kültür Üniversitesi Öğrenci Yurtları

Yurtlar Üniversitenin Şirinevler yerleşkesinde yer almaktadır. Yurtlarda Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı bünyesinde bulunan Psikolojik Danışmanlık Birimi vardır. Yurt odalarında öğrenciye ait yatak, elbise dolabı, komidin, çalışma masası, telefon, 24 saat sürekli internet bağlantısı vardır. Yurtların temizliği günlük olarak yapılmaktadır. Her katta oturma grupları, sıcak-soğuk su sebilleri, mutfak, 24 saat sıcak su bulunan banyolar ve tuvaletler mevcuttur. Her yurttan dinlenme salonları, uydu bağlantılı TV, internet salonu, ücretsiz çamaşır ve kurutma makineleri, etüd salonları ve Mimarlık Fakültesi öğrencileri için ayrı çalışma salonları ve çizim masaları bulunmaktadır. Her katta ortak kullanım için mutfak vardır.

Öğrencilere ev ortamı sunmayı hedefleyen Kız Öğrenci Evleri' bir oda, bir salon, mutfak ve banyo ve tuvaletten ibarettir ve yurtlardaki tüm olanaklar bu öğrenci evlerinde de mevcuttur.

Tüm yurtlarda 24 saat güvenlik vardır ve giriş çıkışlar turnike sistemi ile yapılmaktadır. Yurda giriş hafta içi 23.00, hafta sonu 24.00 olarak uygulanmaktadır. Erkek Yurdu' nun kapasitesi 150, Kız Yurdu' nun 105, Kız Öğrenci Evi' nin kapasitesi ise 70 kişidir. Kültür Üniversitesi Yurtları' na kayıt için gerekli belgeler şöyle belirtilmiştir:

- Öğrenci kimliği fotokopisi
- Nüfus cüzdanı fotokopisi
- Sabıka Kaydı
- 3 Adet Resim
- Sağlık Ocağından Sağlık Raporu
- Akciğer Mikro Film, Hepatit-B aşısı olduğuna dair belge

- Mali İşler Daire Başkanlığı'ndan alınan ödeme planı ve banka dekontu (www.iku.edu.tr).

5.4.13. Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Yurtları

Uluslar arası Kıbrıs Üniversitesi Yurtları otel odası ve apartman dairesi şeklinde olmak üzere iki şekilde tasarlanmıştır. Tüm yurt binalarında ortak özellik olarak odalar arası görüşmeye ve dışardan aranmaya açık ücretsiz telefon bağlantısı ve ücretsiz hızlı internet bağlantısı mevcuttur. Çok kanallı kapalı devre televizyon yayını vardır ve öğrenciler kendileri getirebilecekleri gibi, yurt idaresinden de televizyon kiralayabilirler. Ayrıca her yurt binasında kampus dışını aramak isteyen öğrenciler için kartlı telefon sistemi vardır. Öğrenciler odalarının ve dairelerin temizliğinden kendileri sorumludur. Yurt yönetimi genel kullanım alanlarının temizliğinden sorumludur. Kız ve erkek bloklarının olduğu Uluslar arası Kıbrıs Üniversitesi Yurtlarında giriş çıkışlar kontrollüdür ve denetime tabiidir. Yatak, çalışma masası, dolap, kitaplık, oturma grubu ve buzdolabı yurt idaresi tarafından sağlanmaktadır. Battaniye, yorgan, yastık, nevresim gibi özel malzemeleri öğrenciler kendileri getirmektedir. Yurt odalarındaki ısınma, aydınlanma, sıcak ve soğuk su giderleri oda sakinleri tarafından ortak ödenir. Ayrıca temizlik ve sağlık ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla çamaşırhane ve sağlık merkezi hizmetleri yurt bölgesi yakınında öğrencilerin hizmetindedir.

5.4.13.1. Apart daire tipi yurtlar

10 blokta 33 daireden oluşan daire tipi yurtlar iki veya üç yatak odasına ek olarak salon, mutfak, banyo, tuvalet ve balkona sahiptir. Daireler yatak odalarında her öğrenci için yatak, ranza, çalışma masası, kütüphane dolabı ve çalışma sandalyesinden ibaret standart donanıma ek olarak salonda oturma grubu, sehpa, yemek masası takımı, buzdolabı gazlı ocak ve fırından oluşan demirbaşlardan ibarettir.

Her dairede yatak odası ile orantılı olarak üç, dört veya altı öğrenci ikamet etmektedir. Her yatak odası iki öğrenciyi barındıracak şekilde

tasarlanmıştır ve her dairenin banyo ve tuvaleti bulunmaktadır. Apart yurtlarda yemek pişirmek serbesttir ve kayıta yemek dahil paket programına katılmak zorunluluğu yoktur.

5.4.13.2. Otel tipi yurtlar

Otel tipi binalar bir, iki ve dört kişilik odalardan oluşmaktadır. Bazı odalarda banyo tuvaletler ortak kullanımlı bazılarında ise oda içerisindedir. Bu yurtlarda ranza yatak, sandalye, koltuk, çalışma masası, dolap, kütüphane, buzdolabı, sehpa ve TV sehpası bulunmaktadır. Otel tipi yurtlarda odaların ısıtılması merkezi ısıtma sistemiyle sağlanmaktadır ve öğrenciler günün her saatinde sıcak su bulabilmektedirler.

Otel tipi yurtlarda rezervasyon yaptırmak isteyen öğrencilerin yemek, yurt ve eğitim ücretlerinin uygun fiyata birlikte sunulduğu paket programa dâhil olmaları gerekmektedir. Otel tipi yurt binalarda altyapı yetersizliğinden dolayı yemek yapılmasına izin verilmemektedir (www.ciu.edu.tr).

5.4.14. Koç Üniversitesi Yurtları

Koç Üniversitesi Rumelifeneri Kampusu içinde bulunan yurt binaları ikisi misafirhane olmak üzere toplam 21 binadan oluşmaktadır. Yurtlarda 215 adet tek kişilik, 425 adet çift kişilik, 3 adet üç kişilik, 90 adet dört kişilik oda yer almaktadır. Dönem içinde yurt yatak kapasitesi 1434'e yükselmektedir. Ayrıca Yüksek Lisans öğrencilerinin barınmalarını sağlamak amacıyla kampus dışında yeterli sayıda lojman bulunmaktadır. Her odada kişiye tahsis edilmiş yatak (yastık, yatak koruyucu, yatak örtüsü, battaniye), mini buzdolabı, elbise dolabı, masa, çalışma sandalyesi, abajur ayrıca özel internet bağlantısı bulunmaktadır.

Yurt binalarında her katta öğrencilerin ortaklaşa kullanabileceği çift taraflı banyo kompleksleri mevcuttur. Yurtta kalan öğrencilerin yaşam kalitelerini yükseltmek için gece 8 personel, gündüz 7 personel 24 saat aralıksız hizmet verilmektedir. Yurt sorumluları kendileri için belirlenmiş görev tanımları dâhilinde öğrencilerin yurt yaşamına adapte

olmalarını kolaylaştırmak ve sorunlarına çözümler bulmak için görev yapmaktadır. Yurt binaları fiziksel konum ve şekillerine göre değişim göstermektedir. Öğrenciler yurt başvuruları sırasında oda tipi tercih etme hakkına sahiptirler (www.ku.edu.tr).

Koç Üniversitesi Yurtları bina tiplerine göre A, B ve C Tipi olmak üzere üçe ayrılmaktadır. A Tipi Yurtlar bodrum katlıdır ve 11 binadan oluşmaktadır. Bu binalardan altısında mutfak ve çamaşırhane bulunmaktadır ve belli kurallar dahilinde öğrencilerin kullanımına açıktır.

B Tipi Yurtlar 3 katlı 5 adet yapıdan oluşmaktadır. Bu yurtlarda her katta çift tarafta kullanıma açık banyo bulunmaktadır. Üst katta bulunan mutfak ortak kullanımlıdır. Binaların giriş katında bulunan dinlenme salonlarında bulunan bilgisayarlar ve yazıcılar yurt sakinlerinin kullanımına açıktır. Yurtta kalmakta olan öğrenciler misafirlerini dinlenme salonlarında kurallara uygun davranmak kaydıyla ağırlayabilirler.

C Tipi Yurt olarak S Binası adı verilen, üç katlı, 62 odalı ve 124 yatak kapasiteli bir adet yurt mevcuttur. Bu yurtta sadece 21 oda içinde banyo ve tuvalet vardır. Bodrum katta yer alan çamaşırhane ve mutfak, yurt yönergesi (Bkz. Ek 1) dâhilinde kullanıma açıktır. Bodrum katı girişinde bulunan dinlenme salonu yurt yönergesinde belirtilen esaslara göre öğrencilerin kullanımına açıktır. Zemin katta yer alan bilgisayar odasında öğrenciler bilgisayar internet ve elektronik yazıcıdan yararlanabilmektedirler (www.ku.edu.tr).

5.4.15. Girne Amerikan Üniversitesi Yurtları

Girne Amerikan Üniversitesi Yurtları üç tip öğrenci yurdu vardır. Bunlar Üniver-city Erkek Öğrenci Yurdu, Gordon Bennet Court Kız Öğrenci Yurdu ve Bilgi Köyü Kız Öğrenci Yurdudur. Yurt ücretleri yıllık olarak alınmakta ve bir akademik yılı kapsamaktadır. Bu ücrete elektrik, su kullanım ücreti, çamaşırhane ücreti dâhil değildir (www.gau.edu.tr)

5.4.15.1. Üniver-city Erkek Öğrenci Yurdu

Kampusu uzaklığı 800m. olan bu yurt, çift kişilik odalardan ibarettir ve kapasitesi 600 kişidir. Tüm gün güvenlik ve temizlik hizmetlerinin verildiği yurttta; kablosuz internet bağlantısı, TV, merkezi ısıtma, buzdolabı, gardrop, çalışma salonu, ortak çamaşırhane ve süper market öğrencilerin kullanımına sunulmuştur.

5.4.15.2. Gordon Bennet Court Kız Öğrenci Yurdu

Kampusu uzaklığı 300m olan yurt, 200 kişilik kapasiteye sahiptir ve odalar iki kişiliktir. Tüm gün güvenlik ve temizlik hizmetlerinin verildiği yurttta, kablosuz internet bağlantısı, buzdolabı, telefon, klima, gardırop, banyo, ortak mutfak, çalışma odası ve ortak çamaşırhane bulunmaktadır.

5.4.15.3. Bilgi Köyü Kız Öğrenci Yurdu

Kampusu uzaklığı 2 km olan Bilgi Köyü Kız Yurdunun 360 kişilik kapasitesi vardır ve odalar dörder kişiliktir. Tüm gün güvenlik ve temizlik hizmetlerinin verildiği yurttta TV, telefon, klima, merkezi ısıtma, internet, gardırop, buzdolabı, banyo, ortak mutfak, çalışma odası, mikro dalga fırın ve ortak çamaşırhane bulunmaktadır (www.gau.edu.tr).

5.4.16. Yeditepe Üniversitesi Öğrenci Yurtları

26 Ağustos Yerleşkesi' nde yer alan Yeditepe Üniversitesi Öğrenci Yurtları iki kişilik odalara ve 2000 kişilik yatak kapasitesine sahiptir. Yurt odalarında banyo, tuvalet, mini buzdolabı, özel çalışma masası, sandalye, camlı kütüphane dolabı, aynalı gardırop ve yanmaz malzemedden yapılmış diğer donanımlar bulunmaktadır.

Yurttta görevliler tarafından haftada bir kez yatak takımı ve havlu değişimi yapılmaktadır. Gün aşırı oda temizliğinin yapıldığı yurttta kesintisiz sıcak su sağlanmaktadır ve koridorlarda sıcak ve soğuk su sebilleri vardır. Odalarda internet bağlantısı vardır. Yurt kantininde ortak kullanımlı televizyon vardır.

Yurtta kalmakta olan öğrenciler, sosyal tesislerde yer alan açık ve kapalı yüzme havuzları, fitness merkezi, squash salonu, sauna ve Türk Hamamı'ndan yararlanabilmektedirler. Sosyal tesislerde öğrencilere sabah, öğle ve akşam yemek çıkarılmaktadır. Hafta içi 24.00, hafta sonu 01.00'dan sonra yurda giriş çıkış yasaktır (www.yeditepe.edu.tr).

5.4.17. İzmir Ekonomi Üniversitesi Yurtları

Üniversite kampusu içinde yer alan 480 öğrenci kapasiteli sekiz katlı yurt binasının 4 katı kız 4 katı erkek öğrencilere ayrılmıştır. Odaların kapıları kişiye özel kartlı sistem ile çalışmakta olan yurdun ortak kullanım alanları kameralarla gözlenmektedir. Engelli öğrenciler için düzenlenmiş bir odanın da bulunduğu 2 kişilik 240 odada banyo, yatak, elbise dolabı, komodin, çalışma masası, kitaplık, buzdolabı, telefon ve internet bağlantısı bulunmaktadır. Öğrencilere yastık, çarşaf, pike, battaniye ve nevresimden oluşan yatak takımı verilmektedir. Çarşaf her hafta değiştirilmekte ve odalarda günlük temizlik yapılmaktadır.

Yurt binası jeotermal enerjiyle ısıtılmakta ve öğrenciler için devamlı sıcak su verilmektedir. Öğrenciler çamaşırlarını yurt binası içerisinde uygun bir ücret karşılığında yıkatıp ütületebilmektedirler. Yurtta 24 saat idari görevli, sorumlu resepsiyon memuru ve güvenlik elemanları görev yapmaktadır.

Yurt binası içerisinde ortak kullanılan çalışma odaları, televizyon salonu, kafeterya, lokanta, kuaför ve güzellik merkezi bulunmaktadır. Kahvaltı ve yemekler üniversite ana binasının yanı sıra yurt binasında da tabldot veya alakart olarak verilmektedir (www.izmirekonomi.edu.tr).

5.4.18. Lefke Üniversitesi Öğrenci Yurtları

Üniversite kampusu içerisinde üç yurt bulunmaktadır. Kampus 1 Yurdu iki kişilik odalardan oluşmaktadır ve 152 yatak kapasitesine sahiptir. Kampus 2 Yurdunda ise odalar dörder kişiliktir. Kampus 3 Yurdu 222 yatak kapasitesine sahiptir ve tüm odalar iki kişiliktir. Bu yurttan yüksek hızda internet bağlantısı olan bilgisayar odası

bulunmaktadır. Sağlık hizmetleri servisi bünyesinde bulunan tam donanımlı Revir' de görevli doktor ve hemşire öğrencilere sağlık hizmeti verirken; iki Psikolog tarafından danışmanlık hizmeti de verilmektedir.

Kampusta yer alan tüm yurtlarda her katta ortak kullanılan mutfak; odalarda çalışma masası, gömme dolap, mini buzdolabı, banyo ve tuvalet bulunmaktadır. Yurt ücretlerine 24 saat güvenlik, temizlik, elektrik ve merkezi ısıtma dâhildir. Yurtlarda bir öğrenim yılında toplam konaklama süresi, 1 Eylül 15 Haziran tarihleri arasını kapsayan 10 aydan ibarettir (www.lefke.edu.tr).

5.5. Dünyada Yükseköğrenim Yurtlarından Örnekler

Ülkemizde ailesinden uzakta eğitim almakta olan üniversite öğrencilerinin çoğuna barınma olanağı sunmakta olan Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu son derece merkezîyetçi bir yapıya sahiptir. Yurt ve barınma hizmetleri Ankara'da bulunan Genel Müdürlüğe bağlı 20 bölge müdürlüğü ve ona bağlı 219 yurt müdürlüğü şeklinde yapılanmıştır. Kredi ve Yurtlar Kurumu üniversite öğrencilerinin barınma ve burslarıyla ilgili tüzel kişiliğe sahip bir kurum olarak dünyada özgün bir örnek teşkil etmektedir. Dünyadaki örneklere baktığımızda birçok ülkede üniversite öğrencilerinin barınma sorununun genellikle öğrenci yurtları ile çözüldüğünü görmekteyiz. Avustralya ve Kanada' da dışarıdan gelen öğrenciler için "homestay" denilen, aile yanında öğrencilik boyunca kalma seçeneğinin de yaygın olduğunu görüyoruz. ABD'de yurt (dormitory) kelimesi genellikle yatılı okul veya kolej öğrencileri için çok sayıda kişinin "uyuma yeri veya binası" anlamına gelmektedir. Bunun İngiltere'deki karşılığı ise "Halls of Residence" dir. Japonya' da erkek yurtlarında ortak pişirme mekânları varken kız öğrenciler için yurt odalarında dayalı döşeli mutfak vardır (<http://en.wikipedia.org/wiki>)

5.5.1. Amerika Birleşik Devletleri' nde kolej ve üniversite yurtları

Amerika Birleşik Devletleri' nde kolej ve üniversitelerin çoğu genellikle belli bir ücret karşılığında öğrencilerine tek kişilik veya çok kişilik oda sağlamaktadır. Yurt binaları apartman gibi böyle odalardan oluşmaktadır ve binalardaki oda sayıları birkaç taneden binlerce odaya kadar değişmektedir. En büyük yurt binası Birleşik Devletler Deniz Kuvvetleri Akademisindeki Bancroft Hall Yurdu'dur.

Kolej ve Üniversite yurtlarındaki odalar kalan kişi sayısı, büyüklük, şekil ve olanaklar açısından farklılıklar gösterir. Tipik bir Amerikan yurt odası banyosuz ve iki kişiliktir ve Amerika'da "double" olarak anılır. Amerika'da çoğu yurttan toplu banyolar mevcuttur.

Birçok kolej ve üniversite artık "yurt" terimi kullanılmamakta bunun yerine öğrencilerin toplu olarak kaldıkları mekanlar "residence hall" yani yerleşke binası olarak adlandırılmaktadır. Bu terim yerleşke yaşam görevlileri tarafından, daha geniş bir akademik kuruluşun parçası olan öğrenen ve yaşayan bir topluluğu daha iyi tanımladığı için önerilmiştir. Yurt (dorm) kelimesi üniversite ve kolejlere ilk uyarlandığı zamanlarda yurt binalarındaki atmosfer sadece öğrencilerin uyuyabileceği odalardan ibaretti. O yıllarda öğrenciler binadan çıkış yasağı ve gece belli bir saatten sonra ışıkları söndürme kuralı ile kısıtlanmıştı ve yurt annesi (dorm mother) yurdun işletilmesinden sorumluydu. Üniversite ve kolejlerin yerleşke binaları sakinlerine daha iyi ve kapsamlı bir hizmet sunmayı amaçlamalarından beri artık bu durum geçerli değildir. Kafeterya, akademik merkez, aktif pasif programlama, yerleşke asistanları, ve bina koordinatörleri kampus yaşamına yeni bir anlam katmışlardır. Boş yer durumunu öğrenmek üzere yerleşke asistanlarına başvuran öğrenciler yurt sözcüğünü her kullandıklarında kaşlarını çatan görevlilerden yurt sözcüğünü kullanmamaları gerektiğini çabucak öğrenmektedirler (<http://en.wikipedia.org/wiki/>).

Birleşik Devletlerde yurtlar genellikle erkeklerin bir grup odada, kızların bir grup odada yaşadığı bloklara ayrılmıştır. Bazı yurtlar her iki cinsiyetten ziyaretçilerin değişen sürelerde ziyaretine açık olduğu kız veya

erkek yurtlarıdır. Örneğin İndiana Notre Dame Ünivrsitesi' nin karşı cinsten öğrencilerin ziyaretine açık yurtlarının uzun bir tarihi vardır.

Çoğu kolej ve üniversite, öğrencilerine aynı yurttaki farklı katlarda veya her iki cinsin de aynı katta fakat odalarda hemcinsleriyle paylaştıkları karma yurt olanakları sunmaktadır. 2000'li yılların başından itibaren devlet üniversitelerindeki yurttaki karşı cinsten öğrencilerin aynı odayı paylaşmalarına izin verilmektedir. Bazı kolej ve üniversite karma yurtlarında karma banyo olanakları da mevcuttur.

Çoğu öğrenci yurdu, üniversite ve kolej kampuslarına apartman daireleri gibi özel barınma yerlerinden daha yakındır. Bu konfor özellikle araçlarını kampusa park etmelerine izin verilmeyen birinci sınıf öğrencileri tarafından ve yurtların sınıflara yakın olması nedeniyle tüm öğrenciler tarafından tercih edilme sebebidir.

Üniversitenin hizmetlerinden uzakta kalan yurt binaları dinlenme odaları veya bar gibi hoş gidecek birtakım olanaklara sahiptir. Kampusta yer alan yerleşke binaları gibi kampus dışındaki yerleşkelerde de internet hizmetleri, her odaya doğrudan bağlantı, ya da merkezi bilgisayar odası veya kablosuz internet bağlantısı şeklinde standart hizmetler arasındadır. Öğrencilere yemek çıkarılan yurttaki yemek ücretleri ya dönemsel kayıt ücretiyle birlikte alınmaktadır ya da öğrenci yemek alınırken parasını ödenmektedir. Yurttaki yemek saatlerini dışında yemek yapmak isteyen öğrenciler için mutfak hizmetleri de vardır. Birçok yurttaki çamaşır salonu vardır ve bazen çok kalabalık olabilmektedir (<http://en.wikipedia.org/wiki/>).

Amerikan yatılı okullarında, kolejlerinde ve üniversitelerinde yurt kelimesi, üniversite personelinin “residence hall” terimini ya da sadece “hall” terimini tercih etmelerine rağmen, tamamı öğrencilere barınma hizmeti veren binalar için kullanılmaktadır.

Geçmişte Birleşik Devletlerde ve başka yerlerde birçok şirket çalışanlarını yurttaki barındırmıştır. Bu uygulama gittikçe azalmıştır fakat başka ülkelerde devam etmektedir. Birleşik Devletlerdeki birçok

askeri kuruluşta askerlerin kaldığı yurt binaları barakalarla yer değiştirmiştir.

Bu yurtlar genelde 21 metrekare genişliğindedir ve minimum konfora sahiptir. Bu konfora:

- İki büyük yatak
- Masa (genellikle masa lambası ve internet bağlantı girişiyle birlikte)
- Ayna
- WC (bazen)
- Elbise dolabı (bazen)
- Pencere
- Musluk (nadiren) eklenmektedir.

Çoğu kez birkaç odaya içinde duş tuvalet ve musluk bulunan bir banyo düşmektedir. Merkezi banyolar ya yurt binasının bir katına ya da bir oda grubuna hizmet vermektedir. Yurtlarda odaların içinde banyo bulunması Birleşik Devletlerde çok az rastlanan bir durumdur (<http://en.wikipedia.org/wiki/>).

Bazı okullarda her yurt yerleşkesi kendi müstakil yerleşke konseyine sahiptir. Buldukları yerde bu müstakil konseyler “Residence Hall Association” denilen bir çeşit üst yönetim olan yurtlar birliğine bağlıdır. Ayrıca “Resident Student Association” veya “Junior Common Room Committee” adı altında müstakil yerleşke konseylerine fon sağlayan ve yurtların çeşitli ihtiyaçlarını sağlayıp işlerini gören yani bir çeşit kâhyalık yapan kuruluşlar vardır. Yerleşke konseyleri yurtlarında barınan öğrenciler için sosyal etkinlikler, konferanslar düzenler. Yurtların yönetiminden üniversite yöneticileri sorumludur.

5.5.1.1. Amerika Birleşik Devletleri yurtlarından örnekler

Michigan, Doğu Lansing Bölgesindeki Michigan Devlet Üniversitesi Amerika Birleşik Devletleri'nin en geniş yurt yerleşkelerine sahiptir. Lisans öğrencileri için ayrılmış 23 farklı yurt binasında, yüksek lisans

öğrencileri için ayrılmış 1 yurt binası ve 3 apartmanda toplam 16000 öğrenci barınmaktadır.

Illionis Devlet Üniversitesi'ndeki Watteson Towers dünyadaki en yüksek yurt binaları arasındadır. 1967 yılında inşa edilen 28 katlı bu yurtlar 2200 öğrenciyi barındırmaktadır ve 91 metre yüksekliğindedir.

Manhattan'da New York Üniversitesi, Birleşik Devletlerdeki en büyük kapasiteye sahip "freshman" yani birinci sınıf öğrencilerini barındıran yurda sahiptir. Manhattan 3. Caddede yer alan Third North Yurdu, onüç katlı üç yurt binasında 931 birinci sınıf öğrencisine hizmet vermektedir.

Austin şehrinde Texas Üniversitesi Kampusu dışında fakat Üniversiteye yakın bir konumda bulunan Dobie Center 112 metre yüksekliğinde 27 katlı özel bir öğrenci yurdudur. Öğrenciler için özel bir yurt yerleşkesi olmasının yanı sıra Dobie Center iki katlı bir alışveriş merkezi, tiyatro salonu, lokanta ve çeşitli mağazaları olan bir merkezdir (<http://en.wikipedia.org/wiki/>).

5.5.1.2. Amerika Birleşik Devletleri' nde yurtların yönetimi

Amerika Birleşik Devletleri' nde üniversite ve kolej yurt yerleşke binalarında, normal koşullarda öğrencilerden ve profesyonel yerleşke yaşam görevlilerinden öğrenci görevliler veya Yerleşke Asistanları (Residence Assistants); irtibat görevlisi, arabulucu ve kural uygulayıcıları olarak işlev görürler. Öğrenci görevliler, yüksek lisans öğrencileri veya tam zamanlı yerleşke yaşam profesyonelleri tarafından denetlenirler. Yurt yöneticileri öğrencilerin okul yaşamları boyunca sosyal ve akademik konularda bilgilenmelerine yardımcı olmayı amaçlayan çeşitli aktiviteler organize ederler.

Kısaca RA "resident asistant" olarak adlandırılan yerleşke asistanı, yerleşke binasında kalmakta olan öğrencileri denetlemekle görevli, üniversite veya kolej bünyesinde yer alan eğitilmiş bir öğrenci lideridir. Birçok okulun bu görev için kullandığı farklı isimleri vardır. Bunlar genellikle "senior resident", "student asistant", "community advisor",

“resident advisor”, “residence hall asistant”, “floor fellow”, “house fellow”, “don” gibi isimlerdir.

RA’ ların seçimi ve eğitim süreci üniversiteden üniversiteye değişmekle birlikte, genellikle çok ayrıntılı ve sıkıdır. RA eğitimi çoğunlukla gerçek yaşamdan örnek olay simülasyonları ve takım oluşturma çalışmalarından oluşmaktadır. RA’ lar genel olarak öğrenci işleri yönetimi ve öğrenciler arasındaki en önde gelen arabulucu durumundadırlar. RA’ ların görevinin maddi yararları arasında en önemlisi yerleşke sakinlerinin ihtiyaçlarını belirleme ve bunları sağlama kabiliyetlerini geliştirmedir. Bu yararlar kuruluştan kuruluşa değişebilir ve tek bir yerleşke binası odasını, park izinlerini, mali tazminatı, yemek yeme planını, oda fiyatlarında önemli indirimleri, kapsayabilir. Muhtemelen daha da önemlisi, RA görevinin kriz yönetimi eğitimi, müzakere ve savunma kabiliyeti, zaman yönetimi, tanıtım becerileri gibi maddi olmayan kazanımlardır. RA’ lar çoğunlukla, buldukları pozisyonun gereği olarak, liderlik, yönetim becerileri ve akademik tecrübelerinin parçası olarak toplumla ilişkiler eğitimleri olarak kolej ve üniversite çevresinden iş dünyasına başarılı bir geçiş yapmak üzere eğitilirler (<http://en.wikipedia.org/wiki/>).

RA’ ların yerleşke binalarında kuralları ve güvenliği denetlemek için çıktıkları devriye görevleri vardır. Bu devriyeler sırasında öğrencilerin akademik çalışmalarını yapmaları için uygun ortamları ve çalışma salonlarını da denetlerler. RA’ lar aynı zamanda yurt odalarında kalmakta olan öğrenciler arasında çıkan anlaşmazlıklarda, öğrencilerin bunalımlarında, alkol ve madde kullanımında günlük destek vermekle de görevlidirler.

RA’ lar görevli oldukları yerleşkelerde yerleşke sakinlerinin yaşamını zenginleştirecek sosyal etkinlikler organize ederler. Bu etkinlikler toplum servisi projeleri kapsamında sinema gösterimi, belli konuların (ırkçılık, çok kültürlülük, kişiler arası ilişkiler, akıl sağlığı vb. gibi) işlendiği eğitim programları veya birtakım becerilerin (yemek yapma, çamaşır yıkama, zaman yönetimi vb. gibi) öğretimi programları gibi her

türden olabilir. Bu etkinlikler genellikle yerleşke sakinleri arasında toplum ruhu oluşturmak, yurttta kalmakta olanların akademik becerilerini artırmak, liderlik yeteneklerini geliştirmek veya sadece kişisel gelişimi desteklemek ve belli bir konuyu anlamak amacıyla düzenlenmektedir. Bazı durumlarda kalp masajı (Cardiopulmonary resuscitation, CPR) eğitimi olarak acil sağlık durumlarda basit müdahalelerde bulunabilirler. Bazı okullardaki RA' lar öğrenciler arasındaki şiddet olaylarına da müdahale ederler. Bazı üniversitelerde yasal sınırlardan dolayı RA' ların öğrencilere fiziksel olarak temasları yasaktır ve RA' ların bu sorumlulukları olaydan olaya değişir. RA' ların pozisyonları doğal olarak yönetimsel olmakla birlikte, RA' lara eşyaları arama ve el koyma, yerleşke yönetiminin izni olmadan odaya girme gibi yasal sınırları geçme izni verilmez. Bu tür müdahalelerin gerekli olduğu durumlarda RA' lar yerel otoritelerin kararına uyarlar (<http://en.wikipedia.org/wiki/>).

5.5.2. İngiltere üniversite yurtları

İngiltere'de yurt farklı bir anlam taşımakta ve değişen boyutlarda birden fazla tek kişilik yatağı olan bir oda anlamına gelmektedir. Bunların örnekleri İngiliz yatılı okullarında ve “hostel” gibi pansiyonlarda görülebilir. Hostellerde odalar yatak dışında çok az mobilyaya sahiptirler. Bu odalar üç adetten elli adete kadar yatak barındırabilirler (bu tür çok yataklı odalar askeri barakalar dışında çok az görülür). Böyle odalarda kalanlar için mahremiyet ya çok az ya da hiç yoktur ve kişisel eşyalar için yatağın içinde veya yanında çok sınırlı olmak şartıyla saklama dolabı vardır.

ABD' de “residence hall” veya kısaca “hall” olarak adlandırılan öğrenci yurtları; Oxford Üniversitesi, Cambridge Üniversitesi, Durham College, York Üniversitesi, Lancaster College ve Kent Üniversitesi gibi öğrencilerin barınma sorununu kendi olanaklarıyla çözen ve (bu üniversitelerin kendi binalarında kalmakta olan mensupları ve öğrencileri “living in” veya “living in college” olarak adlandırılır) böyle özel bir

kavrama ihtiyaç duymayan üniversitelerin dışında İngiltere’ de “halls of residence” ya da kısaca “halls” olarak bilinir.

İngiltere’de öğrenci yurtları ABD’de ki uygulamalara benzer şekilde yapılanmıştır. Üniversitede ikamet eden akademisyenler yurtlardan sorumlu olmalarına rağmen “warden” yani bekçi olarak bilinir ve “vice-warden”, “sub-warden” ve “senior-members” ten oluşan bir bekçi takımı (Wardential Team) tarafından desteklenir. Bunlar genellikle ilgili üniversite veya kolejde görevli akademisyenler ve öğrencilerdir. Yurtlardaki hizmetler genellikle Bursar adı verilen muhasebeci görevliler tarafından yerine getirilir.

Üniversite yurtlarında odaların, lobi ve banyoların temizliğini sağlayan kat görevlisi personel vardır. Öğrenciler normal olarak kendi odalarının, banyolarının ve hizmetlerine sunulan yarı özel banyoların temizliğinden sorumludurlar.

İngiltere üniversite ve kolej yurtlarındaki “sub-wardens” veya “senior-members” kavramları Amerikan Üniversite yerleşkelerindeki RA'lara (residence assistant) benzemektedir. Bu görevliler Amerika’da öğrenci yaşam koşullarını iyileştirmeye çok fazla odaklanmaz fakat onun yerine gece ve hafta sonları süresince yurt sakinlerine güvenlik, yangın ve ilk yardım konularında hizmet etmek gibi işlere yönelmişlerdir. İngiltere üniversite ve kolej yurtlarındaki “Wardential Teams” görevlilerinin yerleşke sakini öğrencilerin bütün sosyal yaşamlarına etki etmeleri beklenmektedir. Bu pozisyonların yüksek lisans öğrencileri tarafından üstlendikleri düşünülse de genellikle Phd derecesine başvuran öğrenciler tarafından doldurulmaktadır (www.globalvizyon.com/ingiltere/egitim).

5.5.3. Çin üniversite yurtları

Çin’ de ki birçok üniversite yabancı öğrenciler için uluslar arası yurt hizmeti sunmaktadır. Bu uluslararası yurtlar yabancı öğrenciler için genellikle tekli, ikili ve üç yataklı odalar sunmaktadır. Odaların çoğunda internet bağlantısı, belli başlı oda mobilyaları, televizyon ve telefon bulunmaktadır. Tüm odalarda banyo vardır (www.chinaeducenter.com).

Pekin Üniversitesi Yurtlarında Çinli öğrenciler için odalar iki veya dört kişiliktir. Üniversitede okuyan yabancı öğrencilerin ise yurttaki kendilerine ait odaları vardır. Öğrencilerden oldukça yüklü ücretler talep eden Şanghay ve Pekin Özel Üniversiteleri dışında, üniversite yurt şartları bütün Çin’de neredeyse birbirinin aynıdır. Pekin Üniversitesi yurtlarında devamlı çalışan bir ısıtma sistemi bulunmaktadır. Çin’de birçok şey gibi ısıtma da şehirde yer alan merkezi sistemden kontrol edilmektedir. Pekin gibi Kuzey şehirlerinde merkezi ısıtma hizmeti 1 Kasım tarihinde başlamaktadır (<https://blogs.creighton.edu>).

Tsinghua Üniversitesi’nde bulunan Zijing Yurtları 40 bin metrekare alanda kurulu, dört kişilik odalara sahip iki erkek yurdu ile bir kız yurdundan ibarettir. Her odada raflı ve dolaplı iki adet ranza yatak, bilgisayar masası, kitap rafları ve gardırop bulunmaktadır. Ayrıca yüksek hızlı internet ve merkezi klima sistemi öğrencilerin kullanımına sunulmuştur. Her iki yurt odası, içerisinde yemek masası ve televizyon bulunan bir oturma odasına açılmaktadır (<http://news.tsinghua.edu.cn>).

5.5.4. Meksika üniversite yurtları

Meksika’da yerleşke asistanları “prefectos” olarak adlandırılır. Bu görev gece saat 23.00 de odalarda devam yoklaması yapılması dışında ABD’de olduğu gibi birçok konuda aynı fonksiyonlara sahiptir. Meksika’da Yurt binaları ya kızlar ya da sadece erkek öğrenciler içindir ve bundan dolayı her gece yurt asistanı tarafından karşı cinsten ziyaretçilerin odalarda kalmaması için her gece yurt odalarında yoklama alınır (<http://en.wikipedia.org/wiki/>).

5.5.5. Rwanda üniversite yurtları

Butare Ulusal Üniversitesi’nde Merkez Yurtları’nda 4 kişi 35 metrekarelik iki yataklı bir odayı paylaşmaktadır. Diğer üniversite yurtlarında, bundan daha büyük olmayan odalarda 12 öğrenci barınmaya çalışmaktadır (<http://www.eduworld.com>).

5.5.6. İran üniversite yurtları

Bilim Teknoloji ve Araştırma Bakanlığı Öğrenci Yardım Fonu Başkanlığı tarafından 20 milyar riyal yatırımla yenilenen Yükseköğrenim Yurtlarına 2005 yılında 17 yeni yurt daha eklenerek toplam yurt sayısı 617 ye çıkarılmıştır. Yurtlardan 128 bin üniversite öğrencisi faydalanmaktadır. Yurtların % 85' i Bilim Teknoloji ve Araştırma Bakanlığı' na aittir, % 8.7' si kiralıktır, % 6' sı kendini finanse etmektedir, % 0.3' ü ise yardım kuruluşları tarafından işletilmektedir.

Yurtların toplam alanı 1.5 milyon metrekareye ulaşmaktadır ve öğrenci başına 12 metrekare alan düşmektedir. Bu rakam öğrenci başına 12-14 metrekare standardını tutturmaktadır. 2005 yılı verilerine göre İran' da yüksek öğrenim yurtlarında kalan öğrencilerin %50.2 sini kız öğrenciler, kalanını ise erkek öğrenciler oluşturmaktadır (www.iran-daily.com/1384/2386/pdf/i5.pdf).

5.5.7. Kanada üniversite yurtları

Ontario, Kingston'da Kraliyet Askeri Koleji'ndeki Stone Frigate yurtları 1812 savaşından kalan donanma gemilerinin sökülerek konulduğu depolama yerlerinden bozularak 1820 yılında inşa edilmiştir. 1874 yılında Kraliyet Askeri Koleji kurulduğunda eski antrepo öğrenci yurduna ve sınıflara dönüştürülmüştür.

Kanada üniversitelerindeki yurtlarda tüm öğrencilerin %10 una yetecek kadar, kabaca 120 bin yatak vardır. Kanada üniversitelerinin birçoğunda kampusa gidiş geliş yapanların sayısı kampustaki yerleşkelerde kalanlardan daha fazladır. Canadian Undergraduate Survey Consortium adlı üniversite kuruluşunun bilgilerine göre; çoğunluğu kendi ailelerinin yanında olmak üzere British Columbia Üniversitesinde öğrencilerin %79'u kampus dışında kalmaktadır. Alberta Üniversitesinde ise kampus dışında kalan öğrencilerin oranı %91'dir. Toronto Üniversitesi'nde 10 öğrenciden 8'i kampusa gidiş geliş yapmaktadır. York Üniversitesi'nde ise kampusa gidiş geliş yapan öğrencilerin oranı %85'dir.

Kanada'da üniversiteler değişmeye çalışmaktadırlar. Barınma olanaklarının olması en iyi öğrencileri üniversiteye çekmek için bir "ödül" olarak görülmektedir. Giderek artan sayıda üniversite en azından birinci sınıf için öğrencilere kampusta barınmak için yatak vaat etmektedir. Acadia, Bishop's, Brandon, Guelph, Lakehead, Mount Allison, Ottawa, Queen's, St. Francis Xavier, Toronto, Trent, Victoria, Western, Wilfrid, Laurier ve Windsor Üniversiteleri bu üniversiteler arasında sayılabilir. Diğer taraftan York, UBC, Calgary, Laurentian ve McMaster Üniversiteleri burslu öğrencilere veya seçkin lise başarısı gösteren öğrencilere ilk yıl barınma sağlamaktadır (<http://en.wikipedia.org/wiki/>).

5.5.8. Danimarka üniversite yurtları

Kopenhagen'daki birçok özel yurda rağmen, kısmi olarak üniversite tarafından yönetilen 5 yurt vardır. Sadece en azından iki yıl derslerini geçmiş öğrenciler yurda kabul edilir. Bunlar normal olarak eski yurtlar olarak anılmakta ve Regensen, Elers Koleji, Borchs Koleji, Hassager Koleji ve Valkendorfs Koleji'nde yer almaktadır. Çoğu Amerikan yurdunun tersine, genelde Danimarka yurtları, özelde eski yurtlar hiçbir öğrenci odasını kimseyle paylaşmak zorunda değildir düşüncesiyle sadece tek kişilik odalar kiraya verirler. Danimarkalı gençler üniversite yaşamları boyunca yurtlarda barınabilir.

Kopenhagen Üniversitesi'ndeki Valkendorfs Kollegium öğrenci yurdu 1589 yılında kurulmuş çok eski bir yurttur. Oxford ve Cambridge Kolejlere kadar eski olmasa da dünyanın en eski öğrenci yurtları arasındadır (<http://en.wikipedia.org/wiki/>).

5.5.9. Japonya üniversite yurtları

Jousei Yurdu Japonya'da gençliğin eğitime destek sağlamak amacıyla Birleşik Metodist Kilisesi'nin (United Methodist Church) bağışlarıyla 1956 yılı Eylül ayında inşa edilmiştir. Yurtta katı kurallar vardır ve öğrenciler yurttan önceden belirlenmiş amaçları olan etkinliklere katılırlar.

Yurtta her yıl yapılan yeni yıl kutlamaları gibi, ayda iki kez de dini hizmetler verilmektedir. Hıristiyanların misyonerlik faaliyetleri vardır. Yurt öğrencileri, softball turnuvaları, kız ve erkek yurtlarının birlikte düzenledikleri ortak aktivitelerin yanı sıra yurt festivali ve yılbaşı partisi düzenlerler. Öğrenciler birçok gönüllü aktivitede olduğu gibi, Üniversitenin geleneksel softball turnuvası olan Aoyama Festivali'nde de aktif rol alırlar.

Üniversiteden bir profesör, yurt yaşamının 4 yıllık lisans eğitiminin anlamına ve öğrencilerin maddi gereksinimlerine katkı sağlamasına çalışan kişi olan house-master olarak görev yapar. Bir yurt danışmanı (Resident advisor) ve kadın yönetici (dormitory matron) yurt yaşamının daha doyurucu bir şekilde devam etmesine yardımcı olan figürlerdir (www.aoyama.ac.jp/en/life/dormitory_jousei).

5.5.10. İsrail üniversite yurtları

Uluslararası Üniversite' ye gelen öğrenciler kampusta bulunan öğrenci yurtlarına kabul edilirler. Üniversite kampusunda yabancı öğrencilere hizmet veren iki yurt kompleksi vardır. Federman Yurtları içinde ortak banyo, mutfak ve oturma salonu bulunan üç adet iki kişilik odadan ibaret apartmanlardır. Talia Yurtları her birinde banyo, ortak mutfak ve oturma salonu bulunan altı tek kişilik odalardan ibaret apartmanlardır. Öğrenciler oda tercihlerine göre yurt seçebilirler. Talia Yurdu sadece üniversitede en az bir yıl geçirmiş öğrencileri kabul etmektedir (www.biu.ac.il/overseas/dormitories).

Haifa Üniversitesi yurtlarında her sosyal, ekonomik ve dinsel kökenden 1200 öğrenci barınmaktadır. Yurt blokları tamamıyla ya kız ya erkek yurdudur, karma yurt bloğu yoktur. Odalarda yatak, tuvalet ve raflar bulunmaktadır ve öğrencilere çarşaf, battaniye ve yastık verilmektedir. Ortak mutfakta buzdolabı ve iki adet pişirme amaçlı ocak vardır. Mutfakta kullanılan kap kacak ve diğer malzemeler öğrenciler tarafından sağlanır.

Yurtlar bölgesinde bilgisayar salonu, manav ve çamaşırhane bulunmaktadır. Bunlara ilave olarak, içerisinde geniş ekran televizyon bulunan, sık sık partiler, workshoplar, konferanslar ve diğer aktivitelerin düzenlendiği “club” binası bulunmaktadır. Akademik yıl süresince sadece Uluslar arası Üniversite’ de tam zamanlı olarak okuyan öğrencilerin yurttan kalmasına izin verilmektedir. Yaz Okulu’ na katılan tüm öğrenciler de yurttan kalabilirler. Üniversiteye kayıtlı öğrencilerin yurttan kalması bir zorunluluk olmamakla birlikte, yabancı öğrenciler yurttan barınmaları konusunda teşvik edilirler (www.biu.ac.il/overseas/dormitories).

5.5.11. Almanya üniversite yurtları

Almanya üniversitelerinde kampus sistemi yaygın olmadığı için öğrenciler barınma ihtiyaçlarını genellikle kendileri karşılamak zorunda kalmaktadırlar. Üniversite şehirlerinde öğrenci temsilciliklerinin ve değişik organizasyonların öğrenci yurtları vardır. Bu yurtlarda ortak kullanılan mutfaklar ve dinlenme odaları bulunmaktadır. Ancak kapasiteleri sınırlı ve talebin altında olduğu için bu yurtlarda yer bulmak için uzun süre beklemek gerekmektedir. Yurtlarda ısınma, elektrik ve su giderleri yurt ücretine dâhildir (Pasinlioğlu, 2002).

5.5.12. Slovenya üniversite yurtları

Slovenya’ da üniversite yurtları Yükseköğretim Bilim ve Teknoloji Bakanlığı’ nın desteğiyle yapılmıştır. İlk yurt 1950 yılında inşa edilmiştir. Başkent Ljubljana’ da değişik standartlarda 28 yurttan 7439 yatak bulunmaktadır. Slovenya genelinde ise 40 adet öğrenci yurdu vardır. 2006-2007 öğretim döneminde bu yurtlarda 12.875 öğrenci kalmıştır. Yurttan kalanlar lisans düzeyi ve üzeri öğrenciler ve üniversite hocaları ile yabancı öğrencilerdir (www.stud-dom-lj.si/si)

Yurt ücretleri aylıktır ve yurttan yurda değişebilmektedir. Ekonomik oda aylık ücreti ortalama 150 Lira’ dır. Yurtların temel işlevleri oda kiralamak, turizm faaliyetleri ve çeşitli sosyal etkinliklerdir. Yurtlarda çamaşır yıkama servisi, fotokopi merkezi, lokanta, revir, öğrenci radyosu

ve danışma büroları gibi hizmetler vardır. Yabancı öğrenciler sadece yetkili otoritenin kararıyla Öğrenci Konutu' na geçebilir. Oturma izni öğrencinin vizesinde gösterilen süre kadardır. Geçici oturma izinleri yenilenebilir. Avrupa Birliği Ülkeleri öğrencilerinden üç ay için geçici oturma izni talep edilmez.

Öğrenciler yurt kontratı yapılırken kendilerine bildirilen “Yurt Kuralları” na uymak zorundadırlar. Dil sorunu yüzünden meydana gelebilecek yanlış anlamalarda öğrencilerden yurttaki diğer öğrencilere veya yurt temsilcisine başvurmaları istenir.

Odasında kalmak üzere ziyaretçi almak isteyen öğrenci yazılı başvuruya Resepsiyon Ofisi' ne kayıt yaptırmak zorundadır. Okulu devam ederken bir aydan uzun süre Slovenya' dan ayrılmak isteyen öğrenci Resepsiyon Ofisi' ni bilgilendirmek ve yurttaki olmayacağı sürenin ücretini ödemek zorundadır. İkametlerinin ilk yılında öğrencilerden yurt kuralları ve sorumluluklarını düzenli olarak yerine getirmeleri beklenmez. (www.stud-dom-lj.si/si).

5.5.13. Fransa üniversite yurtları

Fransa'da CNOUS “Ulusal Öğrenci İş ve Hizmetleri” ve CROUS “Bölgesel Öğrenci İş ve Hizmetleri Merkezi”, ülkemizdeki Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu' nun örgüt yapısına benzer bir yapıya sahiptir. CNOUS Genel Müdürlük, CROUS Bölge Müdürlüğü seviyesindedir. CNOUS sivil ve özerk bir yapıya sahip bir kamu kurumudur ve Milli Eğitim Bakanlığı' na bağlıdır. CNOUS' un görevi Fransa' da yüksek öğretim öğrencilerinin yaşam koşullarını iyileştirmek ve kolaylaştırmak, yabancı öğrencileri kabul etmek ve Avrupa' da öğrenci hareketliliğine katkıda bulunmaktır.

Temelde öğrencilere sosyal yardım sistemi olan CROUS' un öğrenci yaşamında temel hizmet alanları beslenme, konaklama, burs, sosyal yardımlar, kültürel etkinlikler, öğrenciler için geçici veya kalıcı iş bulmak, uluslararası açılımlar ve değişik amaçlı öğrenci seyahatleridir. CNOUS' a bağlı olan CROUS' lar 28 bölgesel, 16 yerel ve 40 küçük çaplı örgütlenme

ağına sahiptir. Bu birimlere bağlı yurtlarda üniversite öğrencileri barınmaktadır. Tüm servislerde 9300 işçi, 2700 idareci toplam 12 bin kişi 2 milyon öğrenciye hizmet vermektedir. CNOUS' un yıllık bütçesi 750 milyon avro dur. Kurum bu bütçenin % 61' ini kendi öz kaynaklarından sağlamaktadır (www.crous.fr).

Fransa'da CNOUS' a bağlı 154 şehirde 541 yurt vardır. Çoğu yurt odası 9 m² genişliğindedir. Küçük daire biçimindeki stüdyolar 18 m² ile 23 m² arasında değişmektedir.

CROUS öğrencilerin gerek telefonla gerekse internetten yapacakları burs ve barınma başvurularını kabul edip değerlendiren tek merkezdir. CROUS' un "Geçici İş Bulma Servisi" her yıl işverenlerle görüşerek öğrencilere iş bulmaya çalışır. Öğrenciler için geleneksel olarak daha çok, çocuk bakıcılığı, özel dersler, çeviri ve anketörlük gibi işler bulunur. Diğer geçici işler ticaret, restorasyon, geçici çalışma ajansları ve reklam ajansı işleridir.

Bunun yanı sıra CROUS meslekler hakkındaki bilgileri duyurarak öğrencilerin kendilerini mesleki açıdan yetiştirmelerini sağlamaktadır. CROUS' lar da Sosyal Hizmet Uzmanları çalışmaktadır. Öğrenciler her düzeyde CNOUS ve CROUS idari kurullarına, yurt kurullarına, farklı komisyon ve çalışma gruplarına katılmaktadırlar (www.crous.fr).

Fransa'da Amerika'da olduğu gibi üniversitelerin kendi bünyelerinde işlettikleri yurtlar yoktur. Üniversitelerin kendi öğrencilerinin yararlanabileceği yurt listeleri vardır. Fakat bu listelerin varlığı, yurtlarda yer olacağı anlamına gelmez. Genellikle her yurdun öğrenci kabulde yaş limiti vardır. Az sayıda da olsa otuzlu yaşlarda veya evli öğrencileri kabul eden yurtlar vardır. Yurtlar yaş konusunda yüksek lisans öğrencilerine, kolej öğretmenlerine veya sadece yaz aylarında orada olabilecek öğrencilere istisna tanıyabilmektedir. Birçok yurttan, günlük yatak yapımı, karşı cinsten arkadaş ziyaretleri ve benzeri birçok konuda uzun yurt kuralları listesi vardır.

Yurt listelerine ek olarak, Ev Bulma Ofisi yanlarında kalmak üzere bir aile bulması için öğrencilere yardımcı olur. Bu seçenek öğrenci için

daha pahalı olmasına karşın; Fransız yaşam tarzını keşfetmek için daha fazla deneyim yaşama fırsatı anlamına da gelmektedir (<http://www.transitionsabroad.com>).

6. DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER

Ulusların geleceği, gençlere verdikleri değer ve buna bağlı olarak onları nasıl yetiştirdiğine bağlıdır. Eğitimin, eğitime yapılan yatırımın, bir devleti yavaş ama derinden ve kalıcı olarak değiştirip dönüştürerek, belli bir vadede ekonomik olarak kalkındırdığı ve güçlendirdiği bilinmektedir. Gelecekte değişik görev ve sorumluluklar alacak gençlerin yetiştirilmesinde gösterilecek özen, toplumun geleceğine yönelik en etkili yatırımdır. Bunu, son yıllarda kamuoyunda daha sık gündeme geldiği biçimiyle, “insana yatırım yapmak” olarak da değerlendirebiliriz. Eğitim özü itibarıyla süreklilik arz eder. Formel eğitim bittikten sonra da insanlar istemli veya istem dışı olarak medya ve diğer iletişim yollarıyla informal olarak eğitimlerine ve gelişmelerine devam etmektedirler. Günümüzde çağdaş toplumlarda ve Avrupa Birliği Projelerinde, eğitim Yaşam Boyu Eğitim adı altında ele alınarak projelendirilmektedir.

Taşıdıkları öğrenme ve gelişme potansiyelleriyle önemleri her geçen gün daha iyi kavranan gençlerin iyi yetiştirilmesi, onları tanıyarak ve sorunlarını dikkate alarak, eldeki kaynakların planlı ve verimli şekilde kullanılmasıyla mümkündür. Okul öncesinden üniversite sonrasına kadar uzun vadeli düşünülmüş, günün koşullarına göre güncellenebilme esnekliğine sahip, aşamaları arasında uyum ve hedef birliği gözetilerek, bilimsel bir titizlikle yapılandırılmış formel eğitim, gençler açısından önemli bir güvence olacaktır.

Gençler üniversiteye gelirken gençlik dönemi sorunlarını da doğal olarak beraberlerinde getirmektedirler. İçinde buldukları gelişim dönemine ait problemlerle üniversiteye gelen gençler, genellikle ailelerinden ilk kez ayrı kalarak, kendi benlik sorunları, akademik ve sosyoekonomik sorunlarla baş başa kalmaktadırlar. O güne kadar kendisiyle ilgili hemen her konuda ebeveynlerinin aldığı kararların ve uygulamaların rahatlığını ve konforunu yaşayan genç, artık gündelik yaşamıyla ilgili birçok konuda kendi kararlarını kendi başına almak zorundadır. Bu yeni durumun yarattığı strese, kimlik geliştirme stresi,

yeni bir ortamda üst düzey bir eğitime ve yeni barınma şartlarına uyum sağlama stresi de eklenmektedir. Böylece dört bir yandan potansiyel stres kaynaklarıyla kuşatılan gencin birtakım sosyal desteklere ve empatik yaklaşımlara ne kadar gereksinimi olduğu açıktır.

Yurtlarda barınan öğrenciler çoğunlukla 18-24 yaş grubundadır. Bu yaş dönemi kişilik geliştirme ve kimlik arayışının; bağımsız hareket edebilen birey olma çabalarının en yoğun yaşandığı ve bunlar için denemelerin yapıldığı bir gelişim dönemidir. Bu dönemde genç kendini kanıtlamaya çalışmaktadır. Ancak bu bağımsızlık çabalarını kısıtlayan faktörlerin başında ekonomik sorunlar gelmektedir. Bağımsız olabilmenin ön koşulu olan ekonomik bağımsızlık henüz gerçekleşmemiştir ve genç bağımsız davranma isteğinin ve ekonomik bağımlılığının çelişmesini yaşamaktadır (Tire, 2002).

Bu dönemde üniversite öğrencileri için önemli bir ekonomik ve sosyal destek, barınma sorunlarını çözebilecekleri öğrenci yurtlarıdır. Barınma sorunu üniversiteyi ailesinden uzakta okuyan öğrenciler için çok önemli bir sorundur. Okullarına geldiklerinde yurt bulamayan ya da yurttan kalacak yer bulamayan öğrenciler ev kiralama, pansiyon gibi pahalı seçeneklere yönelmek zorunda kalmaktadır. Pansiyonlar yalnızca gecelemeğe yönelik olarak planlanmış ve ticari yerler olduğundan öğrenciler için iyi şartlar sunamamaktadırlar. Pansiyonların hijyenik şartlarının da sağlığa uygun olduğu söylenemez. Birkaç arkadaşıyla birleşerek ev tutan öğrenciler için evde kalmak da kulağa çekici gelen fakat kendisi çok problemlidir. Kendine ve derslerine ayırması gereken zamanın önemli bir bölümünü evin temizliği, yemek, bulaşık gibi işlere ayıran öğrenciler için evde kalmak çok verimli olmamaktadır.

Son yıllarda ülkemizde yurt sayısında önemli artışlar kaydedildiyse de daha hızlı artış gösteren öğrenci sayısı karşısında yurtlar ülke genelinde nitelik ve nicelik olarak halen yetersiz kalmaktadır. Yurtların birçoğu üniversite öğrencilerine hitap edebilecek fiziksel ve sosyal olanaklara sahip değildir. İstanbul, Anakra ve İzmir’de üniversitelerin ilk kurulduğu yıllarda acil gereksinimden, öğrencilerin

sokakta kalmaktan kurtulup yalnızca gecelermeleri düşünülerek aceleyle oluşturulan barınma yerleri, daha sonra yurda dönüştürülüp Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu adıyla kurumsallaştırılarak, yurt genelinde yaygınlaştırılmıştır. İlk olarak geceleme yerleri olarak düşünülen yurtlarda öğrenci sadece gecelermekle, uyumakla kalmayacak, ders çalışacak, dinlenecek, yemek yiyecek, banyo yapacak, sosyalleşecek yani kısaca yaşayacaktır.

O dönemin şartlarının ve düşünce biçiminin ürünü olan “yatacak yer” mantığının yerini, günümüzün insanı, insanın verimliliğini ve mutluluğunu hedef alan çağdaş bir yaklaşıma bırakması gerekmektedir. Günümüzde bu anlayışın az da olsa değiştiği görülmektedir. Ülkemizde bu değişimin başını özellikle Özel Üniversiteler’ e bağlı yurtlar çekmektedir. Önceki bölümlerde incelenen Üniversite Yurtları’ nın öğrencilere çeşitli düzeylerde konfor sunmaya çalıştıkları görülmektedir. Dört, altı kişilik odaların yanı sıra tek kişilik odalar da isteyen öğrencilere farklı ücretlerle sunulmaktadır. Üniversite yurtlarında kalan öğrenciler, Yurtkur yurtlarına göre daha fazla seçeneğe sahiptirler. Odalarını kişiselleştirme ve özel eşyalar bulundurma konusunda özellikle Özel Üniversite Yurtlarında daha toleranslı yaklaşıldığı görülmektedir. Bunda özel üniversitelerin diğer üniversitelere göre daha liberal ve özgürlükçü bir kurumsal iklime sahip olmalarının yanı sıra, kar amaçlı kuruluşlar olarak öğrencileri cezbetmeye çalışmalarının da rolü vardır.

Öğrencilerin barınmasında yurtların fiziki şartları önemlidir ve bir önkoşul olarak görünmektedir. Kredi ve Yurtlar Kurumu Yurtlarında sıkışıklık olduğu düşünüldüğünden, kapasite azaltılmasına gidilerek ranza sisteminden yatak sistemine geçme yaklaşımı yıllar önce benimsenmiş olmakla birlikte, sayıları sürekli artan üniversite öğrencilerinin yarattığı yatak sayısı baskısı, birkaç pilot uygulama dışında bu hedefin hayata geçirilmesine izin vermemiştir. Fiziki şartlar öğrencilerin sosyal yaşamlarını, ders başarılarını, psikolojilerini doğrudan etkileyebilecek bir faktördür. İran’ da yükseköğrenim yurtlarında öğrenci başına 12 ile 14 metrekare arasında değişen bir standart tutturulmaya

çalışılmaktadır. Bu rakama yurdun çevresiyle birlikte toplam kullanma alanının öğrenci sayısına bölünmesiyle ulaşılmaktadır.

Özel Yurtların açılmasıyla ilgili 5661 sayılı kanunla, yurtlarda aranacak fiziki şartlar başlığı altında öğrenciye barınma, beslenme ve ders çalışma olanakları sunulmasını istemektedir. Ancak öğrencilerin psikolojik ve sosyal ihtiyaçları dikkate alınmamıştır. Bu kanuna göre açılan özel yurtlarda da öğrencilere barınma, beslenme ve çalışma ortamı sağlamanın dışında başka bir hizmet verilmemektedir (Tire, 2002). Eksikliklerine rağmen Üniversite ve Devlet Yurtlarında bulunan Psiko-sosyal destek hizmetleri ve kültürel etkinlikler Özel Öğrenci Yurtlarında da bulunmalıdır.

Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere' de kolej ve üniversite yurtlarında, yurt etkinlikleri ve yurt yönetimi üniversitede görevli bir akademisyenin gözetimi ve katkısıyla yapılmaktadır. ABD de son sınıf üniversite öğrencileri arasından seçilerek çeşitli isimler adı altında çalışan öğrenci lideri yurt öğrencilerini denetlemektedir. Genelde bütün ülkelerde yurtlar kız ve erkek yurdu olarak ayrılmakta ve birbirlerinin binalarına girişleri yasaklanmasa bile sıkı bir şekilde denetlenmektedir. Meksika' da öğrenci yurdu odalarında kız erkek karışık kalınmaması için her gece 11 de denetleme yapılmaktadır.

Dünyada yükseköğrenim yurtları genellikle üniversiteler tarafından işletilmektedir. İncelenen ülkeler arasında Fransa' da bizdeki Yurtkur benzeri öğrenci burs ve barınması için CNOUS denilen özerk bir kamu kurumu mevcuttur. Bu kurum ülke çapında örgütlenmiştir. Üniversitelerin kendi bünyelerinde yurt yoktur. Ülkemizde ise her statüde yurt bulunmaktadır.

Dünyanın her yerinde yükseköğrenim, üniversiteler önem verilen olgulardır. Buralarda görev yapan, öğrencileri yetiştiren akademik personel de özenli bir eğitimle yetiştirilen ve seçilen kişilerdir. Olması gereken de budur ve her devlet olanakları elverdiğince bu konuya dikkat eder. Yükseköğrenim son yıllarda ülkeler arsında bir prestij konusu haline gelmiştir. Eğitim bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır.

Okulunda seçkin öğretim elemanlarıyla ve eğitimli diğer görevlilerle iletişim halinde olan üniversiteli genç; üniversite yaşamının yarısını geçirdiği yurttan da eğitimli, duyarlı görevlilerle ve onların oluşturduğu kurum kültürü ile iç içe olmalıdır. Aksi durumda öğrenciler karşılıklı saygı ortamı olan okuldan, saygı görmedikleri, yeterli eğitimi ve pedagojik bilgisi olmayan insanların sıradan davranışlarına maruz kaldıklarında kişilik bölünmesine uğrayacaklar ve öz saygılarında ister istemez aşınma olacaktır. Öz saygısı aşınmaya uğramış insan, gerçek potansiyelini ortaya çıkarmada ve hedeflerini gerçekleştirmede zorluklarla karşılaşır. Eğitimi bütüncül bir yaklaşımla ele almanın önemi burada ortaya çıkmaktadır.

Kaya ve Erkip' in (2001) araştırmasında, yurt odasının “geniş” olarak algılanmasının öğrencilerin memnuniyetini artırdığı tespit edilmiştir. Aynı çalışmada yabancılarla daha sık karşılaşan, giriş katında kalan öğrencilerin yurt odalarında özel hayatlarının yeterince mahrem olmadığını düşündükleri ortaya çıkmıştır. Yurttan kaçınıcı katta kalındığının mahremiyet duygusunu etkilediği ve giriş katında kalan kız öğrencilerin yeterli mahremiyetlerinin olmadığını düşündükleri tespit edilmiştir. En üst katta kalan öğrencilerin en alt katta kalan öğrencilere göre odalarını daha geniş, daha az kalabalık olarak algıladıkları ve odalarından daha memnun oldukları bulunmuştur. Kalabalık olarak algılanmayan yurt ve yurt odasının konfor ve memnuniyeti artırdığı görülmektedir. Burada yurtlar planlanırken, öğrenci başına düşen alanın daha fazla hesaplanması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Kalabalıklaşma duygusunun yol açtığı algılama farklılıkları göz önünde bulundurularak yurtların giriş ve birinci katları ile üst katlar daha farklı tasarlanabilir.

Kredi ve Yurtlar Kurumuna bağlı yurtlarda 2000 yılında yapılan kurum içi anket çalışmasında, yurttan kayıt sildiren öğrenciler, yurttan ayrılma nedeni olarak öncelikle odaların kalabalık olmasını ve çalışma salonlarının yetersiz olmasını göstermişlerdir. Bu anket sonuçları kalabalıklaşma ve yoğunluk kavramlarıyla ilgili araştırmaları doğrulamaktadır.

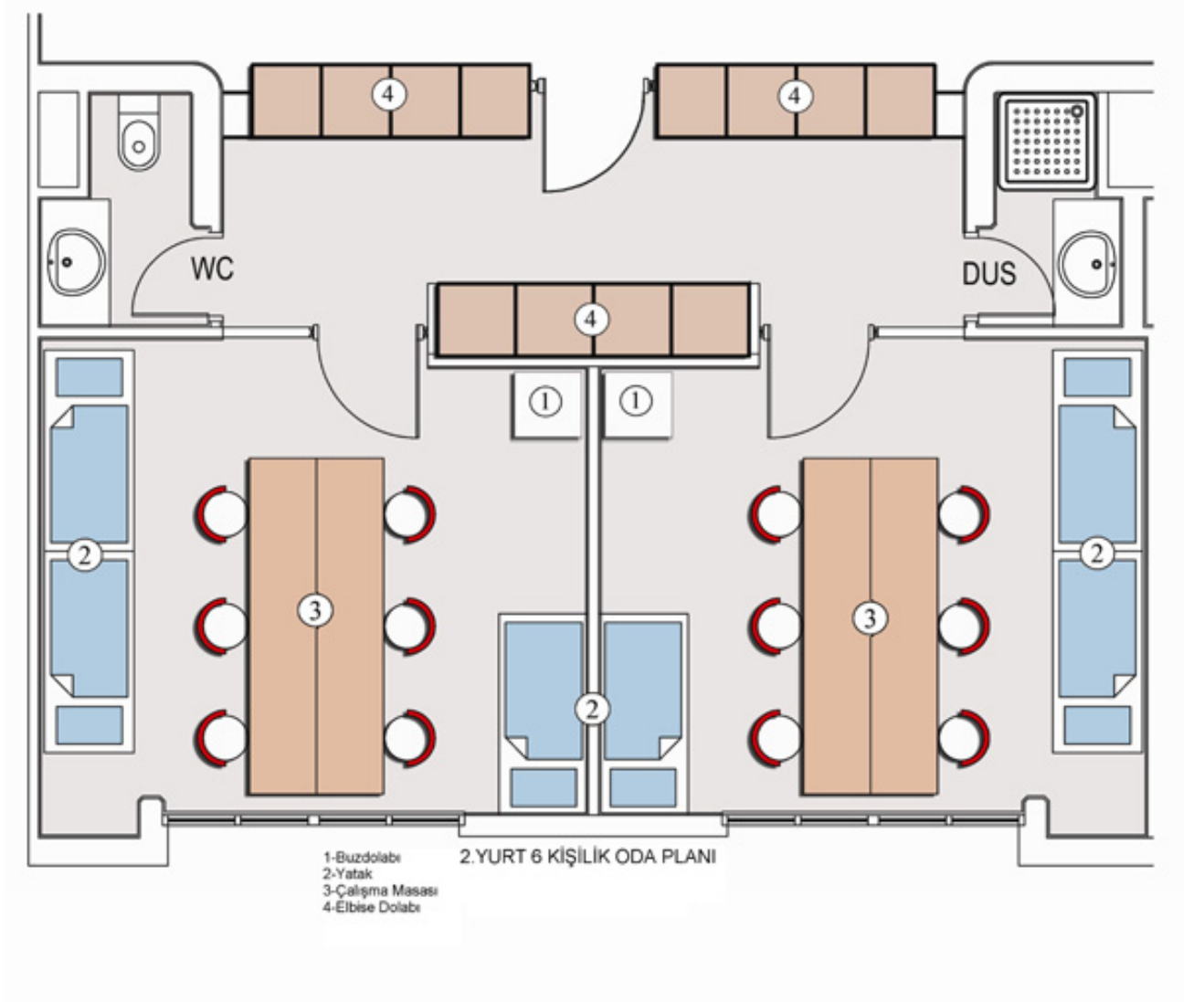
Birçok araştırmada uygun çevre şartlarının öğrencilerin akademik başarılarını arttırdığı bulunmuştur. Akademik başarının çok yönlü nedenleri vardır. Uygun çevre şartları arasında öğrencinin barınma biçimi de yer almaktadır. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi' nde yapılan araştırmada, öğrencilerin ders başarı notları ile barınma biçimleri arasındaki ilişkiye bakılmıştır (Çelik, 1991). En yüksek ders başarı notu ortalaması resmi yurttan barınan öğrencilerde ortaya çıkarken, en düşük ders başarısı arkadaşlarıyla evde kalan öğrencilerde ortaya çıkmıştır.

Devlet yurdu deyince akla ilk gelen ve ülke genelinde en yaygın olan Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Yurtlarında öğrencilerin sıkça dile getirdiği ve ders başarılarını etkileyebilecek önemli bir eksiklik, odalarında ders çalışma masası olmamasıdır. Yurtkur yurtlarında her odada bulunan standart kare biçimindeki bir adet masa ders çalışmak için uygun ve yeterli değildir ve şikâyet olarak sıkça gündeme getirilmektedir. Çalışma salonuna gitmeyen öğrenciler ranzalarında ders çalışmak durumunda kalmaktadırlar. Bu bağlamda 2000 li yıllara kadar ODTÜ Yurtlarında oda mevcudu altı öğrenci için tasarlanmış birbirine bitişik halde kapakları açılınca ders masası olarak kullanılabilen kitap dolapları Yurtkur Yurtları için ekonomik ve uygun bir çözüm olabilir (Şekil 6.1). Bu dolaplar yekpare olarak dışarıda hazırlanıp odalara monte edilebilir. Bu dolapların odalardaki konumu Şekil 6.1 de gösterilmektedir.

Öğrenci sayılarının düşürülerek ranza sisteminden yatak sistemine geçilmesi hedefinin yanı sıra, odalarda havalandırma, ergonomi gibi konfor artırıcı uygulamalar, enerji ve su kullanımında tasarruf, geri dönüşüm ve dayanıklılık gibi çevreye duyarlı konuların da yurtlar için hedeflenen standartlar olması gerekmektedir.

Yurtlarda öğrencilerin ortak kullanımında kolayca bozularak en çok gündeme gelen sarf malzemeleri banyo ve lavabo bataryalarıdır. Banyolarda duşlar duvara gömülü, sadece başlığı dışarıda olacak şekilde yapıldığında, borularda kırılma ve bükülme olmayacaktır. Lavabo

Şekil 6.1. ODTÜ Yurtları eski oda planında aynı zamanda kitap dolabı da olan çalışma masalarının oda içerisindeki konumu

Kaynak: <http://server.yurtmud.metu.edu.tr/www/images/stories/odaresim/>
10.04.2009

bataryaları, koridor aydınlatmaları sensorlu olduğunda sık sık bozulmayacak, yurt konforunu da artırarak uzun vadede kendini amorti edecektir.

Yurtkur yurtları da dâhil, çoğu yurttta öğrenciler için konulan televizyonların çoğunun kumandaları bozuk veya kayıptır. Televizyon izlemek üniversite öğrencisi için gündemi takip etmek ve genel kültür açısından önemlidir. Yurtlarda kullanılmak üzere, yoğun kullanıma dayanıklı kumanda özelliklerine sahip bir televizyon ülkemizdeki üstün televizyon üretim teknolojisiyle kolayca mümkün olabilecektir. Fakat bunun için gençlere ve onların aldığı üniversite eğitimine saygı duymak ve ihtiyaçlarına duyarlı olmak gerekmektedir.

Kredi ve Yurtlar Kurumu yeni yurtlar hizmete açmak ve öğrenim kredisi vermek gibi hizmetlerinin yanı sıra, Ar-ge çalışmalarına da önem vererek, var olan yurtlarda konfor artırıcı değişikliklere gitmelidir. Bu değişiklikler öğrenciler tarafından fark edilecek ve kendilerine değer verildiğini hissedeceklerdir. Kendilerine değer verildiğini hisseden gençler, kaliteli ve özenli hizmetleri dikkatli kullanarak yurtlarda daha uyumlu olacaklardır. Bu noktada değişikliklerin, kullanım konforunun kendisinden çok öğrencilere verilen mesaj önemlidir. Öğrenciler kendilerine değer veren bir yaklaşımı algılayacaklardır.

Gençlerle olan iletişimde de yargılayıcı değil kabul edici, açıklayıcı ve yönlendirici bir anlayış yurtlarda benimsenmelidir. İletişime özen göstermeden yurtlarda yapılacak fiziksel değişikliklerin çok fazla inandırıcılığı olmayacaktır. Burada kastedilen özenli iletişim, gençleri yetişkin ve değerli bir birey olarak kabul etmek, hepsine eşit mesafede ve belli yurt kuralları çerçevesinde “*muamele*” etmek temeline dayanmalıdır.

Yurtkur ve özel yurttardaki öğrencilerin önemli bir bölümü yurt yöneticileri ile olan ilişkilerinden memnun değildir. Tire (2002), Yurtkur yurtları ve özel yurtlarda yaptığı araştırmada yurt öğrencilerinin yöneticilerden memnuniyet oranını sırasıyla % 29.7 ve % 34.9 olarak bulmuştur. Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü’ nün 20 Bölge Müdürlüğü’ ne bağlı yurtlarda yapılan anket çalışmasında, öğrencilerin

% 36.9' u yurt yöneticileriyle olan ilişkilerinden memnun olduğunu, % 35.4' ü kısmen memnun olduğunu, % 15' i ilişkileri olmadığını, % 9.6' sı ise memnun olmadığını belirtmiştir (Yurtkur, 2000). Görüldüğü gibi kısmen memnun olanlar ve memnun olmayanların toplamları, yani yurt yöneticilerinden şikâyeti olanların sayısı memnun olanların sayısını geçmektedir. Öğrencilerin % 15' i ise yurt yöneticileriyle hiç iletişime girmemektedir. Bu ve benzeri araştırma bulguları, yurtlarda öğrencilerle çalışanlar arasında önemli bir iletişim sorunu olduğunu göstermektedir.

Birkaç bin öğrencinin barındığı, yüzlerce personelin görev yaptığı yurtları verimli ve etkili bir şekilde yönetmek pek kolay olmasa gerektir. Bu çapta bir yurt ancak yüksek kapasiteli turistik oteller ve tatil köyleriyle karşılaştırılabilir. Özel sektörde bu büyüklükteki turistik tesislere ve çok sayıda personelin çalıştığı işletmelere müdür ya da yönetici seçimi, yeterli eğitimi ve yönetim bilgisi olan, ilgili sektörde değişik kademelerde yıllarca yöneticilik yapmış, donanımlı kişiler arasından yapılmaktadır. Benzer durumdaki Yurtkur yurtlarının yönetim sorumluluğu ise lisansta yönetim eğitimi almamış, genellikle öğretmen kökenli, sadece kurum içi memuriyet deneyimi olan personele yüklenmektedir. Birkaç il ve onlara bağlı ilçelerde bulunan birçok Yurt Müdürlüğünü yöneten Bölge Müdürleri için de aynı durum söz konusudur. Öğrenci sayısı az olan küçük yurtlarda pek sorun olmayacak bu durum, binlerle ifade edilen sayıda öğrencilere hizmet verilen, çok sayıda çalışanı, Psiko-sosyal servisi, birçok küçük işletmesi ve spor tesisleri olan büyük yurtlarda yöneticilerin sıkıntı yaşamasına neden olabilecektir. Ancak son yıllarda Yurt Müdür ve Müdür Yardımcıları kurum içi Müdürlük Eğitimi sonucunda sınavla atanmaktadırlar. Bu gelişme yurtların yönetim anlayışı için olumlu bir adım olarak algılanabilir.

Yükseköğrenim yurtlarında gençlerin mahremiyet gereksinimleri de göz önünde tutulmalıdır. Kişiler arası sosyal ilişki düzeyine göre belirlenen yabancılar arasındaki geçici beraberliklerde oluşan “*Kamusal Mahremiyet*”; aile içi ve misafirler arasındaki sosyal ilişkiler gibi yakın

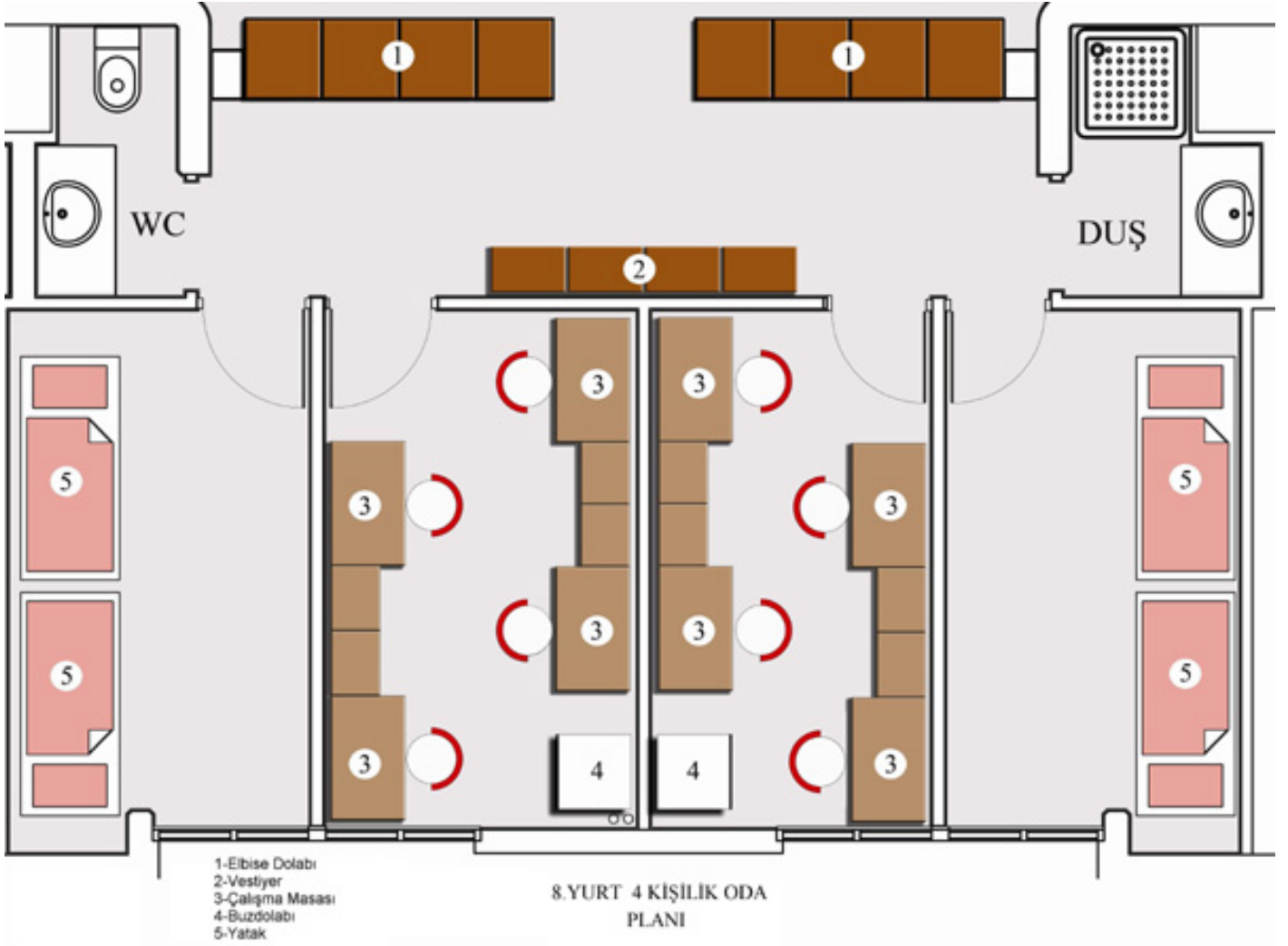
ilişkilerin düzenlendiği “*Toplumsal/Sosyal Mahremiyet*”; eşler arasında ya da ebeveyn ve çocuklar arasındaki yakın ilişkilerde ortaya çıkan “*Kişisel Mahremiyet*” türlerinin tümü yurt ortamında yaşanmaktadır. Çünkü hem yabancılarla geçici beraberlikler, hem aile içi benzeri ve misafir ilişkileri hem de yakın ebeveyn ilişkisine yakın ilişkiler yurt ortamında yaşanmaktadır. Bu nedenle tüm mahremiyet türlerinin yurt ortamında da yaşanması normaldir.

Yurtlarda çalışma salonları dışında oturabilecek sessiz bir ortam bulunmaması, Yurtkur öğrencileri tarafından daha sık gündeme getirilen önemli eksiklerden biridir. Yurttaki odasını, çalışma salonunu, lokantasını hep başkalarıyla kullanan gencin yurttaki kendi kendisiyle sessizlik içerisinde baş başa yalnız kalma olanağı yoktur. Bu amaçla yurtlarda gürültüden uzak okuma ve dinlenme salonları yapılmalıdır.

Uyku düzeninin bozulması yurtlarda öğrencilerin sıklıkla karşılaştığı bir sorundur. Yeni yurt odası anlayışına göre oda içerisinde öğrencilerin uyuma bölümü ışıktan yalıtılarak ayrılabilir (Şekil 6.2). Böylece ışık olmayan ortamda daha huzurlu bir uyku mümkün olabilecektir. Öğrencilerin odalarını, dolaplarını çeşitli eşyalarla bir ölçüde kişiselleştirmelerine izin verilmelidir. Gençlerin kimlik geliştirme çabaları için yaşadıkları ortamda kontrollerini artırarak çeşitli yollarla kendilerini ifade etmeye ihtiyaçları vardır.

Üniversiteye gelen bir öğrencinin okulunu bitirdiğinde sadece bilgi olarak değil, sosyal ve kültürel olarak da değişim geçirmiş, gelişmiş olması ideal bir durum olarak üniversite eğitiminin hedefleri arasında olmalıdır. Üniversiteler çeşitli sosyal ve kültürel kulüpler, spor etkinlikleri ve artık hemen her üniversitede düzenlenen Bahar Şenliği gibi organizasyonlarla bunu gerçekleştirmeye çalışmaktadırlar. Yurtkur yurtlarında da bu tür etkinlikler sosyal ve sportif ve kültürel faaliyetler adı altında ve tamamen yurt idaresinin kontrolü altında çeşitli etkinlikler yapılmaktadır. Bu etkinliklerin seçiminde, organizasyonunda ve ortaya konulmasında öğrencilere daha fazla söz hakkı verilmeli daha fazla öğrenci katılımı hedeflenmelidir. Yurt bloklarında bu etkinlikler için belli

Şekil 6.2. ODTÜ Yurtları yenileme çalışmaları sonucunda yatak ve çalışma bölümleri ayrılmış yeni oda planı

Kaynak: <http://server.yurtmud.metu.edu.tr/www/images/stories/odaresim/>
10.04.2009

alanlar oluşturularak öğrencilerin kendi girişimleriyle proje ve etkinlik denemeleri yapmalarına olanak tanınmalıdır. Gençlerdeki girişimcilik ruhunu ve proje yapma becerisini geliştirecek böyle bir özgür ortam, üyesi olmaya çalıştığımız Avrupa Birliğinin Eğitim Projelerinde yer alan katılımcı ve girişken gençler yetiştirme hedefine ve misyonuna da uygun düşecektir.

Her türlü öneri ve çağdaş hizmet anlayışının ötesinde temel koşul gençlere güven duymaktır. Toplumsal ve kültürel yapımızdan dolayı, ülkemizde gençlere karşı bir güven sorunu yaşanmakta olduğu birçok kez gündeme getirilmiş bir gerçektir. Ailede başlayan aşırı koruyucu yaklaşımla özerk bir olgunluğa ulaşamayan genç, üniversiteye geldiğinde de devleti temsil eden okul, yurt gibi birimlerin güvensizliğiyle karşılaşmaktadır. Bu güvensizlik sonucu devlet yurdunda odasının kapısını kilitli tutarak mahremiyetini tam olarak sağlayamamakta, odasını kendi zevkine göre düzenleyememekte, yasaklar ve kısıtlamalar sonucunda kendini geliştirecek sosyal, kültürel, zihinsel etkinliklerini ertelemekte, sosyalleşmesini sağlıklı olarak gerçekleştirememektedir.

Güvensizlik ortamında getirilen sıkı kurallarla, kısıtlamalarla yurttan sorun çıkmayacağı garanti edilemez. Böyle bir güvensizlik ve yasaklar ortamında yasaklanan birçok şey gizli olarak yapılmaya, elde edilmeye çalışılacaktır. Gençler bu yasak ve kısıtlamalar nedeniyle dolaylı olarak birtakım kural dışı yollara yönlendirilmiş olacaklar, suç sayılan davranışlarda artış yaşanacak ve gençlerin öz saygıları ve benlik gelişim süreçleri olumsuz etkilenecektir. Gençler kendilerine güven duyulduğu zaman samimi bir işbirliği duygusuyla, genellikle uyumlu davranışlar sergilerler. Güven ortamında, duyulan güvene layık olabilmek kaygısıyla, gençler arasında doğal bir otokontrol sistemi de oluşarak çıkabilecek sorunlar çoğu kez daha oluşmadan önlenecek ve kendi aralarında çözülecektir. Güven ortamında da gençler arasından olumsuz örnekler çıkabilecektir fakat bu durum onlara güven duymamak için bir neden olmamalıdır.

KAYNAKÇA

- Aksu, M., ve Paykoç, F. ODTÜ Kampusunda Gençlik ve Sorunları. Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1986.
- Altman, I., The Environment and Social Behavior. Monterey, CA: Brooks/Cole, 1975.
- Armağan, İ., Gençlik Gözüyle Gençlik. Usadem Yayınları. İstanbul, 2004.
- Artan, E. İnci. Üniversite Gençliği Değerleri: Korkular ve Umutlar. Tesev Yayınları. İstanbul, 2005.
- Baum, A., Davis, G., and Valins, S. 1979. Generating Behavioral Data For The Design Process. *Residential Crowding and Design*, 175-197, New York: Plenum.
- Bell, A.P., Environmental Psychology. Forth Worth: Holt, Rinehart and Winston, 1990.
- Bolat, S. 1990. Yüksek Öğretimde Öğretim Elemanı-Öğrenci İletişimi. Hacettepe Üniversitesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Chapman, J. 1997. Perceptions of Crowding and Minority Overrepresentation. *Corrections Today*, 59, 86-89.
- Cüceloğlu, D. İnsan ve Davranışı Psikolojinin Temel Kavramları. Remzi Kitabevi, 6. Baskı, İstanbul, 1996.
- Çakmaklı, K. "Gençlik Döneminde Kimlik Arayışı", Türk Aile Ansiklopedisi, C2, T.C Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları, Ankara, 1991.
- Day, L, Linda. 2000. Choosing a House. The Relationship between Dwelling Type, Perception of Privacy and Residential Satisfaction. *Journal of Education and Research*, 19; 256.
- Doğan, H. 1986. Yaşamboyu Eğitim ve Üniversite. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, cilt: 7, sayı: 1.
- Eren, E. Yönetim Psikolojisi. İşletme İktisadi Enstitüsü Yayını No: 105, İstanbul, 1989.
- Ersoy, A. F, ve Arpacı, F. 2003. Üniversite Öğrencilerinin Konut Koşullarının ve Konutta Yaşamayı Tercih Etme Nedenlerinin

- İncelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*. Ankara.
- Evans, W. G., Saegert, S., and Haris, R. 2001. Residential Density and Psychological Health Among Children in Low-income Families. *Environment and Behavior*, 33, 165-180.
- Gençtan, E. Psikodinamik Psikiyatri ve Normaldışı Davranışlar. Remzi Kitabevi Yayınları, İstanbul, 1995.
- Gifford, R. Environmental Psychology: Principles and Practice. Newton Mass: Allyn and Bacon, 1987.
- Gifford, R. Environmental Psychology: Principles and Practice. Newton Mass: Allyn and Bacon, 2002.
- Gökçe, B. 1985. Türkiye’ de Gençliğin Konumu. Uluslararası Terörizm ve Gençlik Sempozyumu. Cumhuriyet Üniversitesi Yayın No: 17, 207-217, Sivas.
- Horn, J. L. Crowding. In R. Corsini (Ed.), Encyclopedia of Psychology. New York: John Wiley, 1990.
- İnanır, S, 2005. Bildiğimiz Gençliğin Sonu. *Birikim*, sayı: 196, Ağustos.
- Kaplan, İ. Türkiye’ de Milli Eğitim İdeolojisi ve Siyasal Toplumsallaşma Üzerindeki Etkisi. İletişim Yayınları. İstanbul, 1999.
- Karaman, A., Toplu Konut Alanlarının Tasarımında Sosyo Kültürel Veriler: Bazı İlke ve Ölçütlerin İrdelenmesi, Yapı 118, Y.E.M Yayınları, İstanbul, 1991.
- Karasözen, R., Kültürel Değişim Süreci İçinde Türk Konutlarında Mahremiyet. Uluslararası V. Yapı ve Yaşam ’93 Kongre Bildiri Kitabı, 19-23, Bursa, 1993.
- Kaya, N. and Erkip, F. 1999. Invasion of Personal Space Under The Condition of Short Term Crowding: A Case Study On An Automatic Teller Machine. *Journal of Environmental Psychology*, 19, 183-189.
- Kaya, N. and Weber, M. J. 2003. Cross-cultural Differences in The Perception of Crowding and Privacy Regulation: American and Turkish Students. *Journal of Environmental Psychology*, 23, 301-309.

- Kentel, F. 2005. Türkiye’ de Genç Olmak: Konformizm ya da Siyasetin Yeniden İnşası. *Birikim*, 196, 11-18.
- Kılıçbay, M. A. 1989. Gergin Bekleyiş Mutlu Sona Erdi: Çocuğumuz Üniversiteyi Kazandı. *Türkiye Günlüğü*. 6, 6-16
- Kocacık, F. 1987. Cumhuriyet Üniversitesi Öğrencilerinin Sorunları Üzerine Uygulamalı Bir Araştırma. *C. Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 9, 3-36, Sivas
- Özbay, Y. 1996. “Üniversite Öğrencilerinin Problem Alanları ile Yardım Arama Tututmları Arasındaki İlişki. IX.Ulusal Psikoloji Kongresi. Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul.
- Özbay, H. ve Öztürk, E. Gençlik. İletişim Yayınları. İstanbul, 1992.
- Onur, Bekir. Gelişim Psikolojisi: Yetişkinlik, Yaşlılık ve Ölüm. İmge Kitabevi. İstanbul, 1993.
- Orhon, E. 1985. Ankara Üniversitesi Öğrencilerinin Sosyal ve Psikolojik Sorunları. Devlet Planlama Teşkilatı Sosyal Planlama Başkanlığı Araştırma Dairesi. Yayınlanmamış DPT Raporu.
- Özguven, İ. E. 1992. Üniversite Öğrencilerinin Sorunlarla Başetme Yolları. *H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 5-13.
- Özoğlu, S. Ç. Gençlerin Kişilik Gelişimine Nasıl Yardımcı Olabiliriz?, TED Yayınları, Ankara, 1988.
- Pamir, H. 1979 “Mahremiyet Kavramı ile Kişisel ve Toplumsal Düzen İlişkileri”, M. Putlar(Der.), *Çevre, Yapı ve Tasarım*. Çevre ve Mimarlık Bilimleri Derneği, Ankara, s. 91-99.
- Pasinlioğlu, Y. 2002. Yükseköğretimde Yurtkur. Yüksek lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Peck, C and Stewart, K. 1985 Satisfaction With Housing and Quality of Life. *Home Economics Research Journal*. 13(4): 363-372.
- Rukancı, H. ve Anameriç, H. 2004. *Felsefe Dünyası*, (39): 170-186
- Rüstemli, A. 1992. Crowding Effects of Density of Interpersonal Distance. *Journal of Social Psychology*, 1, 3-11.
- Satiroglu, M. 2004. Factors Affecting The Perception of Crowding. *Graduate Studio*. Commentary Bibliography Series, January.

- Seedes, P., and Lloyd, G. Quality of Life. Jesica Kingsley Publishers. London, 1997.
- Sinha, S. P., and Mukherjee, N. 1996. The Effect of Perceived Cooperation on Personal Space Requirements. *Journal of Social Psychology*, 136, 655-658.
- Sinha, S. P. and Nayyar, P. 2000. Crowding Effects of Density Personal Space Requirements Among Older People: İmpact of Self Control Social Support. *Journal of Social Psychology*, 40, p27.
- Stokols, D. 1972. On The Distinction Between Density And Crowding. *Psychological Review*, 79, 275-277.
- Tanilli, S. Nasıl Bir Eğitim İstiyoruz? Cem Yayınevi. İstanbul, 1996
- Tire, O. 2002. Yurtlarda Kalan Öğrencilerin Toplumsal Sorunları: Cumhuriyet Üniversitesi Örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi.
- Turgut, H. 1973. Kültür-Davranış-Mekân Etkileşiminin Saptanmasında Kullanılabilecek bir Yöntem, Doktora Tezi, İ.T.Ü.
- Vaske, J. J., and Donnelly, M. P. 2002. Generalizing The Encounter-Norm-Crowding Relationship. *Leisure Sciences*, 24, 255-269.
- Wadsworth, B. J. Piaget's Theory of Cognitive and Affective Development. Longman Publishers USA. N.Y. 1996.
- Walden, T. A., Nelson, P. A., and Smith, D. E. 1981. Crowding, Privacy and Coping. *Environment and Behavior*, 13, 205-224.
- Yazıcı, E. Üniversite Gençliği 2001. Gazi Üniversitesi Yayınları. Ankara. 2001.
- Yazıcı, E. Türk Üniversite Gençliği. Gazi Üniversitesi Yayınları. Ankara. 2003.
- Yörükoğlu, A. Gençlik Çağı, Ruh Sağlığı ve Ruhsal Sorunları. Özgür Yayınları, İstanbul, 1993.
- Yörükoğlu, A. Gençlik Çağı. Özgür Yayınları. İstanbul, 1996
- Yurtkur 2007. Yurtkur Yayınları. Ankara, 2007.
- Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu, 2000. Öğrencilerin Yurt ve Üniversitede Karşılaştıkları Sorunların Yaşantılarına Nasıl

Yansıdığıın, Bu Sorunlarını Çözümlemede Hangi Yollara
Başvurduklarının ve Psiko-sosyal Servislerden Ne Gibi Yardımlar
Almak İstediklerinin Belirlenmesi, Ankara.

-<http://dormitories.emu.edu.tr/yurtlar.htm> 12.05.2008
-<http://emu.edu.tr/orgcom/TCelikMission> 09.01.2009
-<http://en.wikipedia.org/wiki> 11.10.2007
-<http://genclik.bilgi.edu.tr/docs/genclik> 14.04.2009
-<http://news.tsinghua.edu.cn> 20.03.2009
-<http://okulweb.meb.gov.tr> 05.04.2009
-<http://server.yurtmud.metu.edu.tr/www/images/stories/odaresim/2.yurt/> 10.04.2009
- <http://server.yurtmud.metu.edu.tr/www/images/stories/odaresim/8.yurt/>10.04.2009
- http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_orgun_egitim_2006_2007.pdf 01.10.2007
-<http://sks.isikun.edu.tr> 24.10.2008
-<http://tr.wikipedia.org> 11.10.2007
-http://tr.wikipedia.org/wiki/Resim:Maslow_tr.svg 17.07.2008
-<http://universite.sanalklup.com> 22.04.2008
-<https://blogs.creighton.edu> 09.05.2009
-www.aoyama.ac.jp/en/life/dormitory_jousei 08.09.2008
-www.barinma.hacettepe.edu.tr 13.02.2008
-www.biu.ac.il/overseas/dormitories 14.12.2008
-www.chinaeducenter.com 20.03.2009
-www.ciu.edu.tr 25.10.2008
-www.cshtr.com/egitim-haberleri 17.02.2009
-www.eduvizyon.com 15.04.2008
-www.eduworld.comn 15.04.2008
-www.gau.edu.tr 22.04.2008
-www.globalvision.com/İngiltere/egitim 13.11.2008
-www.iku.edu.tr 23.10.2008
-www.irandaily.com/1384/2386/pdf/i5.pdf 17.03.2009

.....www.izmirekonomi.edu.tr 15.10.2008
.....www.ku.edu.tr 16.10.2008
.....www.kyk.gov.tr 08.10.2008
.....www.lefke.edu.tr 06.03.2009
.....www.meb.gov.tr 22.02.2009
.....www.meb.gov.tr/iletisim/yurtlar/yurtlarform 23.02.2009
.....www.odtu.edu.tr 17.04.2008
.....www.sabanciuniv.edu.tr 18.04.2008
.....www.sp.gov.tr/documents/Turkiyenin_Yuksekogretim_Stratejisi
16.03.2009
.....www.stud-dom-lj.si/si 12.03.04.2009
.....www.transitionboard.com 20.12.2008
.....www.who.int/topics/en/ 07.11.2007
.....www.yeditepe.edu.tr 11.04.2008
.....www2.tbbm.gov.tr/d23/1/1-0653.pdf 16.02.2009

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Ömer KARA
Doğum Tarihi ve Yeri : 1963 Samsun
Mezun Olduğu Lise : 1980 Samsun 19 Mayıs Lisesi
Lisans Diploması : 1989 ODTÜ Fen Ed. Fak. Psikoloji Böl.
Yabancı Dil : İngilizce

Bilimsel Etkinlikler

Kara, Ö. Adult Education Since Ottomans in Turkey. Intensive Program
Basic of ERASMUS, Latvia, 2006.

Kara, Ö. (1996). Psiko-Sosyal Servisler ve Psiko-Sosyal Servis Bülteni
Üzerine. *Türk Psikoloji Bülteni*, 2 (4), 105-106.

Kara, Ö. (1996). Problem Tarama Envanter Çalışması. *Türk Psikoloji
Bülteni*, 2 (4), 105-106.

İş Deneyimi

1993-1994 Psikolog Yurtkur Palandöken Öğrenci Yurdu Erzurum
1994-1996 Psikolog Yurtkur Mevlana Öğrenci Yurdu Konya
1996-2000 Psikolog Yurtkur Trabzon Yurt Müdürlüğü Trabzon
2005-2006 Öğr. Gör. Akdeniz Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu
2000-2009 Psikolog Yurtkur Akdeniz Yurt Müdürlüğü Antalya

Adres : okara@akdeniz.edu.tr

Tel : 0532 442 32 46